

Undersökningen ”Svenskar med funktionsnedsättning och internet 2017”

Skillnader mellan män och kvinnor

2018-06-30

Innehåll

Innehåll	2
Sammanfattning	4
Bakgrund.....	6
Om denna rapport	6
Projektorganisation för denna delrapport.....	6
Fokus på skillnad mellan män och kvinnor	7
Vad vet vi om könsmissiga skillnader när det gäller användning av internet?	12
Finns dessa mönster i vår undersökning?.....	12
Användning av internet	13
Kvinnor med olika funktionsnedsättningar använder internet mer än män	13
Anledningar att inte använda internet	14
Är internet svårt?.....	15
Generella svårigheter med att använda internet	17
Söka information.....	17
Navigera	19
Använda tjänster.....	21
Förstå innehåll	23
Lösenord	25
Design och utformning.....	27
Hjälpmedel.....	29
Fungerar inte men vet inte varför.....	31
Användning	33
Facebook.....	33
Blogg	35
Spela spel	36
Titta på TV via internet	37
Tal- och ljudböcker.....	37
Läsa dagstidning via internet	37
Köpa biljetter till resor	38
Boka tid i vården	42
E-legitimation och Mobilt BankID	44

Betala räkningar	48
E-handla	52
Oroad att bli lurad.....	56
Delaktighet i det digitala samhället	58
Smarta telefoner	60
Datorer.....	68
Surfplattor.....	76
Socio-ekonomiska faktorer	82
Ålder.....	82
Utbildning	82
Sysselsättning.....	84
Inkomst	85
Kommentarer och slutsatser	86
Är våra uppgifter representativa?.....	86
Jämförelser med resultat från IIS och SCB	87
Referenser	89

Sammanfattning

Det resultat vi kan se i denna undersökning följer i flera fall inte hur det ser ut mellan kvinnor och män i hela befolkningen. Från undersökningar av hela den svenska befolkningen brukar bilden vara att:

- Skillnaderna i form av tillgång till internet mellan män och kvinnor är små
- Män använder internet oftare och mer intensivt
- Män använder internet till fler saker
- Kvinnor rapporterar en lägre nivå av skicklighet
- Kvinnor använder internet mer för kommunikation och att hjälpa andra

Vårt material kan brytas ner i ett 30-tal funktionsnedsättningar/diagnoser och många av de granskade grupperna är det kvinnor med funktionsnedsättning som använder internet mest och skillnaderna är i flera fall mycket stora. Om det betyder att män med olika funktionsnedsättningar just nu halkar efter eller om det alltid varit dessa skillnader kan vi inte veta då det inte finns några jämförbara undersökningar.

Bilden av att kvinnor använder internet mer än män gäller inte i alla grupper. Det finns några få grupper där bilden är omvänd: Stroke, afasi, blind och gravt synskadad är grupper där vi kan se ett omvänt mönster.

Det material vi presenterar är omfattande. I denna sammanfattning pekar vi ut några av de fall där skillnaderna mellan kvinnor och män är mycket stora:

- 64% av kvinnorna med afasi tycker att det är svårt att navigera på internet jämfört med 30% av männen med afasi. Däremot tycker 50% av männen med afasi att det är svårt att förstå innehåll jämfört med 29% av kvinnorna.
- 80% av män med dyskalkyli tycker att det är svårt med lösenord jämfört med 41% av kvinnorna.
- Blinda och gravt synskadade kvinnor upplever betydligt större svårigheter med design och utformning jämfört med män.
- 80% av blinda kvinnor upplever svårigheter relaterade till deras hjälpmedel jämfört med 50% av männen.
- 93% av kvinnor med adhd har Facebook jämfört med 71% av männen. 90% av bipolära män har Facebook jämfört med 69% av kvinnorna. 73% av kvinnor som har svårigheter att förstå har Facebook jämfört med 40% av männen i samma grupp.
- 46% av kvinnor med bipolaritet har en blogg jämfört med 0% av männen.
- 83% av män med språkstörning köper aldrig biljett till resor via internet jämfört med 44% för kvinnorna. Det är genomgående många fler män än kvinnor som aldrig köper biljetter. Samma mönster kan vi se när det gäller att använda internet för att boka tid till vården.
- Det är betydligt vanligare att kvinnor betalar räkningar via internet. Förutom i gruppen blinda. Män tycker också att detta är svårare än vad kvinnor tycker. Särskilt svårt är det för män med dyskalkyli, lässvårigheter, svårt att förstå och talsvårigheter.
- Det är betydligt vanligare att kvinnor e-handlar. Skillnaderna är ofta runt 30 procentenheter. Störst skillnad är inom språkstörning. Där har 72% av kvinnorna e-handlar jämfört med 28% av männen.

- 44% av kvinnorna med afasi känner sig inte delaktiga i det digitala samhället jämfört med 7% av männen.
- 94% av kvinnor med språkstörning har tillgång till en smart telefon jämfört med 67% av männen. Överlag har fler kvinnor än män tillgång till smart telefon.
- Män inom grupperna bipolär, stroke, afasi, dyskalkyli och språkstörning efterfrågar mest hjälpmedel.
- 100% av män med stroke eller afasi har tillgång till dator i hemmet medan motsvarande siffror för kvinnor är 77 respektive 82. 92% av män med talsvårigheter har tillgång till dator i hemmet jämfört med 64% för kvinnor.
- 30% av männen med dyskalkyli och 45% av kvinnorna med koncentrationssvårigheter tycker att det är svårt att använda dator. Det är de grupper som tycker att det är svårast att använda dator.
- 79% av kvinnor med dyslexi har tillgång till surfplatta jämfört med 58% av männen. 46% av blinda kvinnor har tillgång till surfplatta jämfört med 25% av männen.
- 67% av blinda män tycker det är svårt att använda en surfplatta jämfört med 17% av kvinnorna.

Bakgrund

Undersökningen "Svenskarna med funktionsnedsättning och internet 2017" kompletterar den officiella statistiken om vad svenskarna gör på internet och hur de tycker att smarta telefoner, datorer och surfplattor fungerar.

Genom flera etablerade undersökningar finns en god bild av vad svenskarna gör på internet, vilka tekniska hjälpmedel de använder och vilka eventuella svårigheter som finns. Dessa undersökningar baseras på urval av den svenska befolkningen, men då urvalen är relativt små är sannolikheten att hitta personer med vissa funktionsnedsättningar låg.

Därför har den här undersökningen genomförts som en så kallad skuggundersökning. Den har delvis mätt samma saker som har undersökts i andra undersökningar som genomförs av Internetstiftelsen i Sverige (IIS) samt Statistiska Centralbyrån (SCB). En viktig skillnad är att de metoder som använts fokuserar på att hitta fler personer med olika funktionsnedsättningar. Detta i syfte att komplettera, fördjupa och förtydliga bilden kring internetanvändningen hos personer med funktionsnedsättning.

Undersökningen har resulterat i tre huvudrapporter och 52 bilagor (en för varje granskad grupp samt rapporter för de olika bakgrundsfaktorerna). Huvudrapporterna är:

- Hur personer med olika funktionsnedsättningar använder internet
- Användning av smarta telefoner, datorer och surfplattor
- Tillgång till hjälpmedel

Samtliga rapporter är utgivna under 2018. Undersökningen är initierad och genomförd av Begripsam AB och har finansierats av Post- och telestyrelsen (PTS), Konsumentverket och Begripsam AB. Kungliga Tekniska Högskolan (KTH) och Centrum för Klinisk Forskning i Dalarna har bidragit med vetenskapligt stöd. Flertalet personer i föreningar och organisationer har bidragit med ett stort ideellt engagemang.

Mer information om undersökningens bakgrund, upplägg och metod finns här:

<http://www.begripsam.se/internet/>

Om denna rapport

Denna rapport är ett komplement till de tre huvudrapporterna. Den har tagits fram med finansiering från Konsumentverket och Begripsam AB. Rapporten fokuserar på eventuella skillnader mellan män och kvinnor.

Projektorganisation för denna delrapport

Huvudansvarig för studiedesign och rapport: Stefan Johansson, Begripsam AB och KTH

Sammanställning av data och projektledare: Kerstin Ivarson Ahlstrand, Begripsam AB

Vetenskaplig ledare: Jan Gulliksen, KTH

Expert - enkätmetodik och kvantitativa analyser: Catharina Gustavsson, Centrum för Klinisk Forskning, Dalarna

Fokus på skillnad mellan män och kvinnor

I undersökningen har deltagaren kunnat svara om de är kvinnor (431), män (295) eller om de har en annan könsidentitet (12). De har också kunnat markera att de inte vill ange något kön, vilket ingen deltagare markerade. Dessutom har det helt enkelt gått att hoppa över frågan, vilket 33 personer har gjort. Totalt har 738 personer svarat på frågan om kön.

Diagnos, funktionsnedsättning, svårighet	Män	Kvinnor	Annan	Totalt
ADD	14	30	3	47
ADHD	28	58	4	90
Afasi	14	19	0	33
Autismspektrum	71	101	9	181
Bipolär	10	13	1	24
Blind	12	13	1	26
CP	9	8	0	17
Demens, Alzheimer	1	1	0	2
Depression, ångest	49	111	8	168
Dyskalkyli	12	18	1	31
Dyslexi	48	58	3	109
Döv	4	17	0	21
Dövblind	3	8	0	11
Epilepsi	20	14	0	34
Gravt hörselskadad	11	14	0	25
Gravt synskadad	26	27	0	53
Koncentrationssvårigheter	73	120	4	197
Känslig för starka intryck	43	127	6	176
Läsvårigheter	45	50	3	98
Minnessvårigheter	57	80	4	141
MS	2	4	0	6
Parkinson	0	1	0	1
Rörelsehinder, finmotorik	33	52	1	86
Stroke	25	29	1	55
Schizofreni	4	15	0	19
Självförtroende/Självkänsla, bristande	39	85	1	125
Skrivsvårigheter	53	54	2	109
Social rädsla	30	40	5	75
Språkstörning	18	18	1	37
Svårt att fokusera	52	91	5	148
Svårt att förstå	37	50	4	91
Svårt att lära mig nya saker	27	41	2	70
Svårt att komma igång eller avsluta saker	61	95	6	162
Talsvårigheter	27	22	0	49
Utvecklingsstörning	39	45	0	84
Annan	52	98	1	151

Tabell 1 Antal svarande fördelat på kön i respektive grupp. Observera att det är möjligt att markera flera funktionsnedsättningar. Det totala antalet personer som svarat på denna fråga är 738.

För grupperna CP, Demens, Döv, Dövblind, Gravyt hörselskadad, Epilepsi, MS, Parkinson och Schizofreni är antalet svarande så lågt att vi inte sammanställt rapporter. Dessa grupper finns alltså inte med i den fortsatta rapporteringen.

Antalet personer som valt könet Annan är få, totalt 12 personer, så denna grupp finns inte med i den fortsatta rapporteringen.

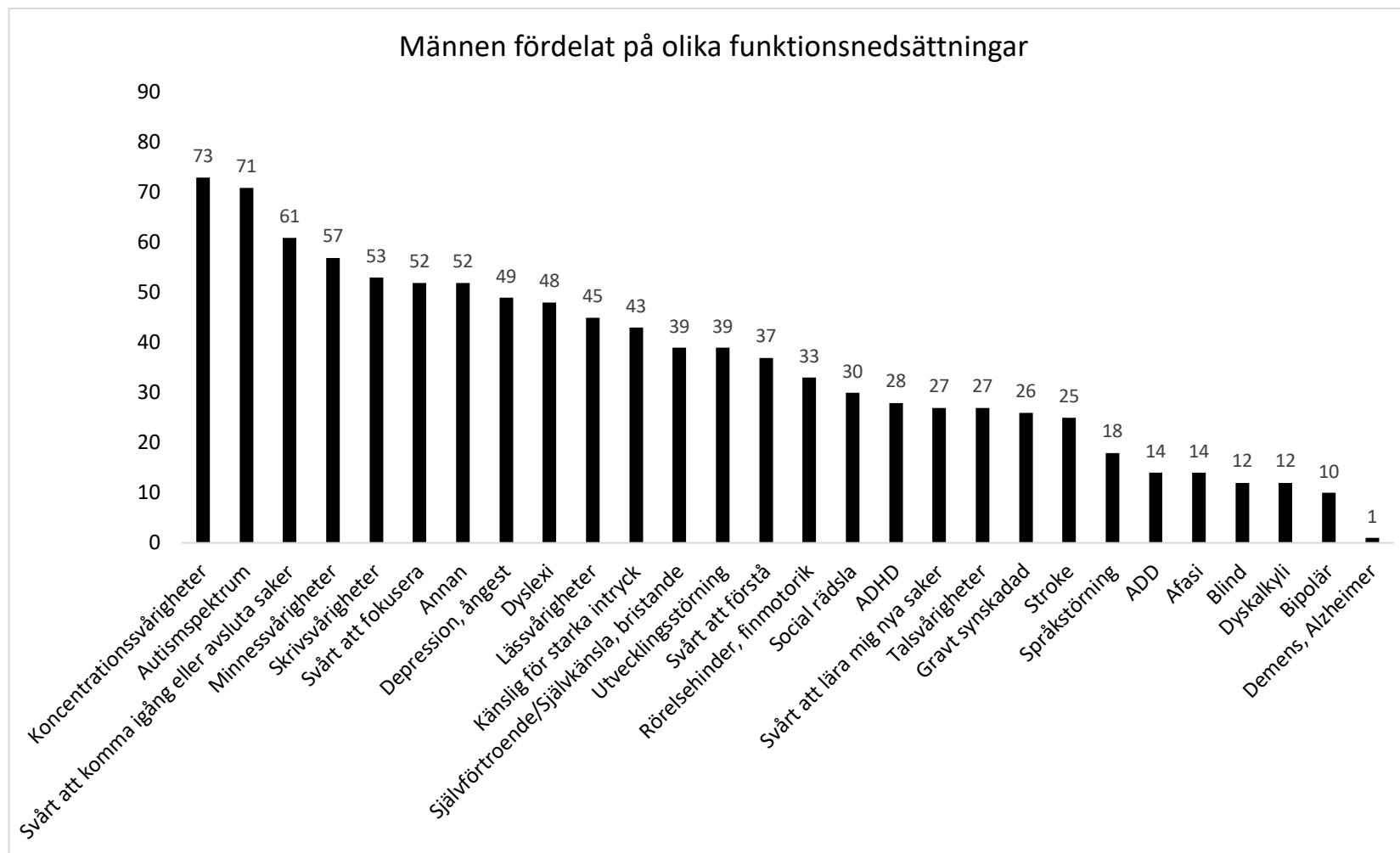


Diagram 1 Antal män i respektive grupp. Observera att det är möjligt att markera flera funktionsnedsättningar. Det totala antalet män som svarat på denna fråga är 293.

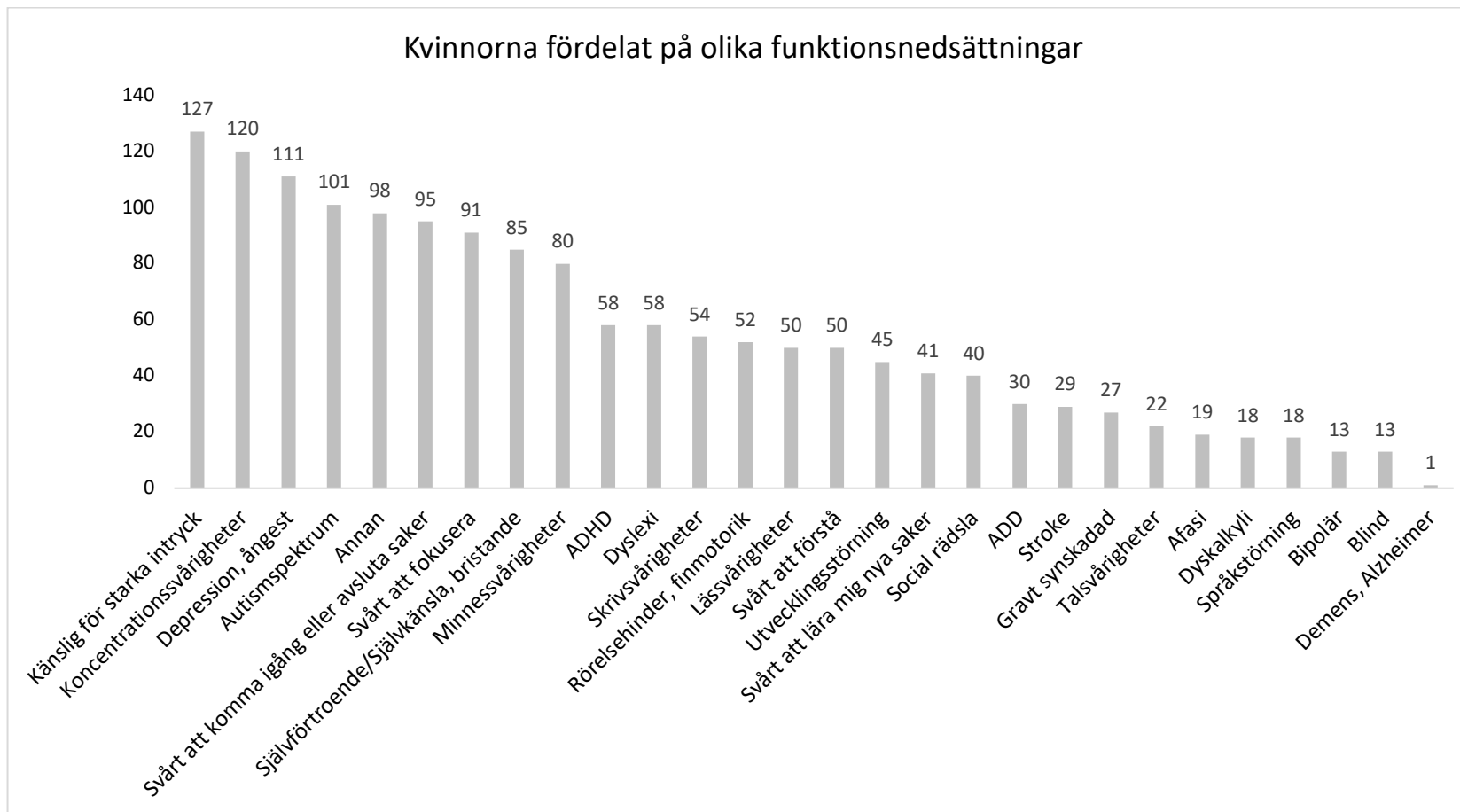


Diagram 2 Antal kvinnor i respektive grupp. Observera att det är möjligt att markera flera funktionsnedsättningar. Det totala antalet kvinnor som svarat på denna fråga är 429.

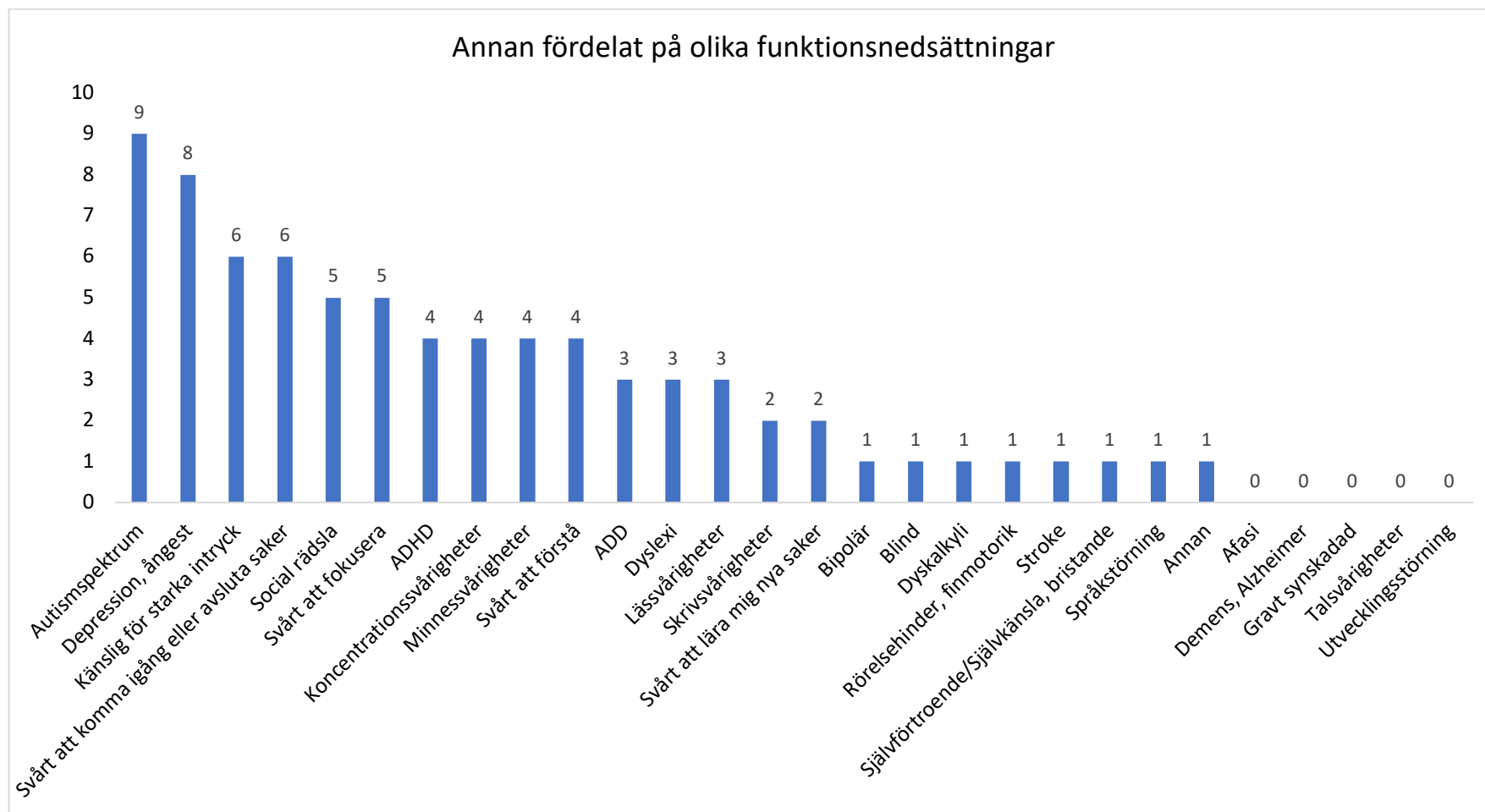


Diagram 3 Antal med könet Annan i respektive grupp. Observera att det är möjligt att markera flera funktionsnedsättningar. Det totala antalet med könet Annan som svarat på denna fråga är 12.

Vad vet vi om könsmässiga skillnader när det gäller användning av internet?

Det finns inte mycket forskning om skillnader i internetanvändning mellan kvinnor och män med olika funktionsnedsättningar. Det finns mycket få sådana mätningar. När det gäller hela befolkningar vet vi desto mer. Det är något som internetforskare försökt mäta sedan internets barndom. Mätningarna började under andra halvan av 1990-talet. Då var skillnaderna mellan könen relativt stora på så sätt att män hade större tillgång till internet och använde det mer än kvinnor. Dessa skillnader har sedan gradvis minskat och i många fall försvunnit. Det gäller i Sverige och i många andra utvecklade länder. I en översiktsartikel går en grupp forskare igenom vad vi för närvarande vet om digital ojämlikhet (Robinson et al., 2015). När det kommer till digital jämställdhet mellan könen presenterar de en bild där:

- Skillnaderna i form av tillgång till internet är små
- Män använder internet oftare och mer intensivt
- Män använder internet till fler saker
- Kvinnor rapporterar en lägre nivå av skicklighet
- Kvinnor använder internet mer för kommunikation och att hjälpa andra

Det finns dock flera studier som säger att kvinnor undervärderar sina kunskaper och sin skicklighet så när dessa mäts på andra sätt än att individer själva bedömer sin skicklighet så har kvinnor inte sämre kunskaper.

I en amerikansk studie framkommer att kvinnor med funktionsnedsättning använder internet något mer än män med funktionsnedsättning (Dobransky & Hargittai, 2016).

Finns dessa mönster i vår undersökning?

I vår undersökning kan vi återfinna vissa av mönstren från annan forskning. Tydligast är kanske att kvinnor värderar sina kunskaper och sin förmåga lägre än män samt att kvinnor är mer aktiva i att kommunicera och använda sociala medier. Vi kan också se att skillnaderna i att ha tillgång till internet är små. Vi kan se att kvinnor är mer aktiva på sociala medier. Däremot ser vi inte att män använder internet mer eller att de använder internet till fler saker. Tvärtom. I vår undersökning är det oftast kvinnorna som använder internet mest. Det gäller på de flesta granskade områdena, både sådant som att spela spel, lyssna på talböcker/ljudböcker eller göra mer komplexa saker som att e-handla, betala räkningar etc. Eftersom vår undersökning kan dela upp materialet på 33 olika grupper kan vi presentera en betydligt mer nyanserad bild än vad de få andra undersökningar som finns har kunnat göra.

Användning av internet

Kvinnor med olika funktionsnedsättningar använder internet mer än män

I de flesta (17 av 26) av våra granskade grupper är det fler kvinnor än män som använder internet. I de flesta fallen är skillnaderna små. För några grupper är skillnaderna relativt stora:

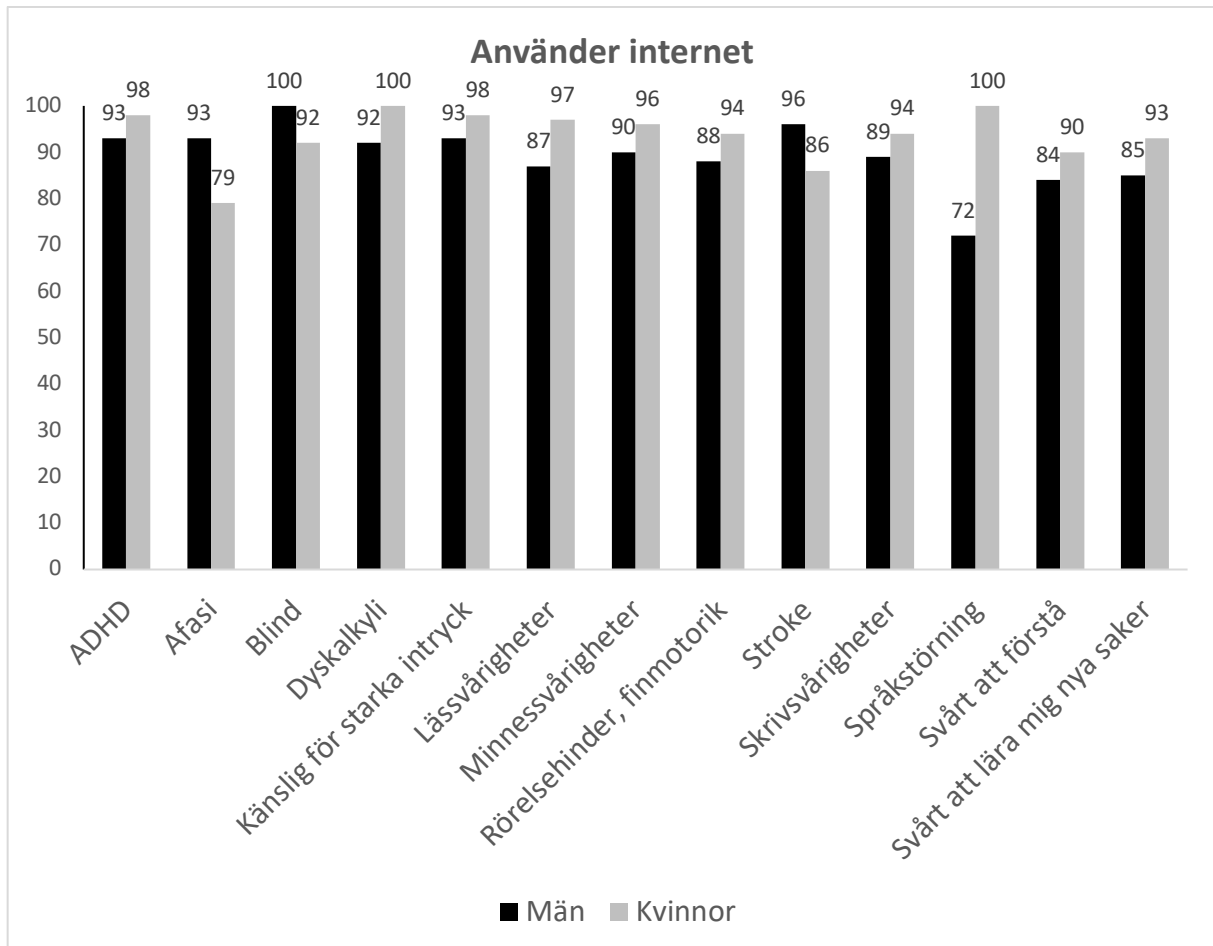


Diagram 4 Andel i procent; kvinnor och män som använder internet. De grupper där skillnaderna är 5 procentenheter eller större redovisas i diagrammet. Se tabellbilaga för komplett tabell.

Observera att det bara är för tre grupper som vi kan finna att fler män än kvinnor använder internet. Det är Afasi, Stroke och Blind och där är det relativt stor skillnad till männens fördel. I övriga fall är det fler kvinnor som använder internet. Störst skillnad finns inom Språkstörning.

Enligt Internetstiftelsen i Sverige (IIS) har 96 procent av männen och 93 procent av kvinnorna tillgång till internet i hemmet. 94 procent av männen och 96 procent av kvinnorna använder internet på arbetet. (IIS, 2017).

Enligt Statistiska Centralbyrån (SCB) hade 93 procent av männen och 92 procent av kvinnorna tillgång till internet i hemmet i kvartal 1 2016 (SCB, 2016). Enligt samma

undersökning är det 1 procent av männen respektive kvinnorna som har tillgång till internet någon annanstans.

Vi har i vår undersökning frågat om användning av internet, vilket inte är samma sak som att ha tillgång till internet i hemmet.

Anledningar att inte använda internet

I vårt material finns några intressanta skillnader till varför män och kvinnor med någon funktionsnedsättning inte använder internet. Även i jämförelse med undersökningar från IIS och SCB av hela befolkningen finns skillnader. I befolkningen som helhet är det ointresse som dominerar medan det i vårt material är svårigheter och bristande kunskaper som gör att män med olika funktionsnedsättningar inte använder internet medan de främsta orsakerna för kvinnorna är att de inte har tillgång till utrustning eller saknar internetuppkoppling men även att de saknar hjälpmedel. För båda grupperna gäller att många anger att det är för dyrt. Av detta drar vi slutsatsen att många av de män och kvinnor med olika funktionsnedsättningar som idag inte använder internet egentligen skulle vilja göra det men att de saknar olika former av resurser för att kunna använda internet. Främst handlar det om bristande kompetens och bristande ekonomiska förutsättningar. Det är få kvinnor och män med funktionsnedsättning som verkar avstå internet på grund av ointresse.

Är internet svårt?

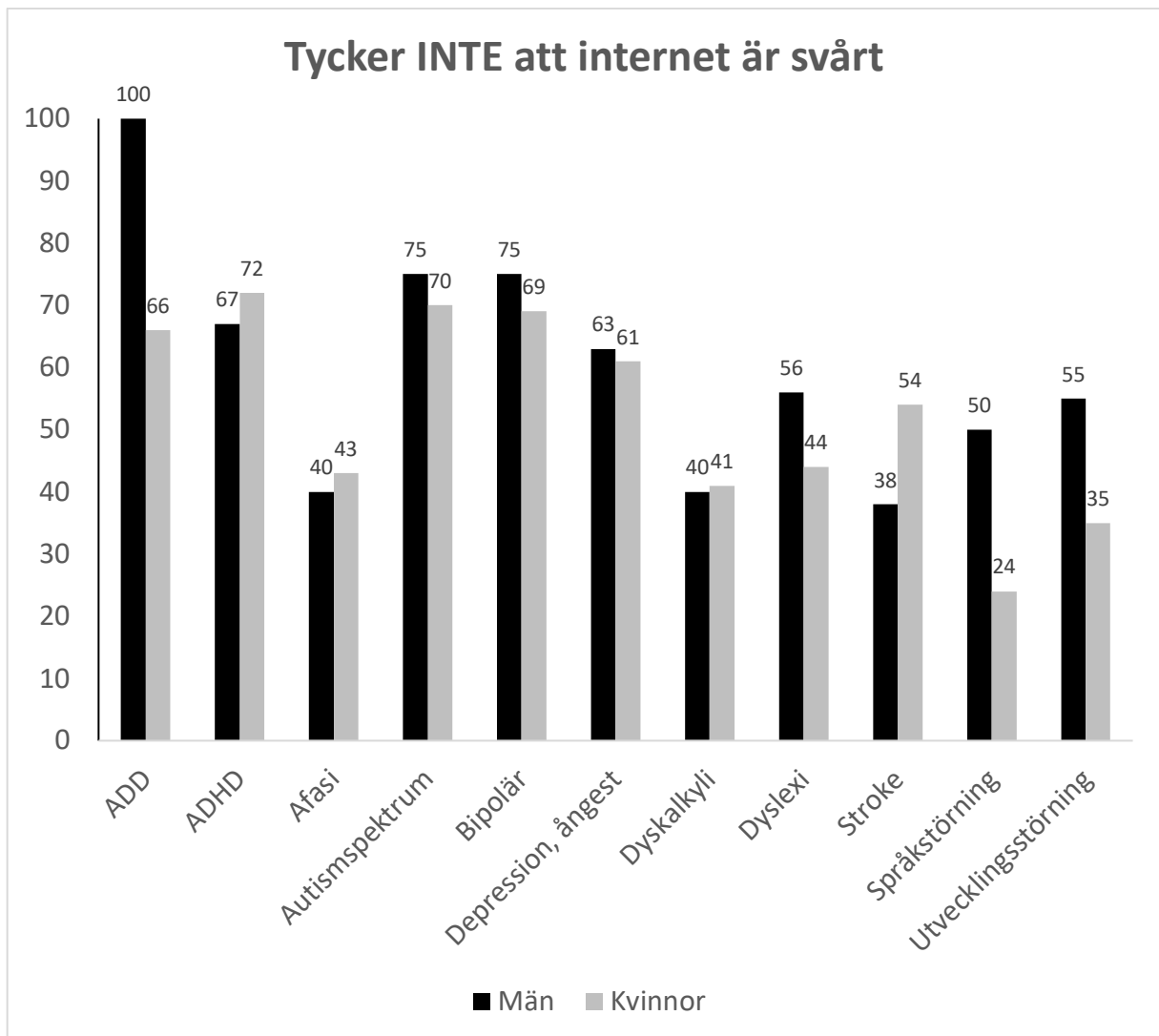


Diagram 5: Andel i procent, män och kvinnor med olika diagnoser som inte tycker att internet är svårt.

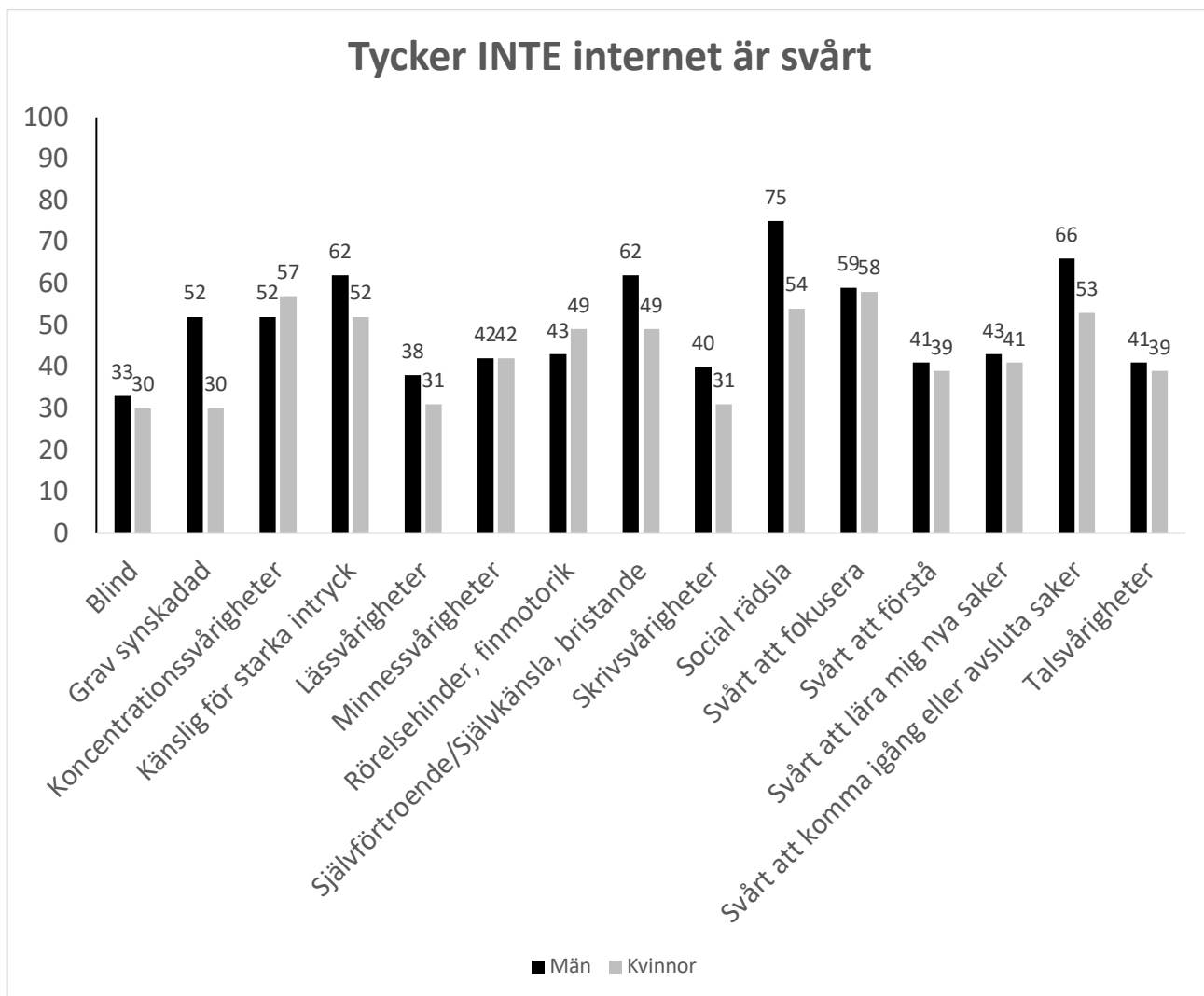


Diagram 6: Andel i procent, män och kvinnor med olika funktionsnedsättningar som inte tycker att internet är svårt.

Vad vi kan se av diagrammen är att det finns betydande könsmässiga skillnader. För de flesta grupper gäller att män oftare anger att de inte tycker att internet är svårt. Undantagen är ADHD, Afasi, Stroke och Koncentrationssvårigheter.

För vissa av grupperna är skillnaderna mellan könen mycket stora. Det gäller till exempel ADD, Stroke, Språkstörning, Grav synskada, Självförtroende och Social rädsla.

Observera att dessa uppgifter ofta motsägs längre fram i rapporten där män kan ha större svårigheter än kvinnor när vi frågar om specifika funktioner på nätet. Längre fram visar det sig också att många män med olika funktionsnedsättningar gör förhållandevis enkla saker på nätet medan kvinnor oftare använder nätet för mer komplexa interaktioner.

Det är en ganska jämn fördelning mellan könen när det gäller hur många som brukar be om hjälp av någon annan för att göra saker på internet. Det finns några undantag. Män med ADHD och män med dyskalkyli ber betydligt mer om hjälp jämfört med kvinnorna med samma diagnoser. Kvinnor med ADD och blinda kvinnor ber betydligt mer om hjälp jämfört med män med samma diagnoser.

Generella svårigheter med att använda internet

Det finns vissa saker som vi gör på nästan alla webbsidor och tjänster som vi använder. Vi kallar dessa för generella funktioner. En person som upplever svårigheter med någon sådan funktion stöter troligen på denna svårighet ofta.

IIS respektive SCB ställer inga frågor om svårigheter så här kan vi inte göra några jämförelser.

Söka information

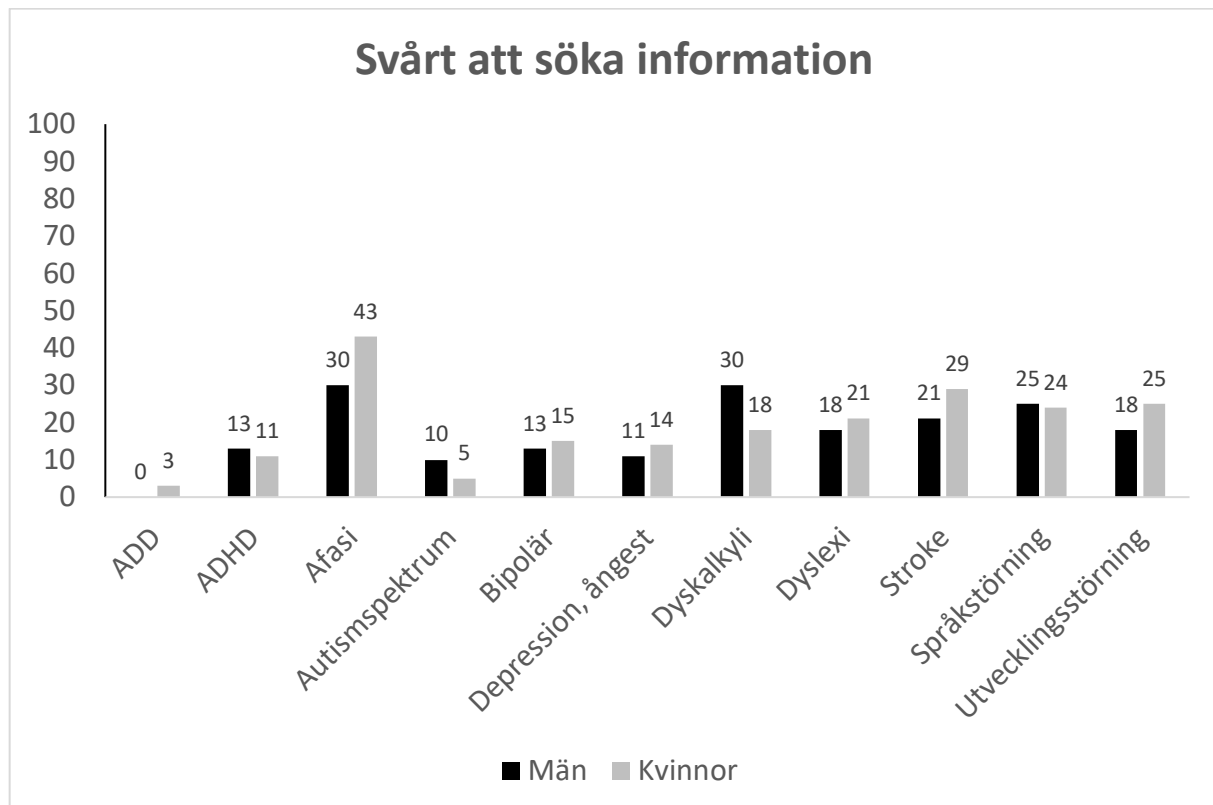


Diagram 7: Andel i procent, män och kvinnor med olika diagnoser som tycker det är svårt att söka information.

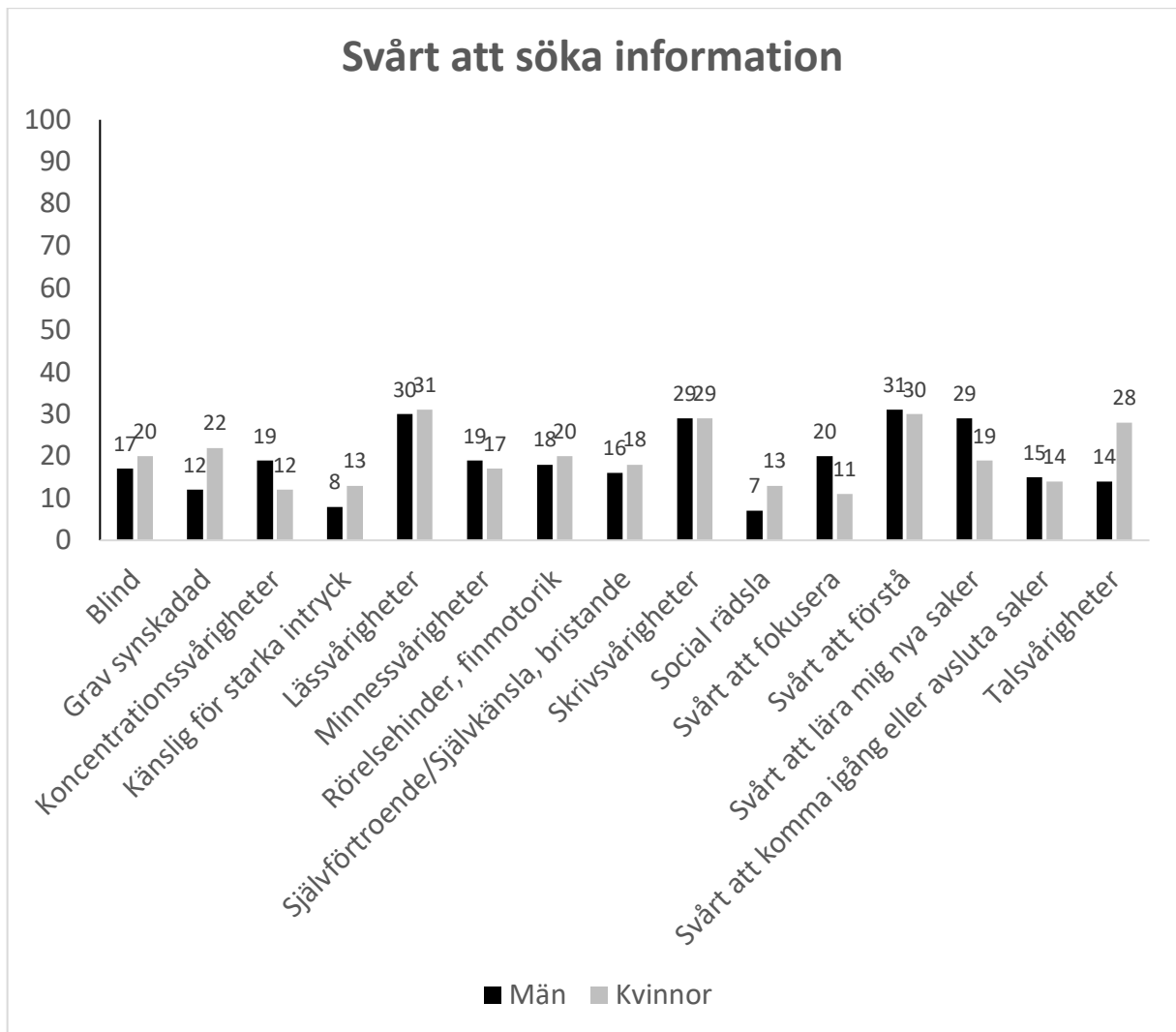


Diagram 8: Andel i procent, män och kvinnor med olika funktionsnedsättningar som tycker det är svårt att söka information.

Det finns i de flesta fall inga stora skillnader mellan män och kvinnor när det gäller hur många som upplever att det är svårt att söka information. Störst skillnader finns i grupperna Afasi, Dyskalkyli och Gravt synskadad.

Navigera

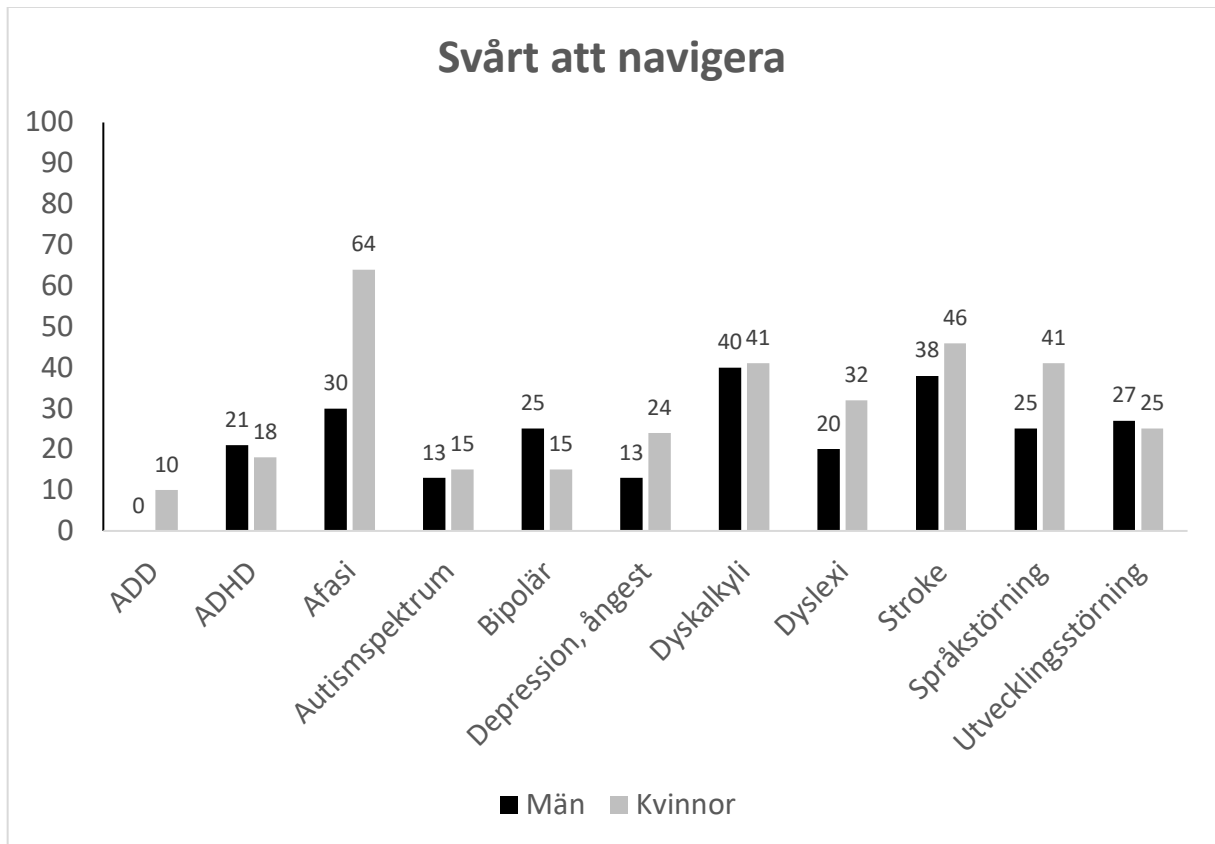


Diagram 9: Andel i procent, män och kvinnor med olika diagnoser som tycker det är svårt att navigera.

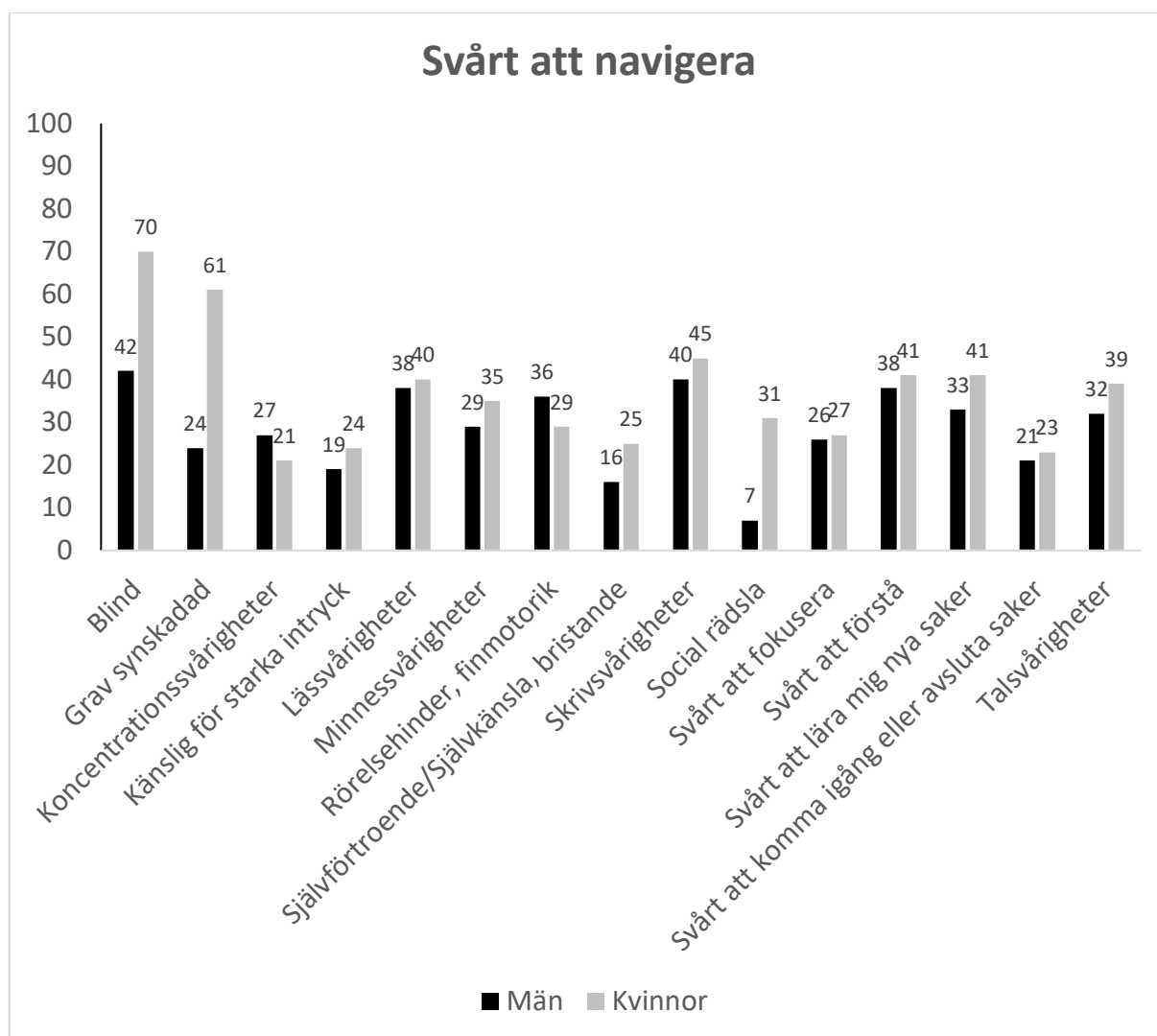


Diagram 10: Andel i procent, män och kvinnor med olika funktionsnedsättningar som tycker det är svårt att navigera.

Det är fler kvinnor än män som upplever det svårt att navigera. Det gäller särskilt i grupperna Blind, Gravt synskadad, Afasi och Social rädsla. En bakomliggande förklaring som vi ser i vårt material kan vara att kvinnor oftare gör mer komplexa saker på nätet (till exempel e-handlar eller betalar räkningar).

Använda tjänster

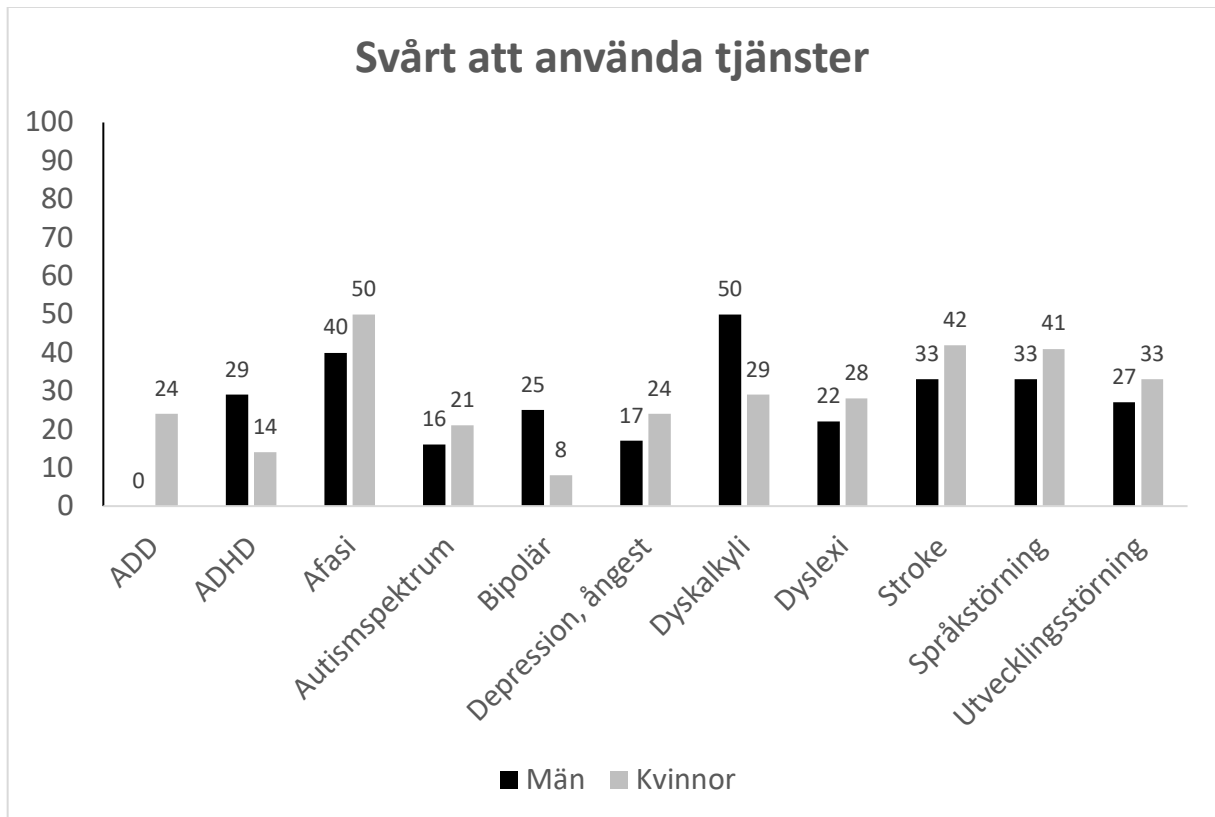


Diagram 11: Andel i procent, män och kvinnor med olika diagnoser som tycker det är svårt att använda tjänster.

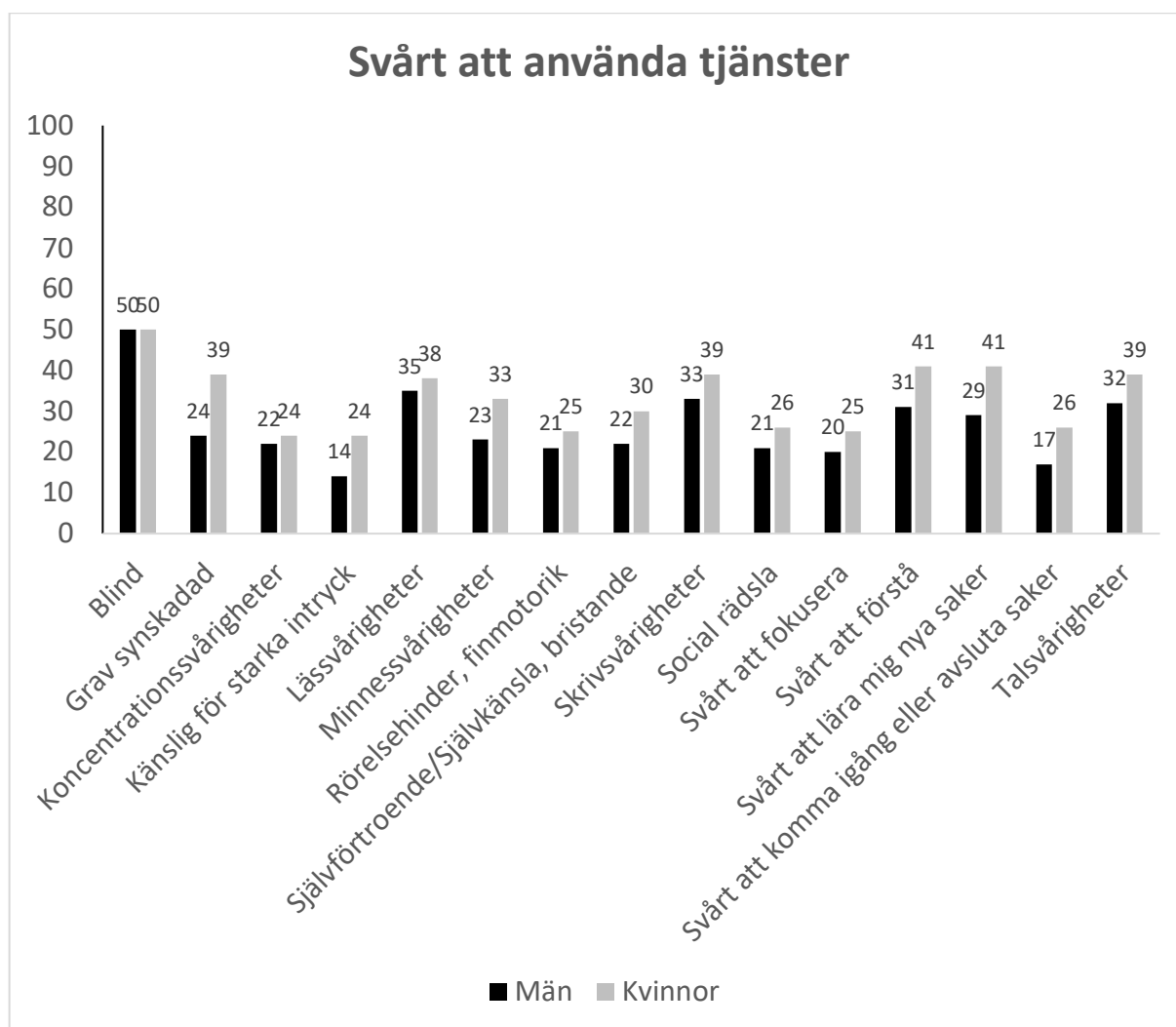


Diagram 12: Andel i procent, män och kvinnor med olika funktionsnedsättningar som tycker det är svårt att använda tjänster.

Det är vanligare att kvinnor rapporterar att de tycker det är svårt att använda digitala tjänster¹. En förklaring till det kan vara att kvinnor generellt sett tycks använda fler digitala tjänster än män.

¹ En vid definition på vad en digital tjänst är all verksamhet som inkluderar kommunikation med digital teknik. <https://www.tillvaxtanalys.se/download/18.527f92c214f003304d3127be/1455009844219/digitala-tjanster-finns-de-08.pdf>

Förstå innehåll

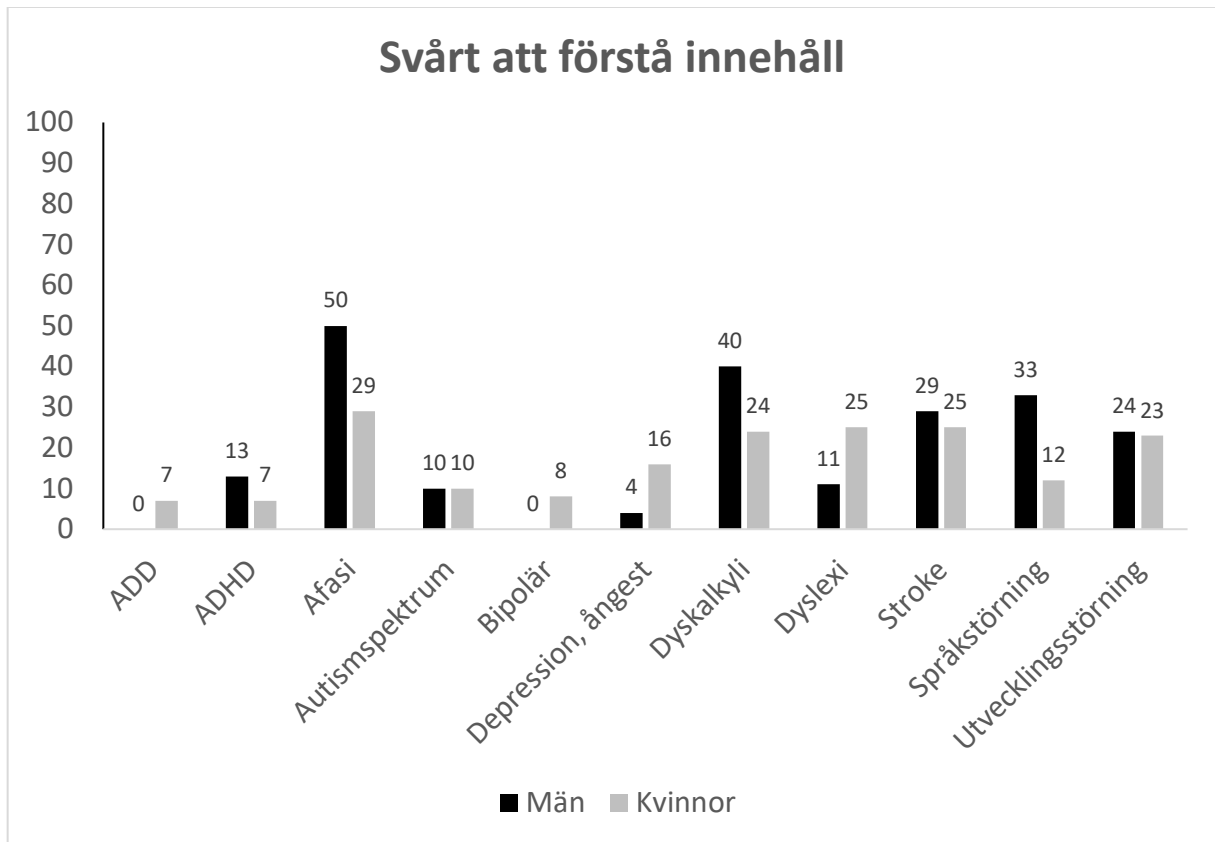


Diagram 13: Andel i procent, män och kvinnor med olika diagnoser som tycker det är svårt att förstå innehåll.

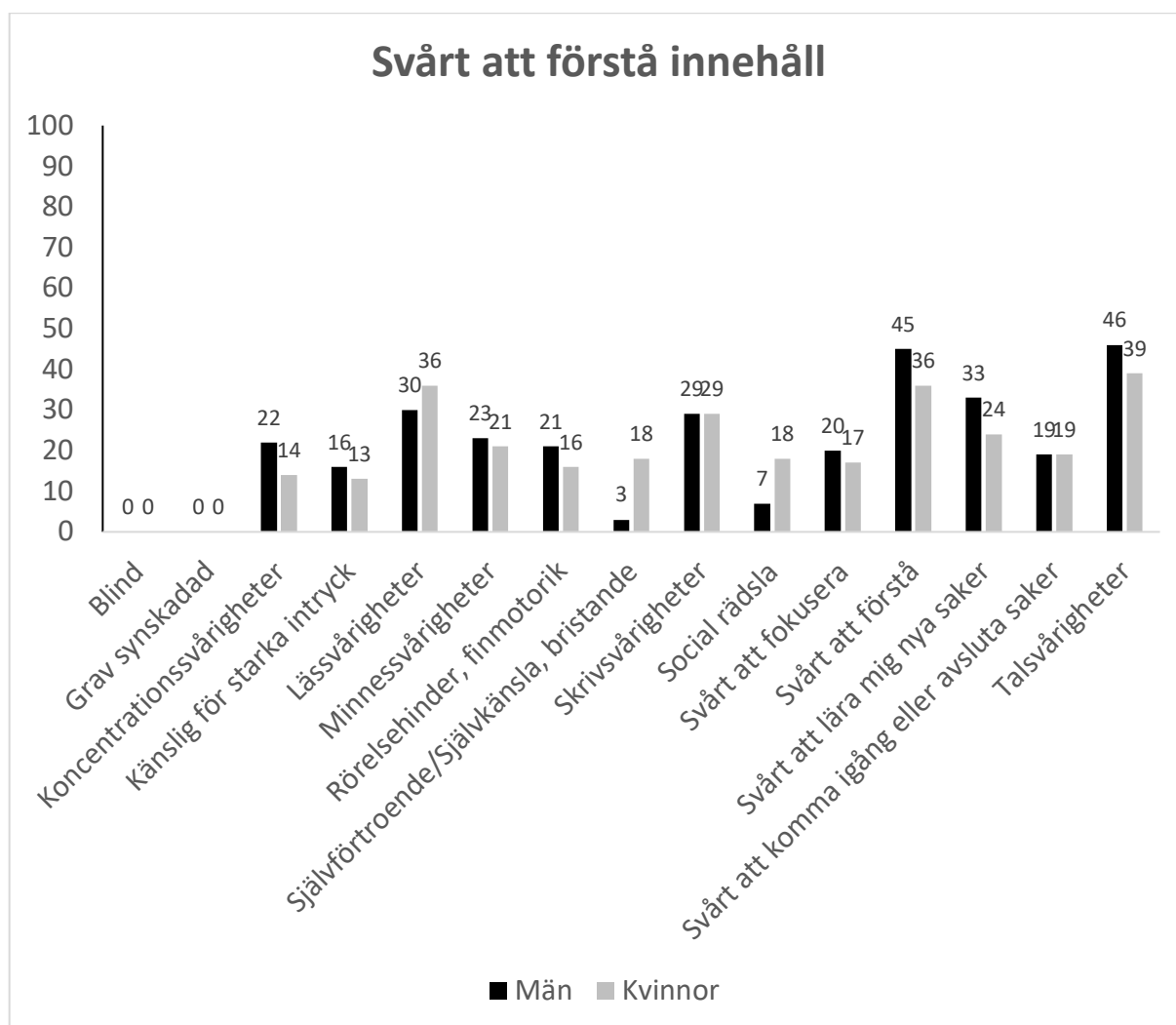


Diagram 14: Andel i procent, män och kvinnor med olika funktionsnedsättningar som tycker det är svårt att förstå innehåll.

I 14 av grupperna är det män som har störst svårigheter att förstå innehåll. I 7 av grupperna är det kvinnor. En tänkbar förklaring är att kvinnorna i undersökningen oftare har en högre utbildning och därför kan ha en ökad förmåga eller erfarenhet av att hantera komplext innehåll.

Lösenord

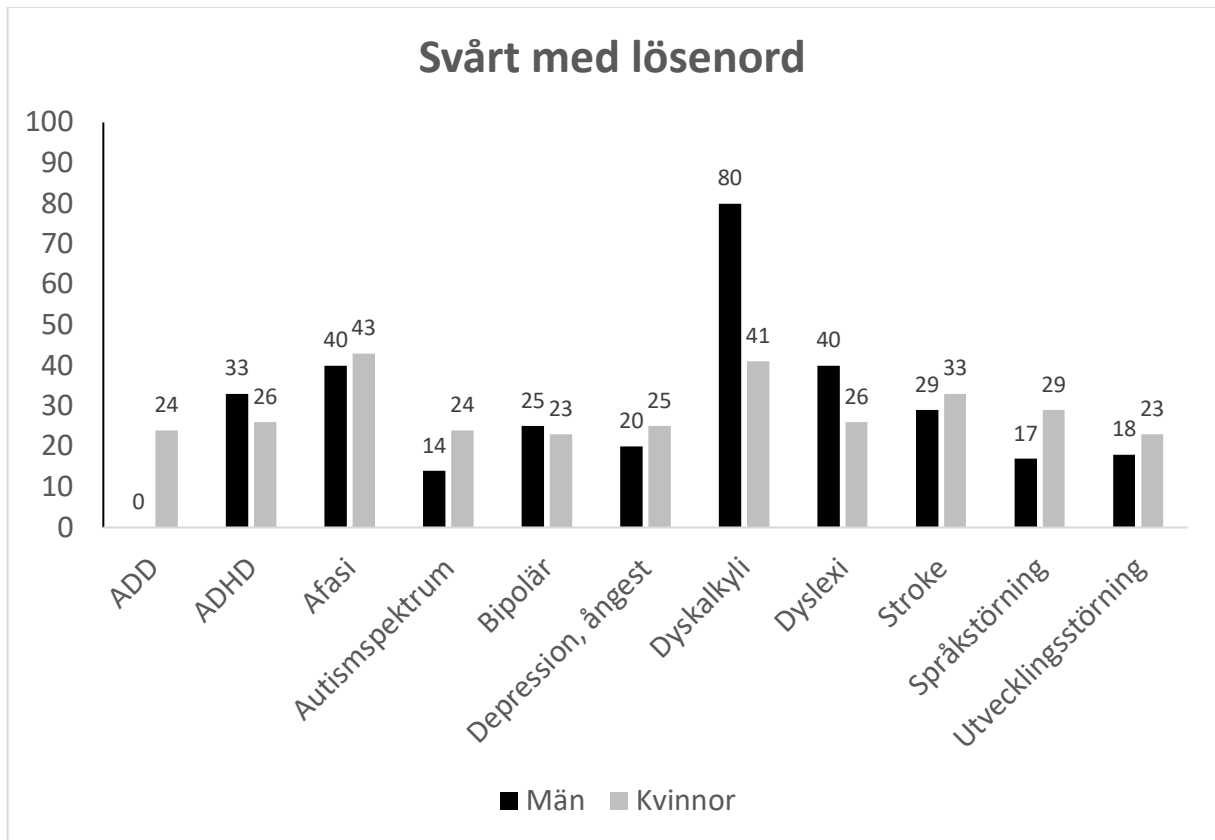


Diagram 15: Andel i procent, män och kvinnor med olika diagnoser som tycker det är svårt med lösenord.

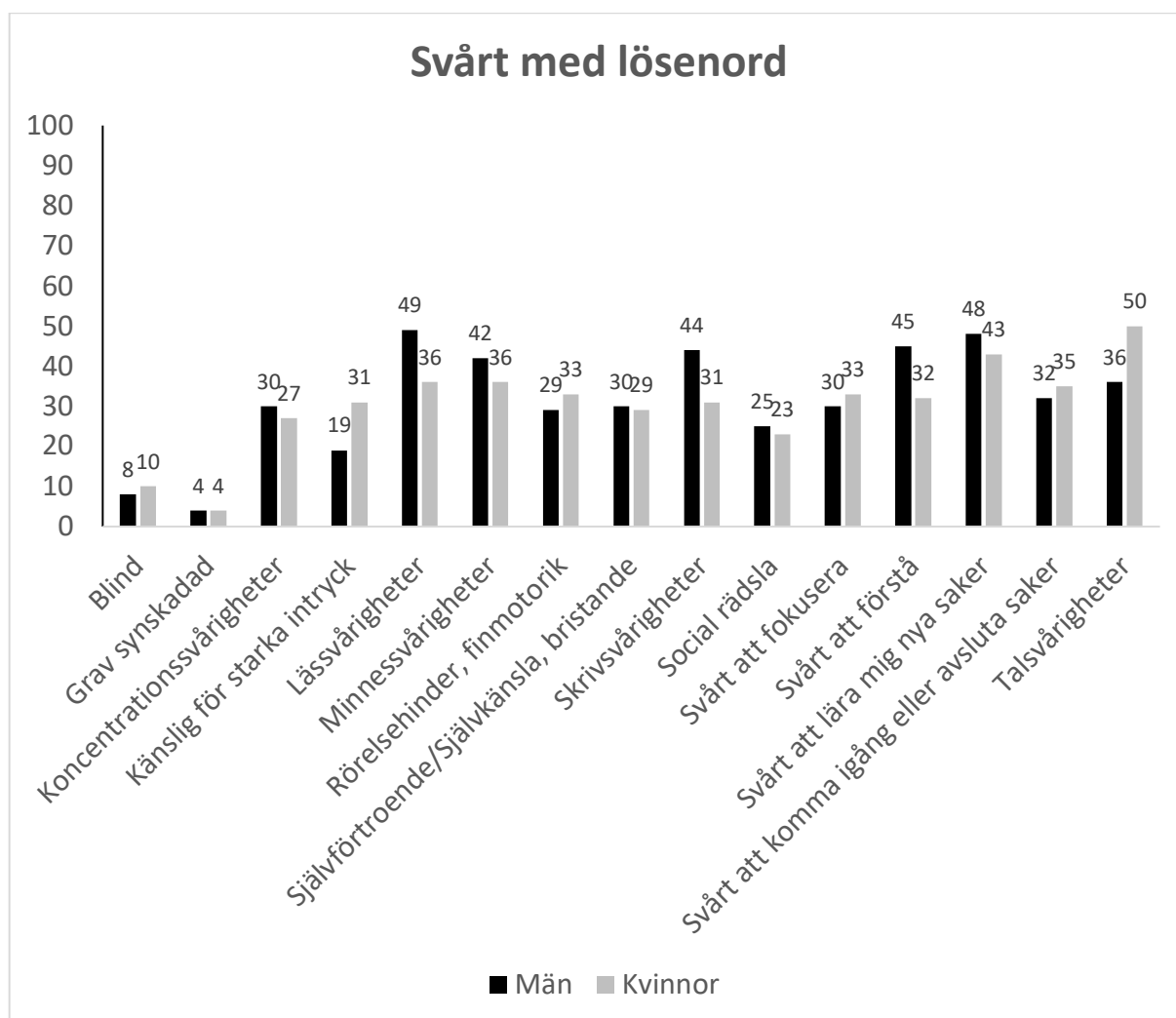


Diagram 16: Andel i procent, män och kvinnor med olika funktionsnedsättningar som tycker det är svårt med lösenord.

Många män och kvinnor upplever problem med lösenord med män i gruppen Dyskalkyli i topp. Det är svårt att förstå den stora skillnaden mellan män och kvinnor med dyskalkyli. Det kan vara så att kvinnorna i den gruppen hittat strategier att hantera svårigheter med lösenord i högre utsträckning än männen. Det tycks också vara så att kvinnor oftare använder sådana tjänster som kräver användning av lösenord och då kanske förmågan att hantera lösenord hänger ihop med en mer frekvent användning.

Design och utformning

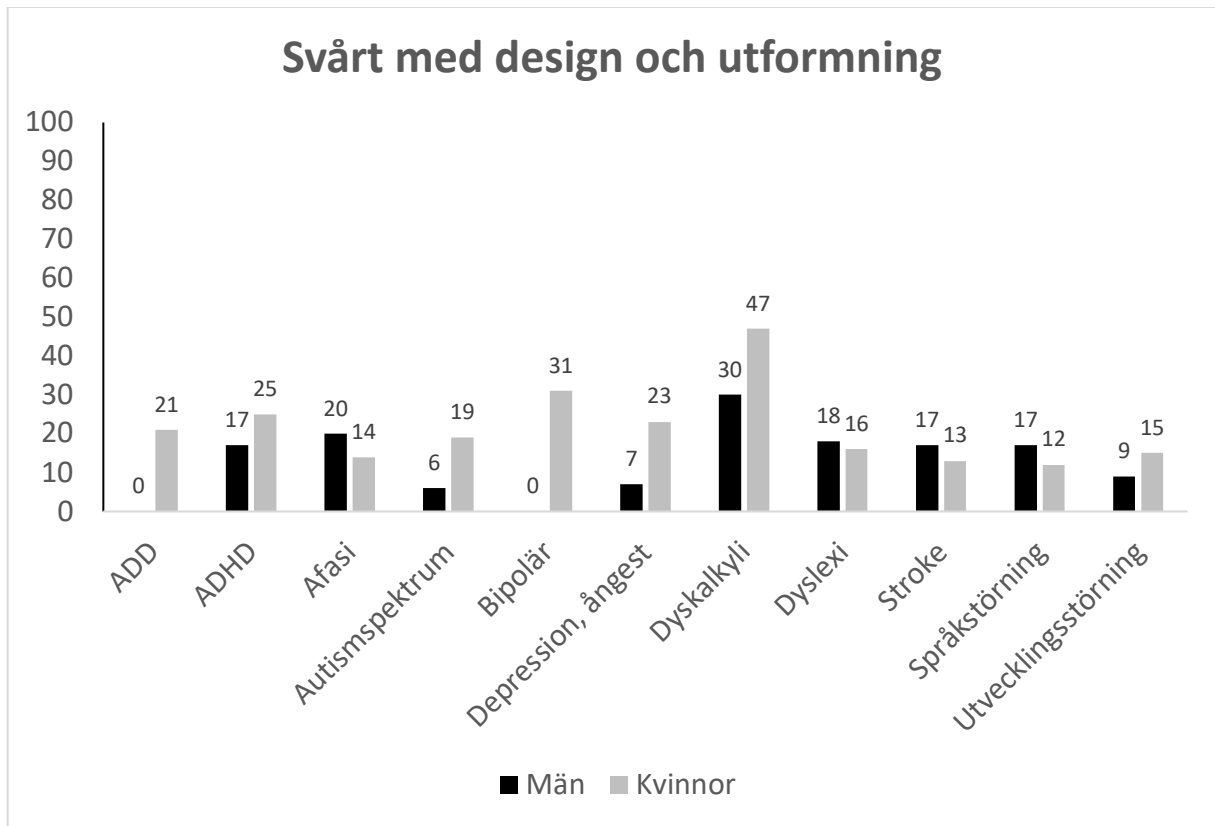


Diagram 17: Andel i procent, män och kvinnor med olika diagnoser som tycker det är svårt med design och utformning.

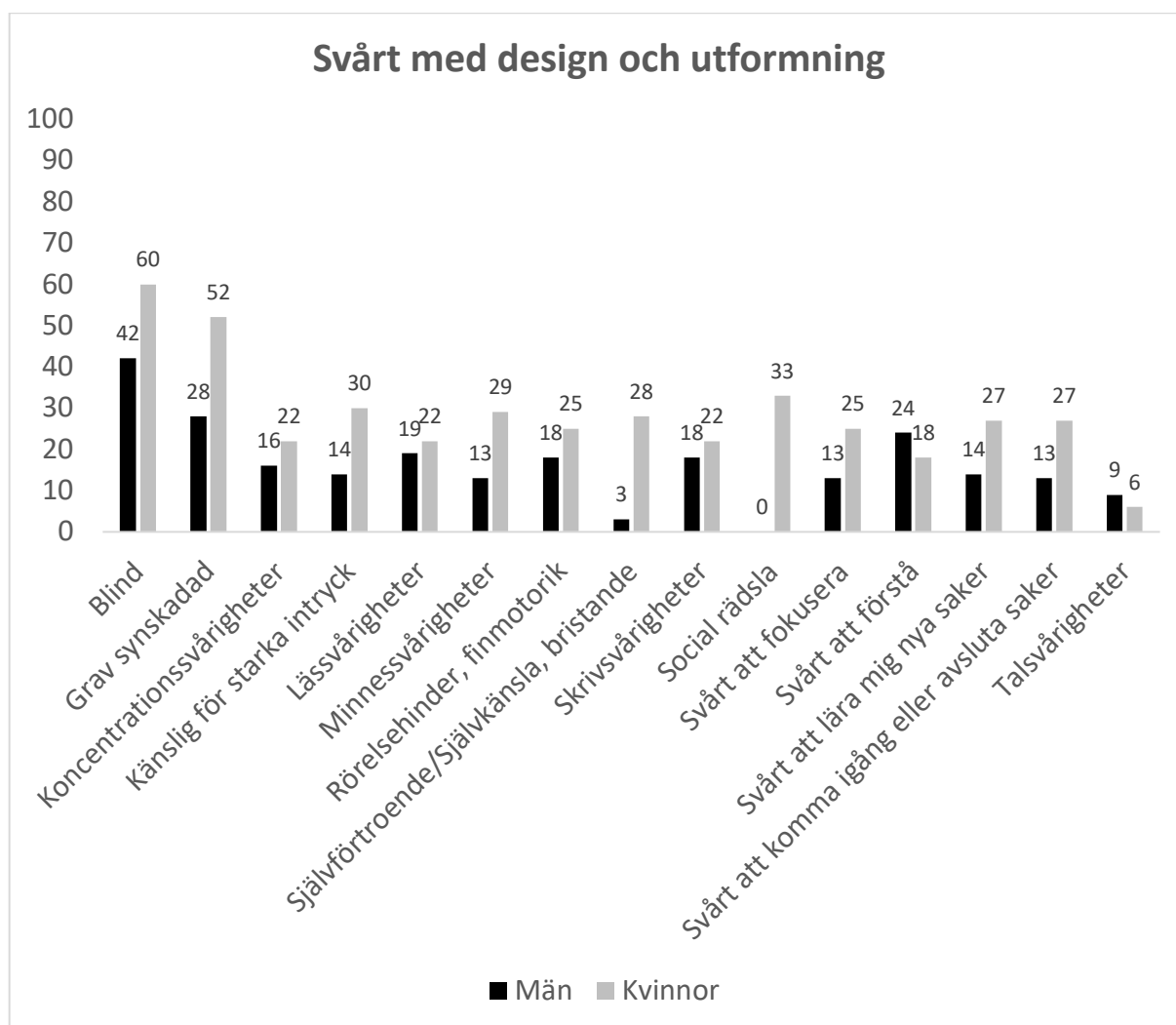


Diagram 18: Andel i procent, män och kvinnor med olika funktionsnedsättningar som tycker det är svårt med design och utformning.

Kvinnor upplever större svårigheter med design och utformning än män. I flera av grupperna är skillnaderna stora. Störst svårigheter har kvinnor inom grupperna Blind, Gravt synskadad, Dyskalkyli och Social rädsla. En bakomliggande förklaring kan vara att kvinnor oftare än män tycks använda sig av mer komplexa tjänster och funktioner som till exempel att e-handla, betala räkningar och blogga.

Hjälpmedel

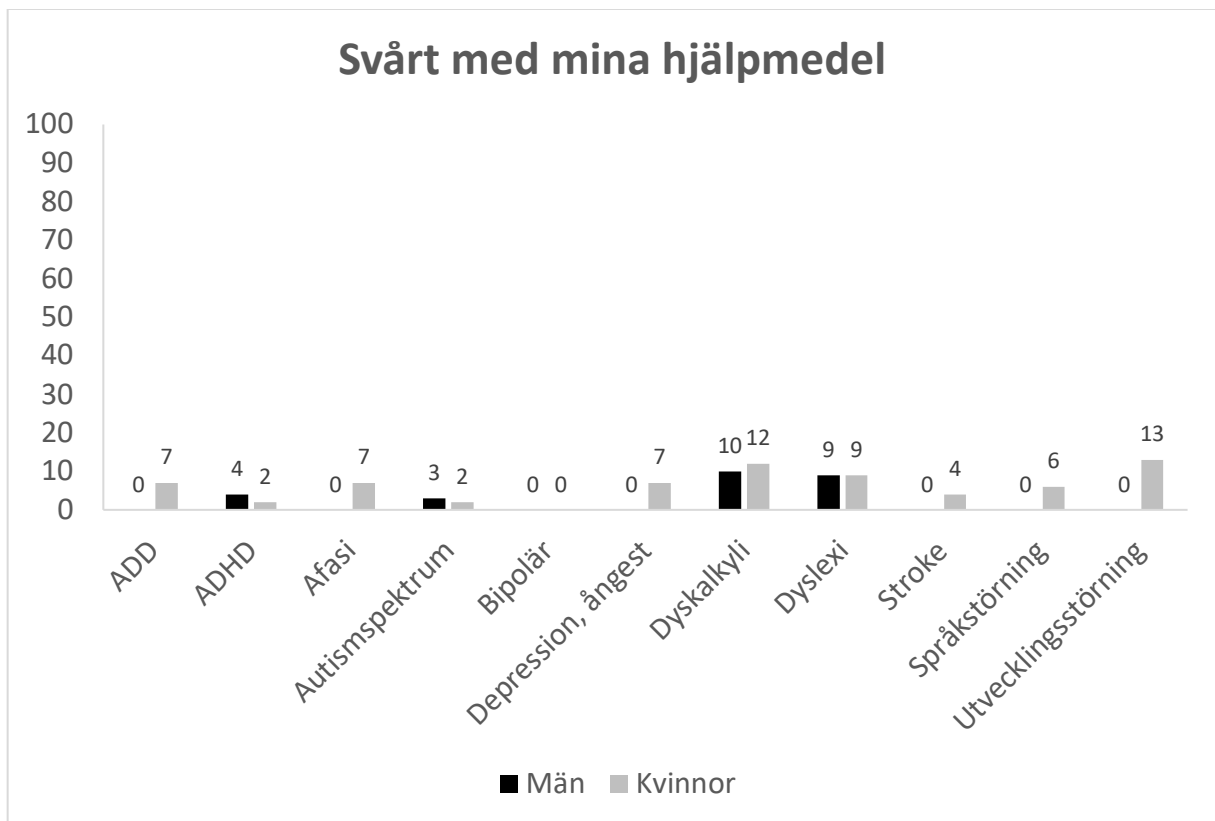


Diagram 19: Andel i procent, män och kvinnor med olika diagnoser som tycker det är svårt för att hjälpmedlen inte fungerar.

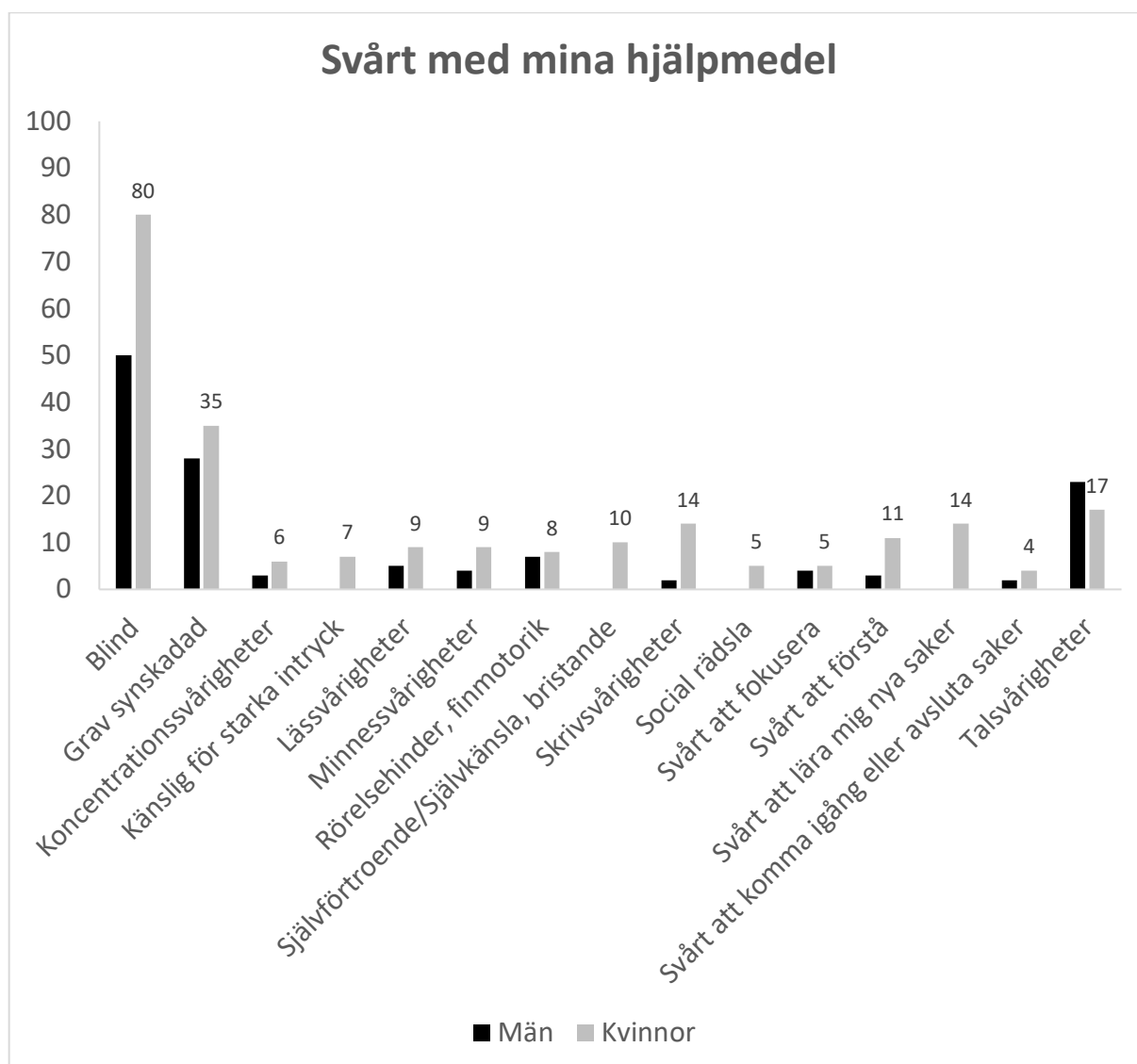


Diagram 20: Andel i procent, män och kvinnor med olika funktionsnedsättningar som tycker det är svårt för att hjälpmedlen inte fungerar.

Det är de grupper som oftast har tillgång till hjälpmedel som också rapporterar svårigheter att använda internet relaterade till hjälpmedel. Observera att detta inte betyder att hjälpmedlen i sig är dåliga. Det troliga är att bristande tekniska konstruktioner på webbplatser hindrar hjälpmedlen att "göra sitt jobb" och då uppstår problem. Det är fler kvinnor än män som rapporterar svårigheter relaterade till hjälpmedel.

Fungerar inte men vet inte varför

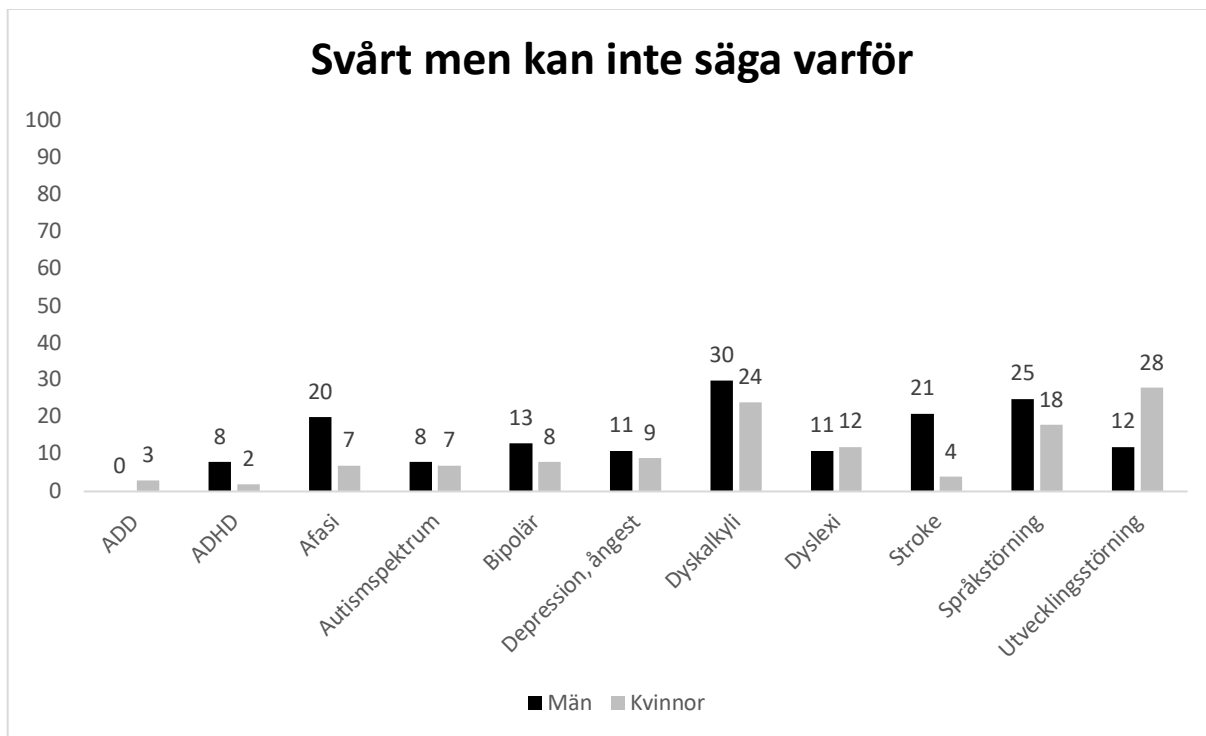


Diagram 21: Andel i procent, män och kvinnor med olika diagnoser som tycker internet är svårt men som inte riktigt kan förklara varför.

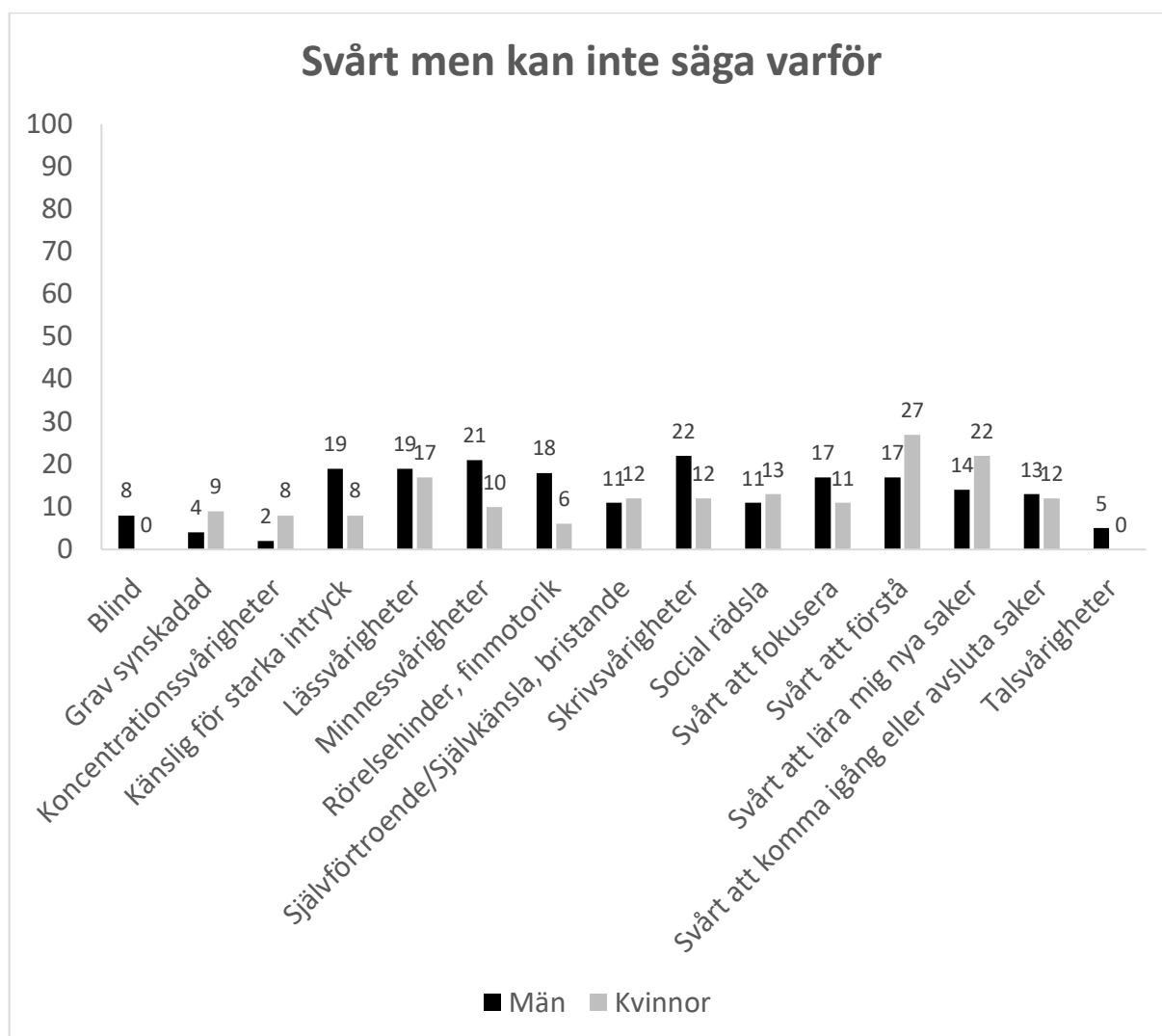


Diagram 22: Andel i procent, män och kvinnor med olika funktionsnedsättningar som tycker internet är svårt men som inte riktigt kan förklara varför.

Fler män än kvinnor upplever att de har svårigheter att använda internet men att de inte riktigt kan säga varför. Tydligast är detta inom grupperna Afasi och Stroke men med några få undantag är detta ett genomgående mönster. Vi tolkar det som att många av kvinnorna i den här undersökningen är mer aktiva i sin användning av nätet, oftare har skaffat sig hjälpmedel eller ber om hjälp av andra och därmed kanske har reflekterat mer över vad det är som gör att det blir svårt.

Användning

Facebook

Enligt tidigare forskning om skillnader mellan kvinnor och mäns användning av internet kunde vi förvänta oss att fler kvinnor skulle använda Facebook. Men de skillnader vi kan rapportera är i vissa fall mycket stora.

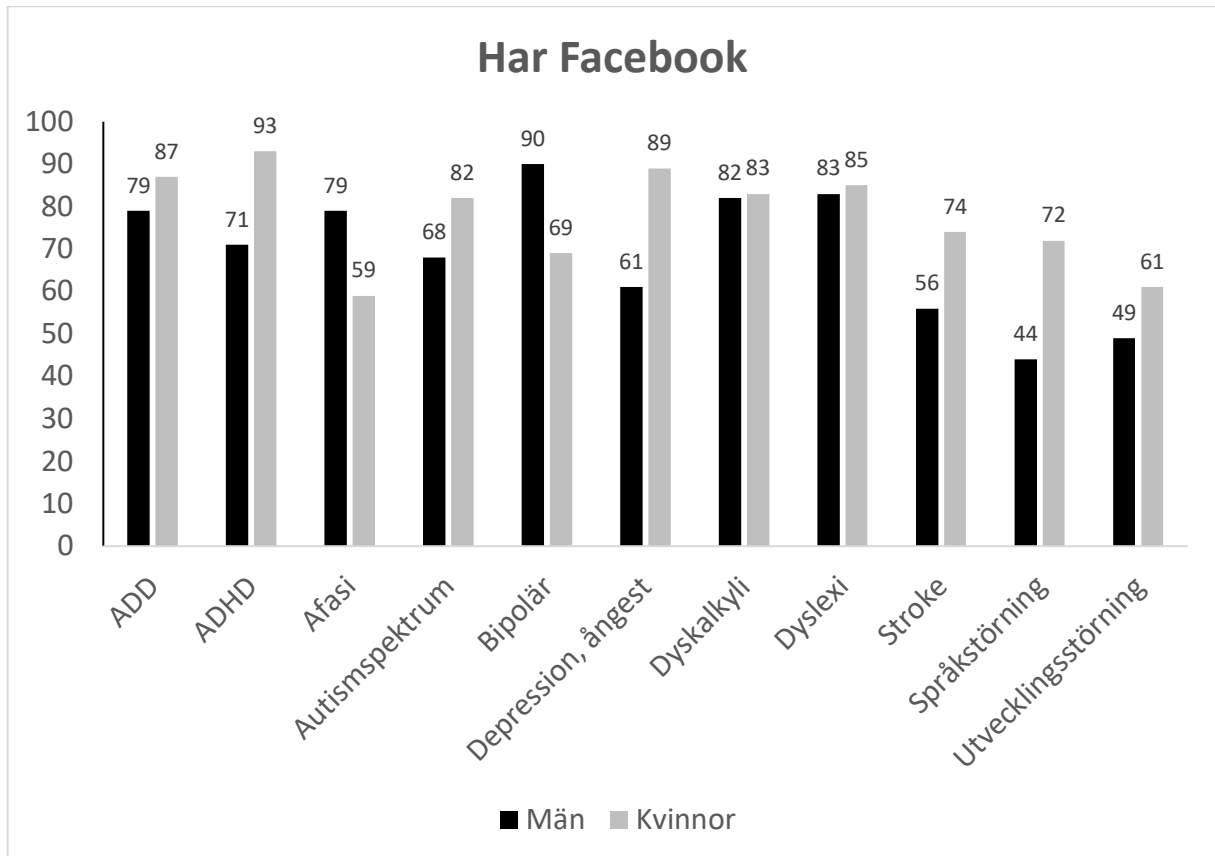


Diagram 23 Andel i procent, män och kvinnor med olika diagnoser som använder Facebook.

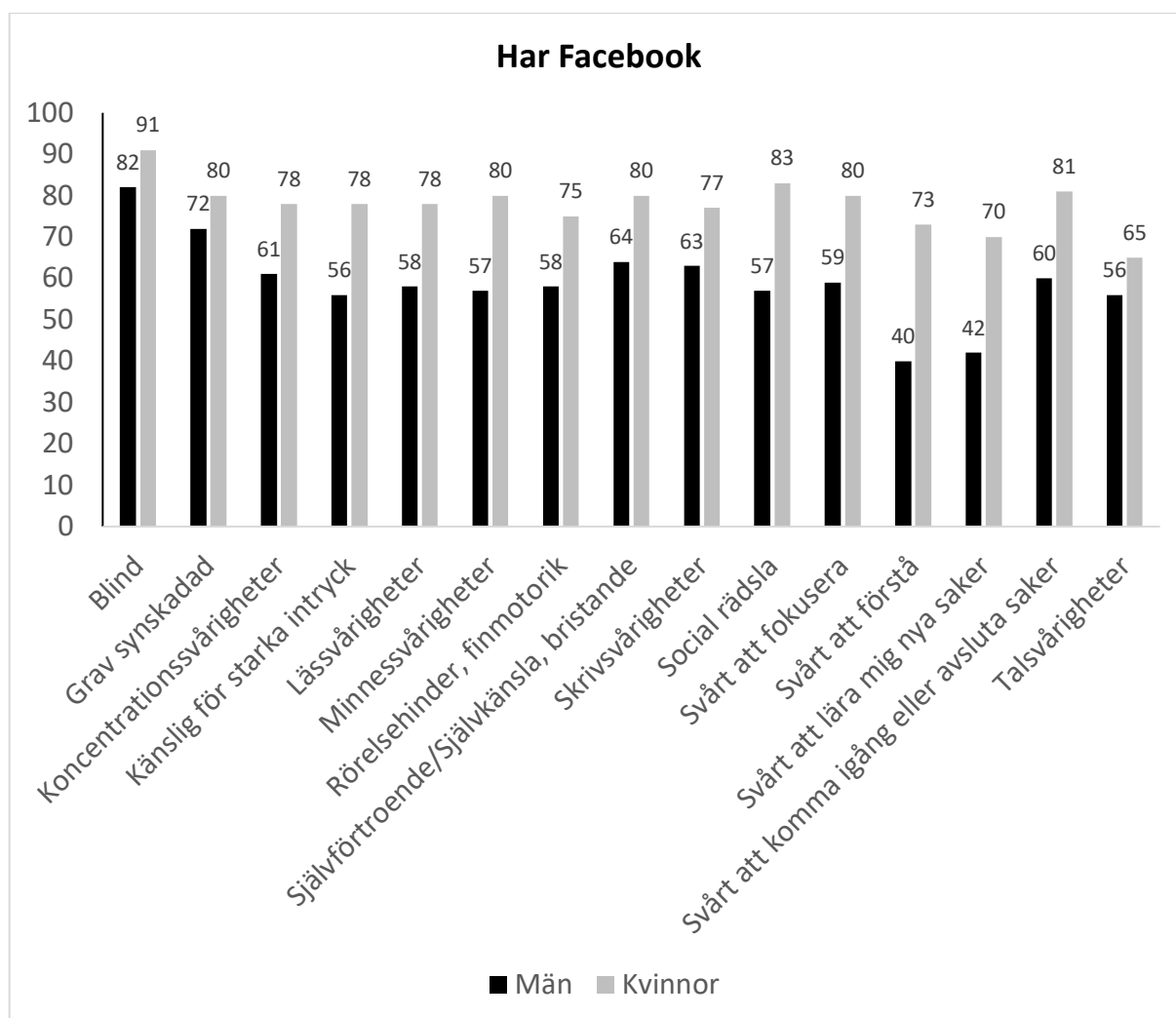


Diagram 24 Andel i procent, män och kvinnor med olika funktionsnedsättning som använder Facebook.

Vad vi kan se är att användningen av Facebook är lägre i grupper som har svårigheter kopplade till språket och till svårigheter kopplade till förståelse och inläring samt att det i dessa grupper särskilt är männen som inte använder Facebook. Den enda grupp som bryter mönstret är Bipolär, där fler män än kvinnor använder Facebook. Observera att det är få svarande i den gruppen så det är svårt att dra några slutsatser.

Enligt IIS använder 71 procent av männen och 78 procent av kvinnorna Facebook (IIS, 2017)

SCB ställer ingen specifik fråga om man använder Facebook med 65 procent av männen och 68 procent av kvinnorna hade använt sociala nätverkssajter under kvartal 1 2016 (SCB, 2016).

Vi ser i vår undersökning att kvinnor med funktionsnedsättning i flera fall använder Facebook i högre grad än kvinnor i befolkningen. För männen med funktionsnedsättning är användningen mycket lägre än för männen i befolkningen i flera av grupperna.

Blogg

När det gäller bloggande kan vi se mycket stora skillnader mellan könen. Kvinnor har en egen blogg i betydligt högre utsträckning än män. För vissa grupper har vi inte hittat några män som bloggar.

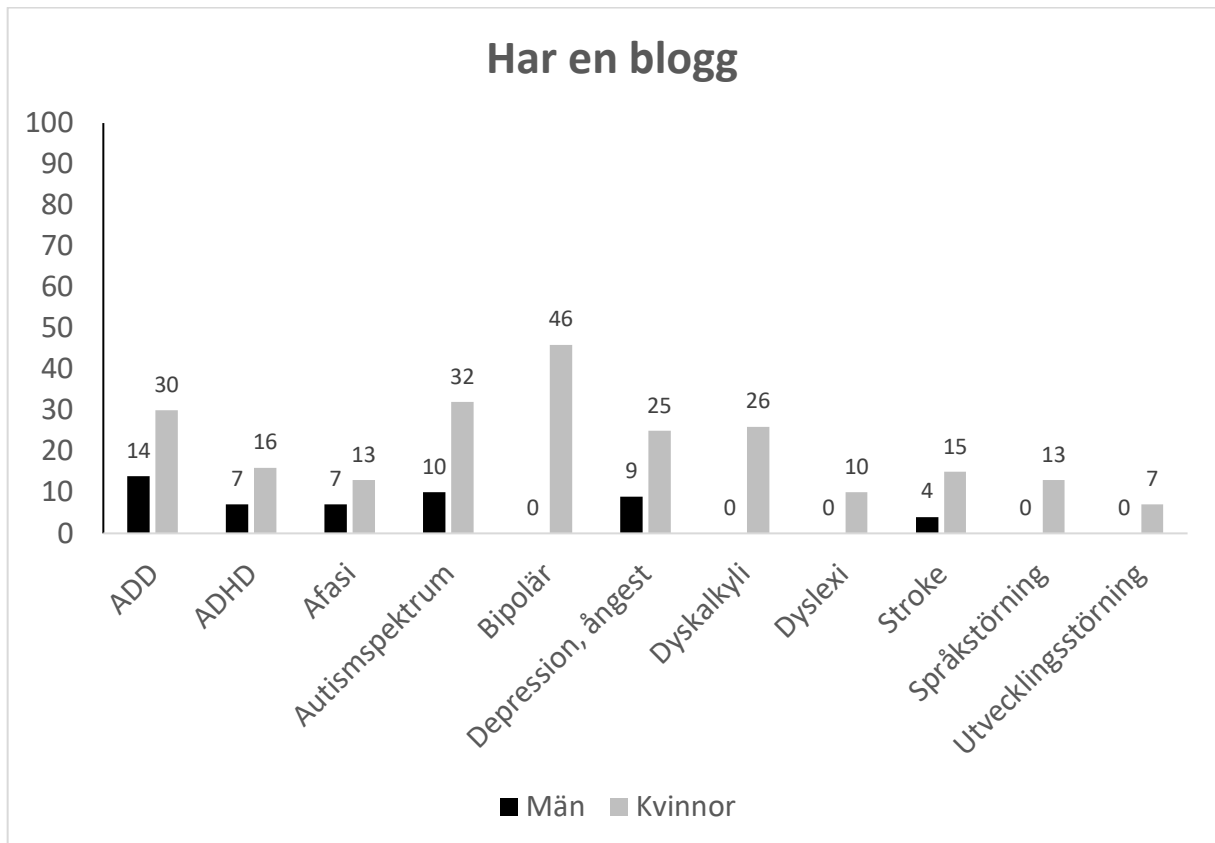


Diagram 25: Andel i procent, män och kvinnor med olika diagnoser som har en blogg.

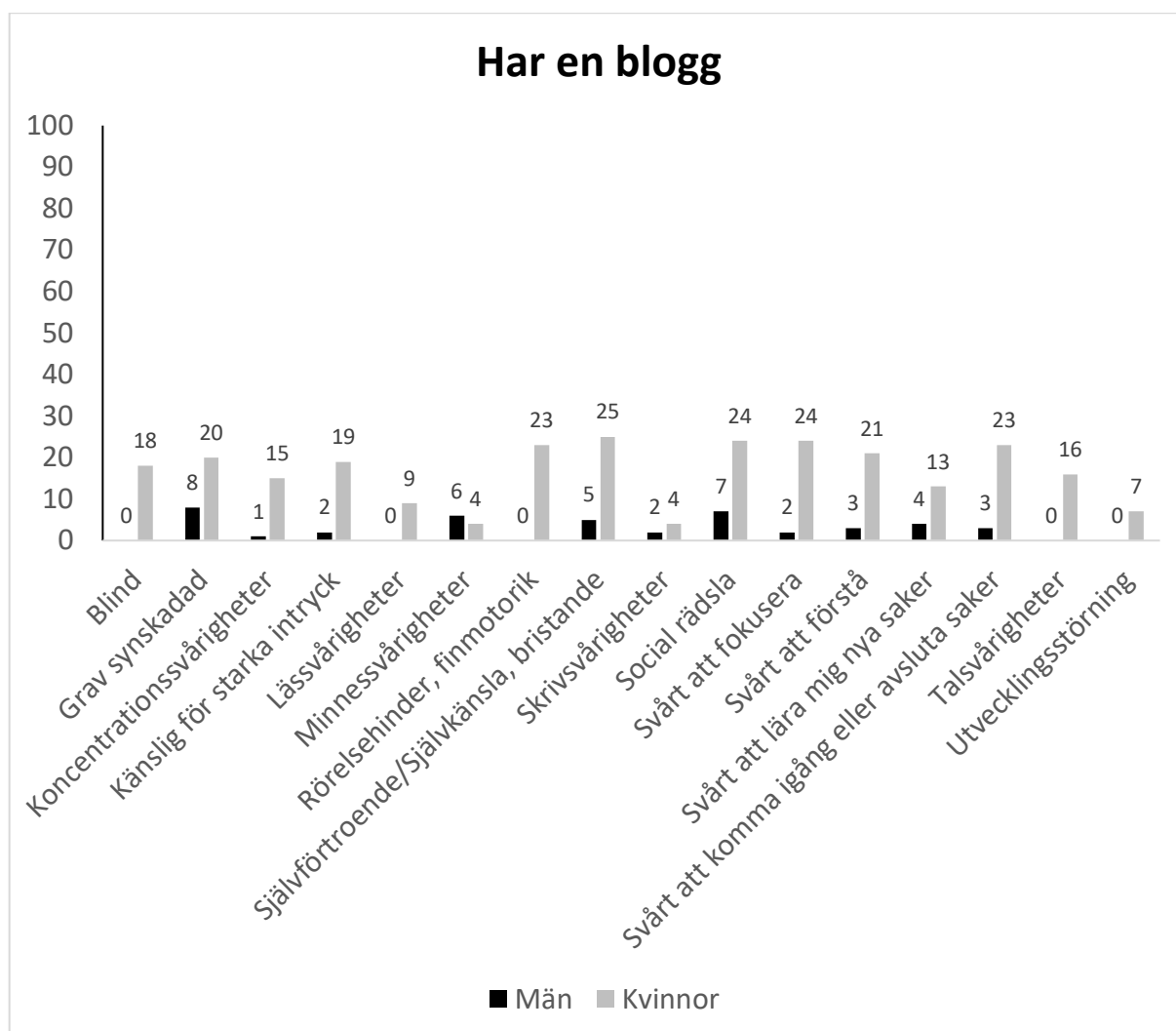


Diagram 26: Andel i procent, män och kvinnor med olika funktionsnedsättningar som har en blogg.

Enligt IIS bloggar 9 procent av männen och 8 procent av kvinnorna (IIS, 2017).

SCB ställer inte specifikt frågan om man bloggar utan frågar om man har använt internet för att skapa en webbsida eller blogg under första kvartalet 2016. Det har 7 procent av männen och 6 procent av kvinnorna gjort (SCB, 2016).

Vad vi kan se här är att män med olika funktionsnedsättningar i de flesta fall ligger något under befolkningen medan kvinnorna ligger långt över. Det är bara män med ADD som ligger långt över männen i befolkningen.

Spela spel

För personer med olika funktionsnedsättningar som aldrig använder internet för att spela spel är skillnaderna mellan könen relativt små. Generellt är det fler män än kvinnor som aldrig spelar. Det finns vissa grupper där skillnaderna är mycket stora: Dyskalkyli, Gravt synskadad, Rörelsehindrad/finmotorik där andelen män som aldrig spelar är mycket större än kvinnorna.

Om vi tittar på hur det ser ut bland de personer som spelar dagligen eller flera gånger dagligen så är det fler kvinnor än män som gör det. Även här är skillnaderna små men det finns några undantag. I grupperna ADHD, Dyskalkyli, Språkstörning och Depression/ångest är det betydligt fler kvinnor som spelar dagligen/flera gånger dagligen jämfört med männen i samma grupper.

Det är bara i grupperna Afasi, Stroke och Utvecklingsstörning där män spelar mer än kvinnor.

Enligt IIS är det 16 procent av männen respektive kvinnorna som aldrig spelar spel via internet (IIS, 2017). SCB ställer inga frågor om detta. Jämfört med befolkningen är andelen personer med funktionsnedsättningar som spelar spel via internet mycket lägre hos personer med funktionsnedsättningar. I gruppen kvinnor med dyskalkyli är det 17 procent som aldrig spelar spel via internet för alla andra grupper så är det 25-75 procent som aldrig gör det.

Titta på TV via internet

Det är fler män än kvinnor som aldrig använder internet för att titta på TV och skillnaderna är relativt stora. Bilden är inte lika tydlig när det gäller vilka som tittar dagligen eller flera gånger dagligen. I många grupper är det männen som tittar mest på TV via nätet men bilden är inte entydig.

Enligt IIS är det 9 procent av männen och 10 procent av kvinnorna som tittar på tv-kanalernas play-tjänster dagligen eller flera gånger dagligen (IIS, 2017). SCB uppger att 63 procent av männen och 58 procent av kvinnorna tittat på webb-tv åtminstone någon gång under kvartal 1 2016.

Jämfört med IIS undersökning så är andelen som tittar på tv via internet dagligen/flera gånger dagligen högre hos personer med funktionsnedsättningar. I grupperna män med ADHD, kvinnor med dyskalkyli samt män med social rädsla så är det över 30 procent som det dagligen eller flera gånger dagligen.

Tal- och ljudböcker

Det är fler män än kvinnor som aldrig läser talböcker eller ljudböcker via nätet. Bland dem som läser ofta ser vi att kvinnor i betydligt högre utsträckning än män läser dagligen eller flera gånger dagligen. I gruppen blinda kvinnor läser 67 procent dagligen/flera gånger dagligen jämfört med 27 procent av männen. Detta är en grupp som troligen läser många talböcker.

Enligt IIS är det 70 procent av männen respektive kvinnorna som aldrig läst en e-bok (IIS, 2017). SCB frågar inte om detta. Jämfört med IIS undersökning är andelen som läser talböcker eller ljudböcker via internet något högre hos personer med funktionsnedsättningar, men undantag finns i grupper med framför allt språkliga svårigheter.

Läsa dagstidning via internet

Det är fler män än kvinnor som aldrig läser en dagstidning via nätet. Det är å andra sidan fler män än kvinnor som dagligen eller flera gånger dagligen läser en dagstidning via nätet. Skillnaderna mellan män och kvinnor är i de flesta grupperna relativt små.

Enligt IIS är det 19 procent av männen respektive kvinnorna som aldrig läser en dagstidning på webben (IIS, 2017). SCB ställer inga frågor om detta. Andelen män med funktionsnedsättningar som aldrig läser en dagstidning via internet är cirka 10-20 procentenheter högre än för befolkningen. För kvinnorna finns det i princip ingen skillnad förutom i grupperna kvinnor med afasi, språkstörning, utvecklingsstörning, skrivsvårigheter och talsvårigheter.

Köpa biljetter till resor

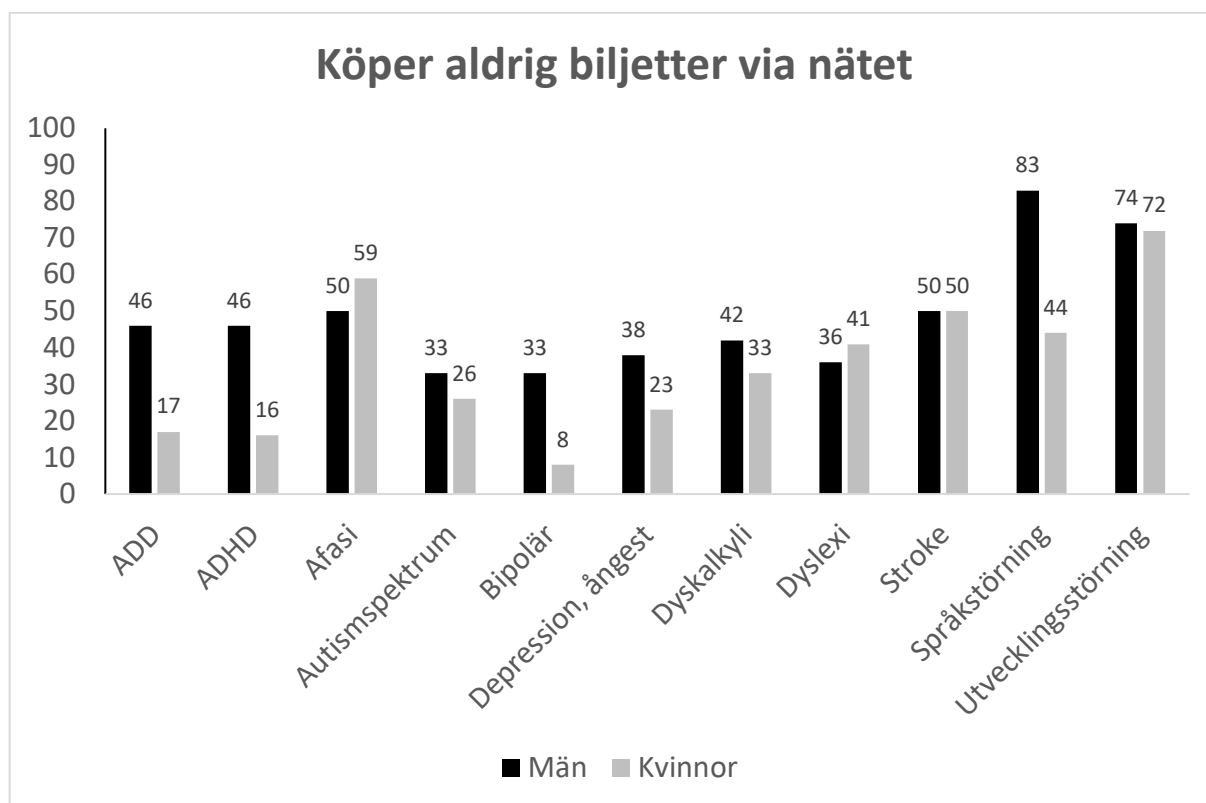


Diagram 27: Andel i procent, män och kvinnor med olika diagnoser som aldrig köper biljetter via nätet.

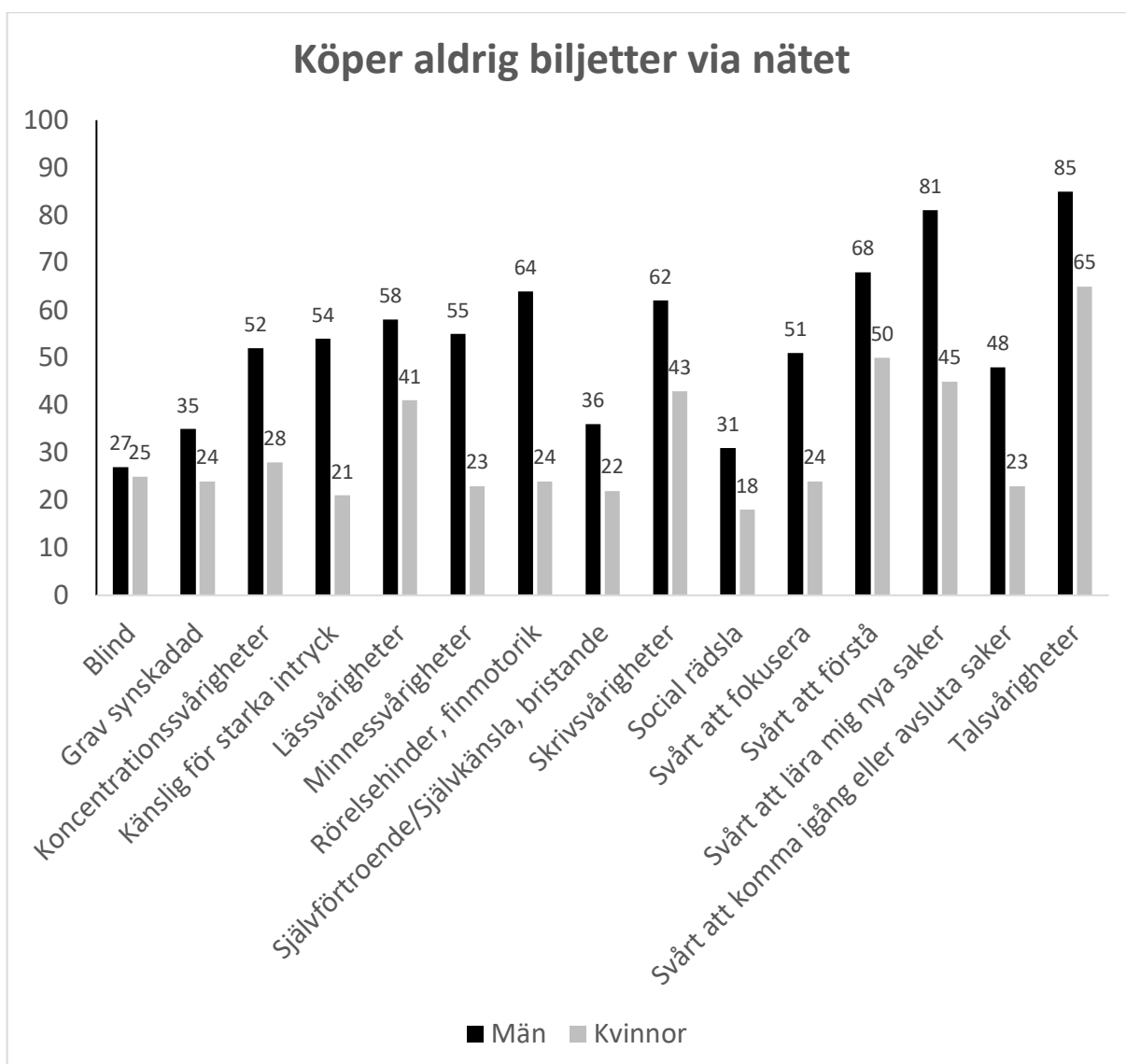


Diagram 28: Andel i procent, män och kvinnor med olika funktionsnedsättningar som aldrig köper biljetter via nätet.

Det är betydligt vanligare att män aldrig har köpt biljetter till resor via nätet än kvinnor. I grupperna Afasi och Dyslexi är det istället fler kvinnor än män som aldrig köpt resor via nätet. Bland kvinnor ligger andelen som aldrig köper biljetter mellan 20-30 procent för de flesta grupperna medan männen ofta ligger mellan 50-80 procent. Det finns flera tänkbara förklaringar. Den mest troliga är att män köper sina biljetter på annat sätt än kvinnor. Att män med olika funktionsnedsättningar helt enkelt inte reser lika mycket via ett färdssätt som kräver biljett som kvinnor med olika funktionsnedsättningar kan också vara en förklaring men vi har inga belegg för att det skulle vara på det viset.

Varken IIS eller SCB ställer specifika frågor om köp av biljetter till resor.



Diagram 29 Andel i procent, män och kvinnor med olika diagnoser som om möjligt undviker att köpa biljetter till resor via internet.

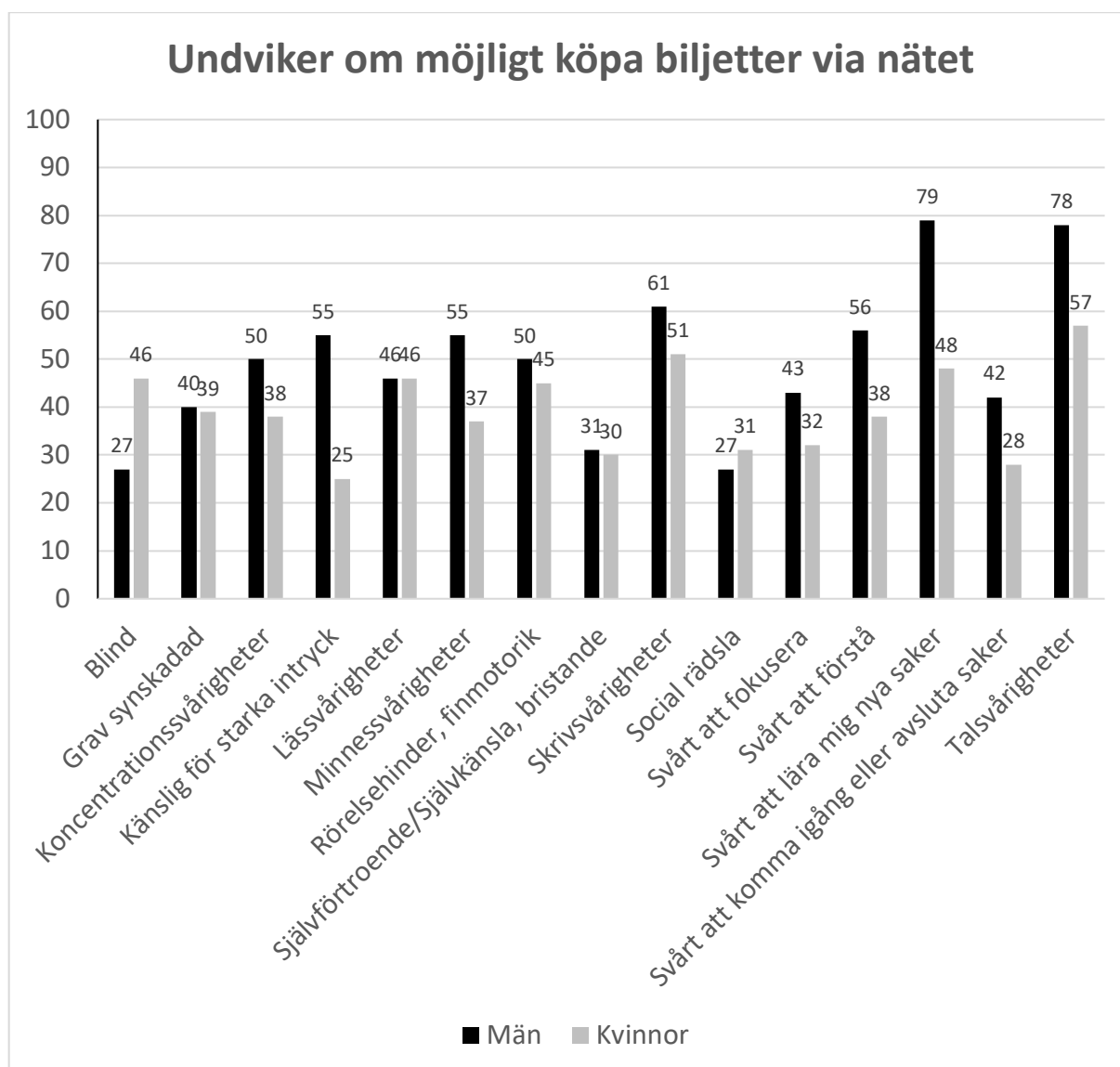


Diagram 30 Andel i procent, män och kvinnor med olika funktionsnedsättningar som om möjligt undviker att köpa biljetter till resor via internet.

Det är betydligt vanligare att män undviker att köpa biljetter via nätet. Inom några av grupperna är skillnaderna mellan könen stora. I grupperna Afasi, Dyslexi och Blind går skillnaderna åt andra hållet. Där är det betydligt fler kvinnor som säger att de undviker att köpa biljetter via nätet.

Den här bilden förstärks ytterligare när vi tittar på inställningen till att använda internet för att boka tid till vården. Bland män är det ofta mellan 70-90 procent som undviker att boka tider via nätet medan kvinnorna ligger runt 40-60 procent. Mest positiva till att boka tider inom vården och med små skillnader mellan män och kvinnor är gruppen Blinda. Blinda är också positiva till att köpa biljetter men där är det fler kvinnor än män som har en negativ inställning.

Varken IIS eller SCB ställer frågor kring detta.

Boka tid i vården

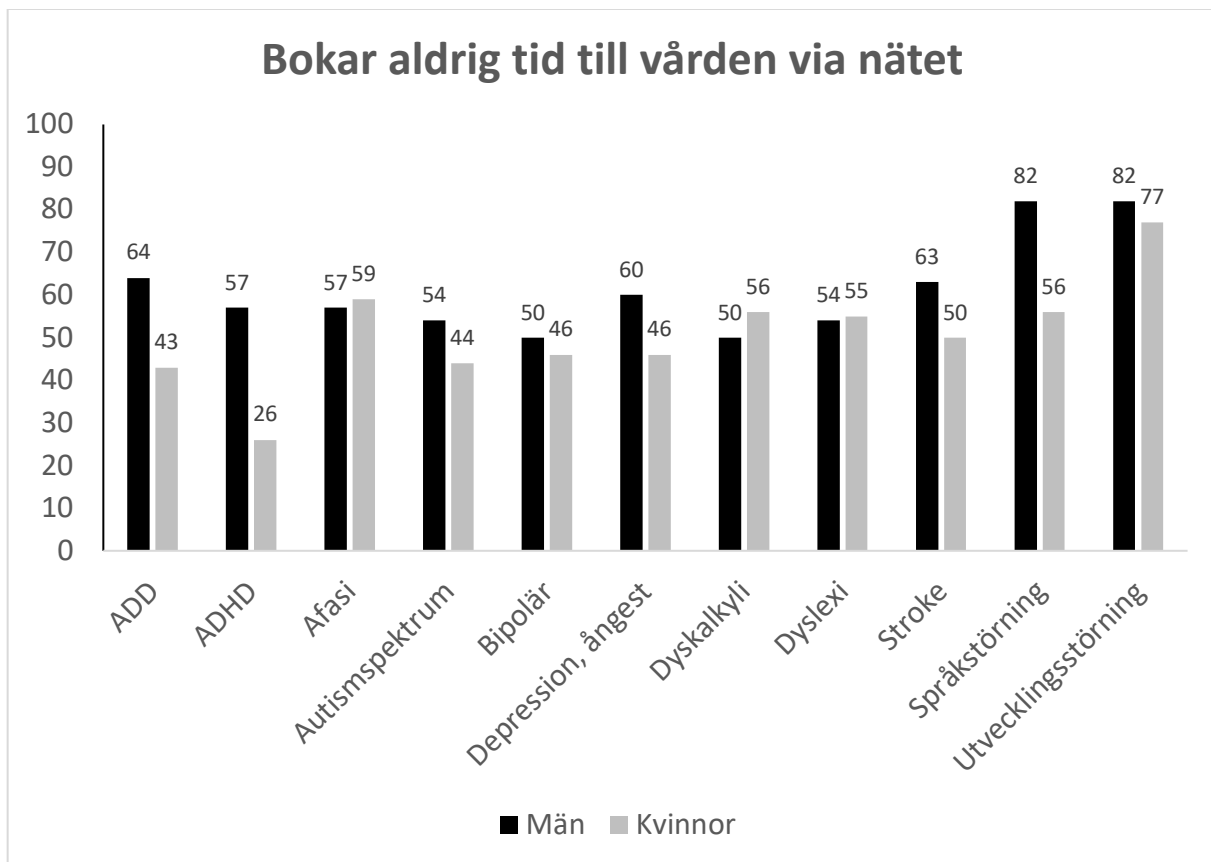


Diagram 31: Andel i procent, män och kvinnor med olika diagnoser som aldrig bokar tid till vården via nätet.

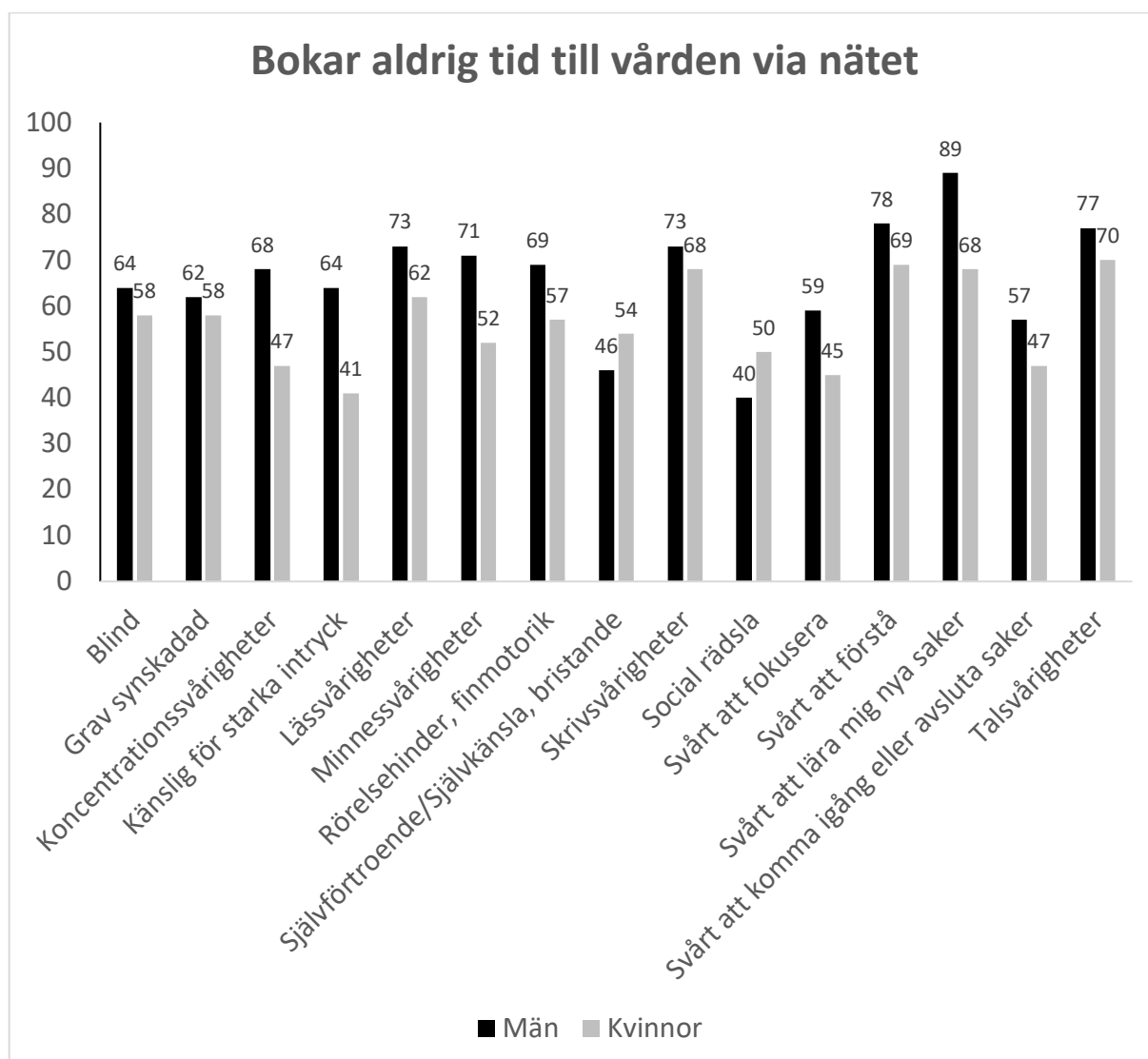


Diagram 32: Andel i procent, män och kvinnor med olika funktionsnedsättningar som aldrig bokar tid till vården via nätet.

Det finns många i vår undersökning som inte använder digitala kanaler för att boka möten till vården. En förklaring till det kan vara att de verksamheter personer med funktionsnedsättningar vänder sig till ännu inte har digitaliserats och infört möjligheter att boka online. En annan kan vara att tjänsterna är för dåligt utformade. Det är annars känt att personer med olika funktionsnedsättningar kan ha omfattande kontakter med vården. Här finns skillnader mellan könen men de är inte lika stora som för många av de andra frågorna i undersökningen.

Varken IIS eller SCB ställer frågor kring detta.

E-legitimation och Mobilt BankID

Det är betydligt fler kvinnor än män som använder e-legitimation eller Mobilt BankID. Skillnaderna blir större när vi tittar på Mobilt BankID, vilket vi tolkar som att kvinnor varit snabbare än män att byta ut de äldre formerna av e-legitimation mot det modernare mobila BankID.

Det är inga större skillnader mellan könen vad gäller hur många inom respektive grupp som tycker att det är svårt att använda e-legitimation. Några undantag finns. Bland personer med psykiska funktionsnedsättningar, dyslexi och dyskalkyli är det betydligt fler män som tycker att e-legitimation är svårt. För båda könen gäller att betydligt färre tycker att Mobilt BankID är svårt jämfört med e-legitimation. Här utmärker sig grupperna Afasi och Språkstörning där inga män tycker att Mobilt BankID är svårt medan 20 procent av kvinnorna tycker att det är svårt.

Varken IIS eller SCB ställer frågor kring e-legitimation.

Enligt IIS är det 87 procent av männen och 88 procent av kvinnorna som använder Mobilt BankID. SCB ställer ingen fråga om detta. Jämfört med IIS, så är det en lägre andel, i vissa fall mycket lägre andel, av personer med funktionsnedsättning som använder Mobilt BankID. I grupperna Språkstörning och utvecklingsstörning är det bara ca 25 procent som använder Mobilt BankID. Tre grupper har dock högre andel användare än för befolkningen och det är blinda män samt kvinnor med ADD eller ADHD.

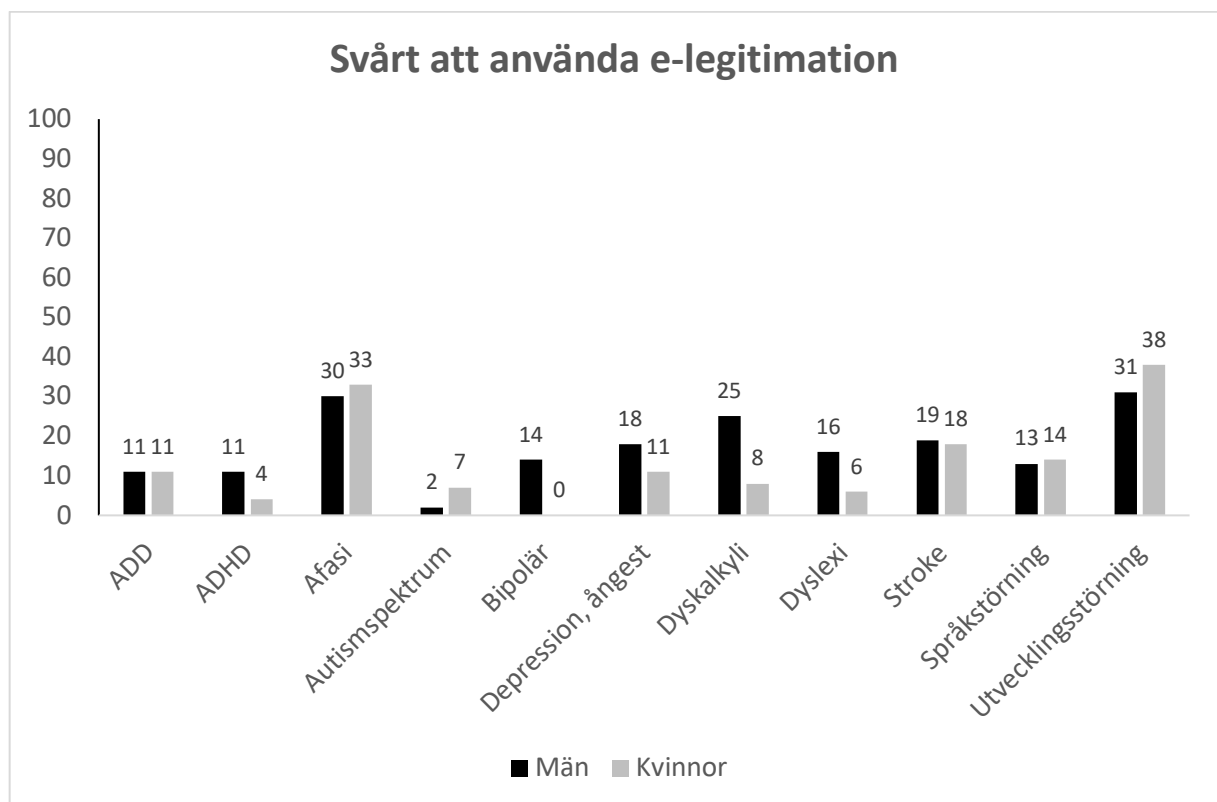


Diagram 33: Andel i procent, män och kvinnor med olika diagnoser som tycker e-legitimation är svårt.

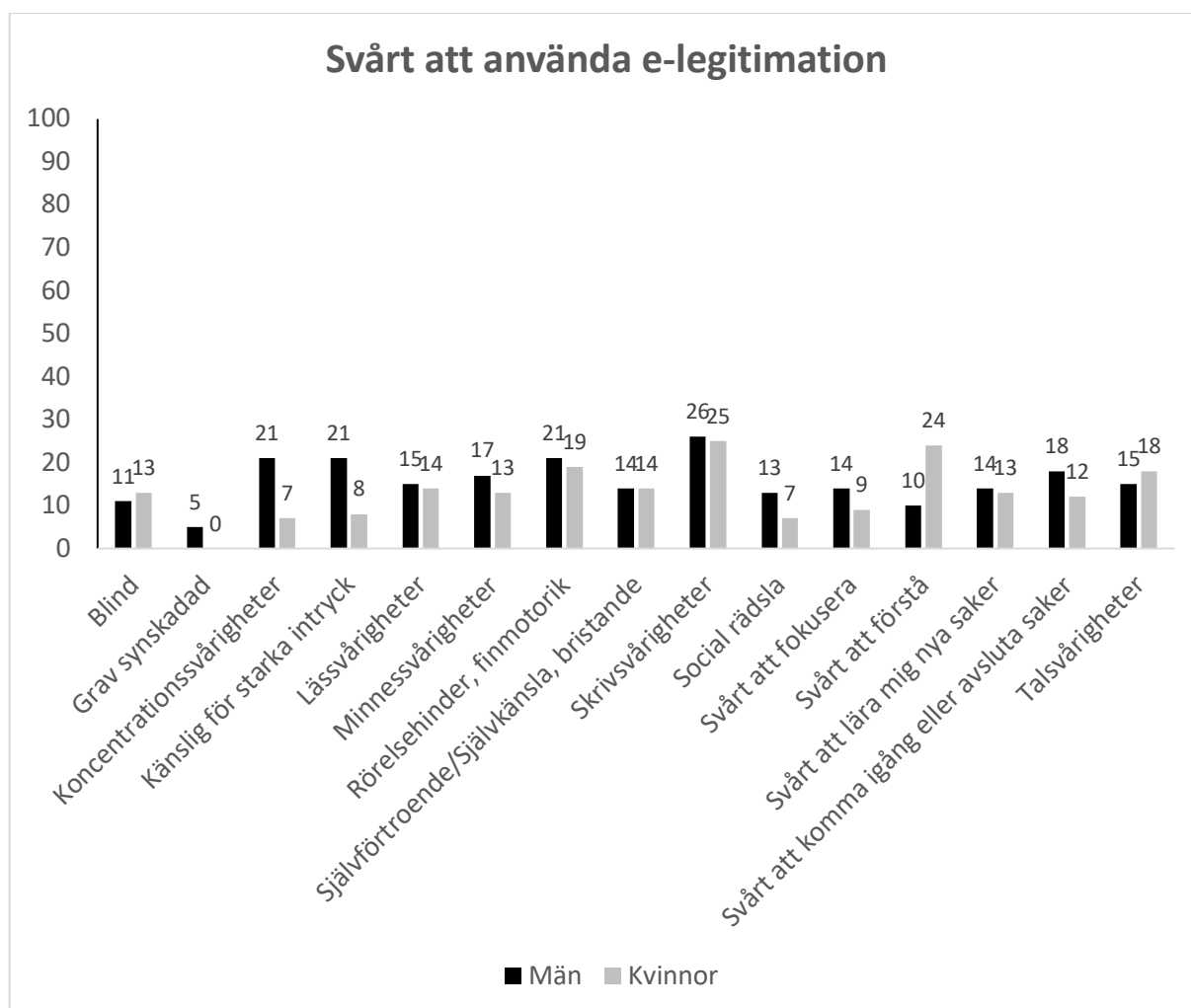


Diagram 34: Andel i procent, män och kvinnor med olika funktionsnedsättningar som tycker e-legitimation är svårt.

Det är inga större skillnader mellan män och kvinnor inom de olika grupperna men det är något fler män än kvinnor som tycker att e-legitimation är svårt. Andelen som tycker att det är svårt ligger oftast mellan 10-20 procent med grupperna Afasi och Språkstörning som ligger betydligt högre och Autismspektrum och Gravt synskadad som ligger betydligt lägre.

En intressant iakttagelse är att när vi frågar om det mer modernt utformade Mobilt BankID så sjunker andelarna som tycker att det är svårt dramatiskt. Men kvinnor med afasi, språkstörning, utvecklingsstörning, skrivsvårigheter och talsvårigheter tycker fortfarande att det är svårt, liksom män med utvecklingsstörning.

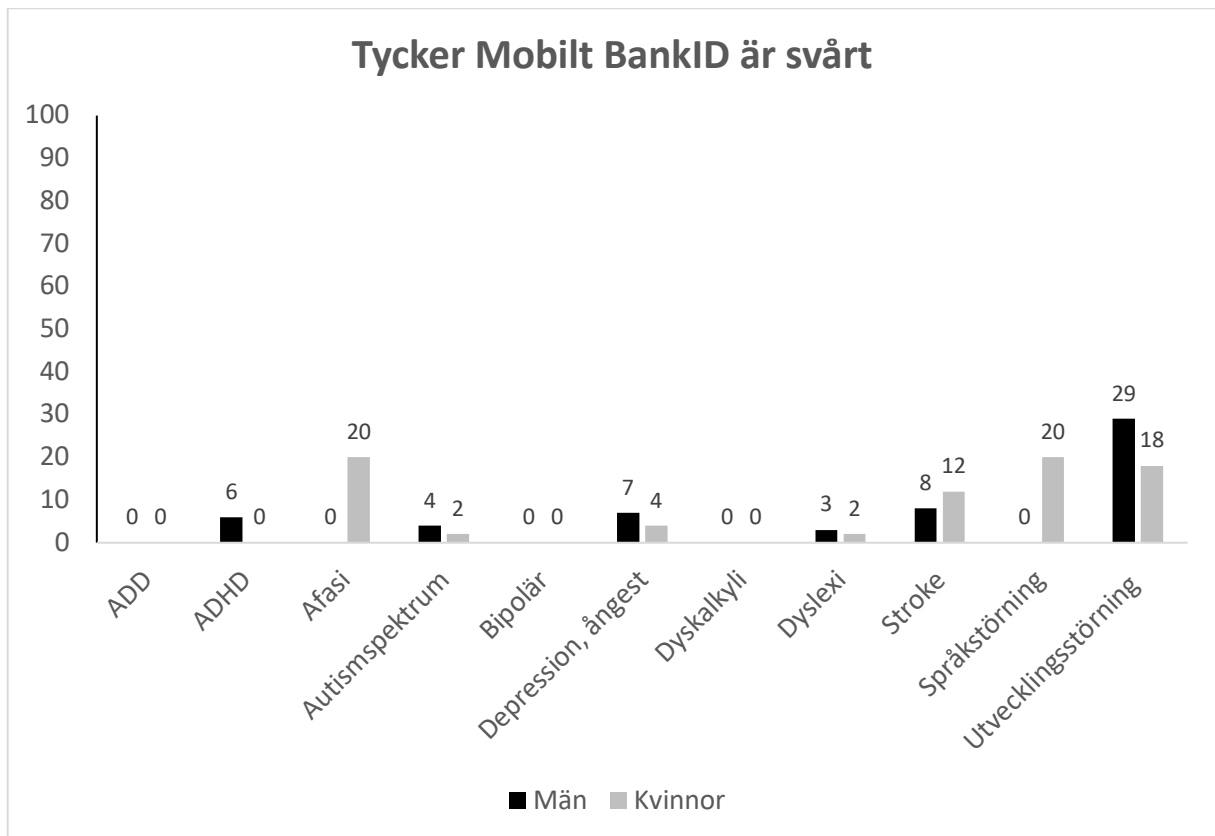


Diagram 35: Andel i procent, män och kvinnor med olika diagnoser som tycker Mobilt BankID är svårt.

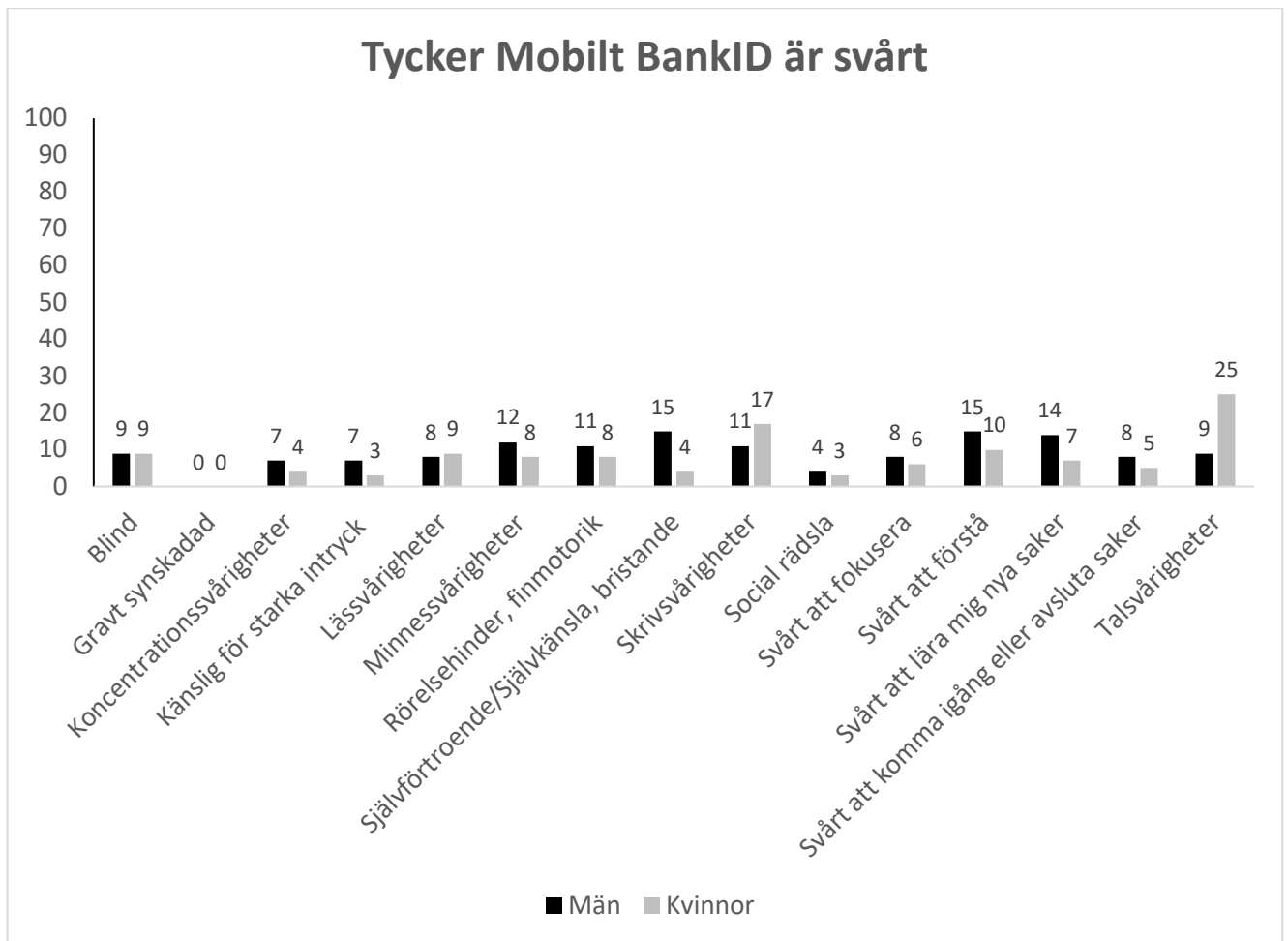


Diagram 36: Andel i procent, män och kvinnor med olika funktionsnedsättningar som tycker Mobilt BankID är svårt.

Varken IIS eller SCB frågar om det är svårt att använda Mobilt BankID.

Betala räkningar

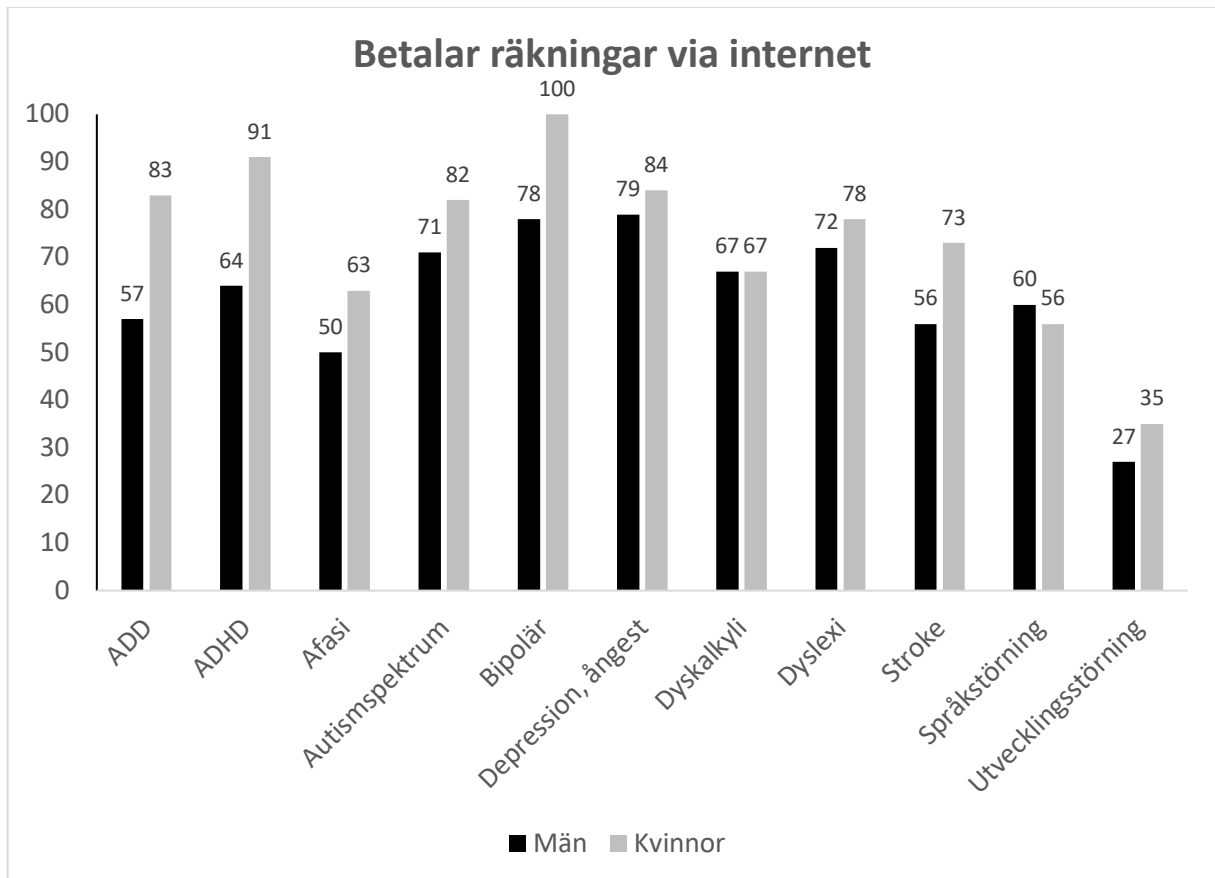


Diagram 37: Andel i procent, män och kvinnor med olika diagnoser som betalar räkningar via internet.

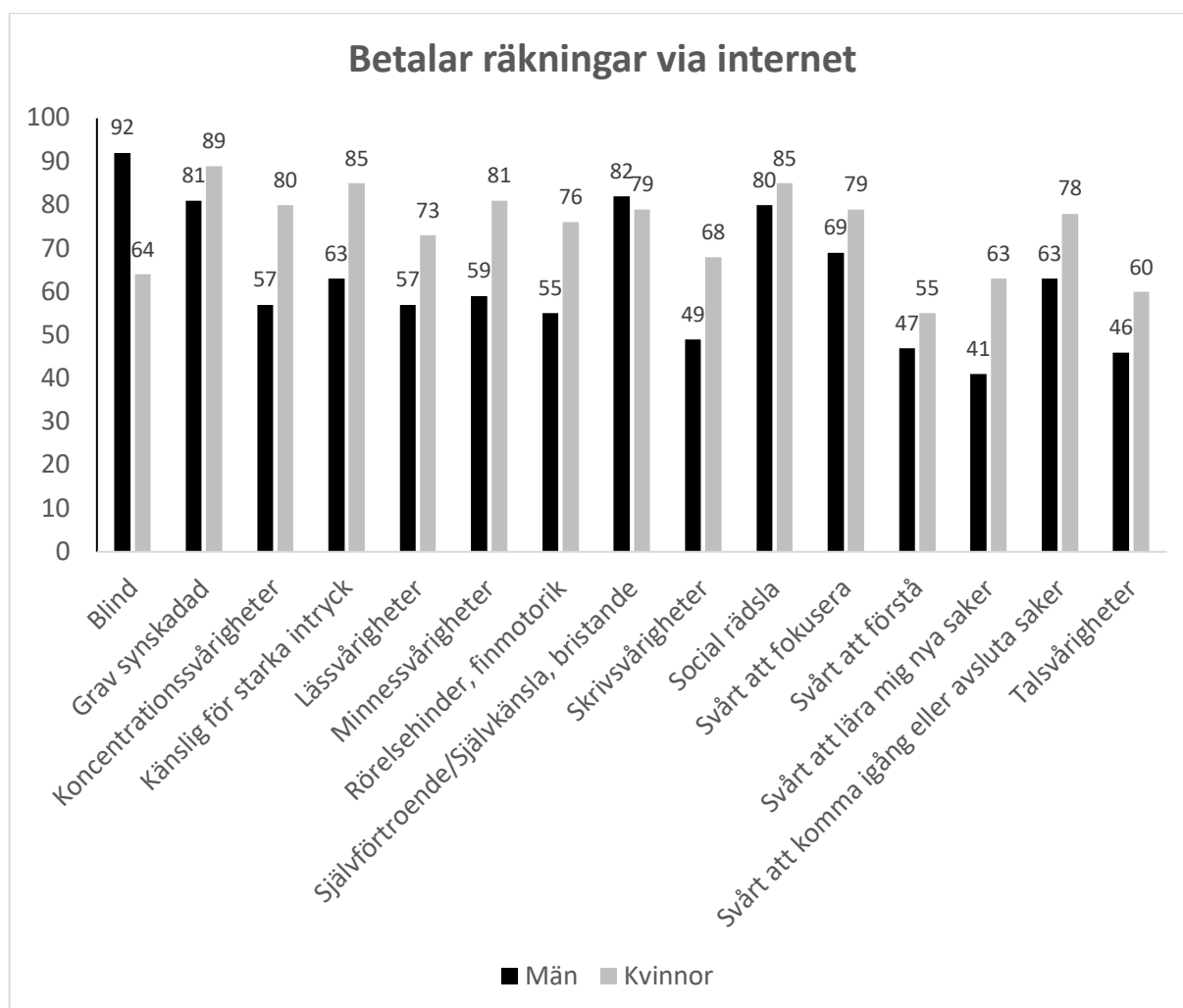


Diagram 38: Andel i procent, män och kvinnor med olika funktionsnedsättningar som betalar räkningar via internet.

Med få undantag är det stora könsmissiga skillnader, där kvinnor i betydligt högre utsträckning betalar räkningar via internet. Vi kan i vårt material inte se hur männen istället betalar sina räkningar eller om det är så att kvinnor eller någon annan gör det åt dem.

Enligt IIS är det 90 procent av männen och 89 procent av kvinnorna som betalar räkningar via internet (IIS, 2017). SCB frågar inget om detta. Kvinnorna med funktionsnedsättning ligger i flera av grupperna bara något under genomsnittet för kvinnorna i befolkningen. Männen med funktionsnedsättning ligger i de flesta grupperna långt under genomsnittet för männen i befolkningen.

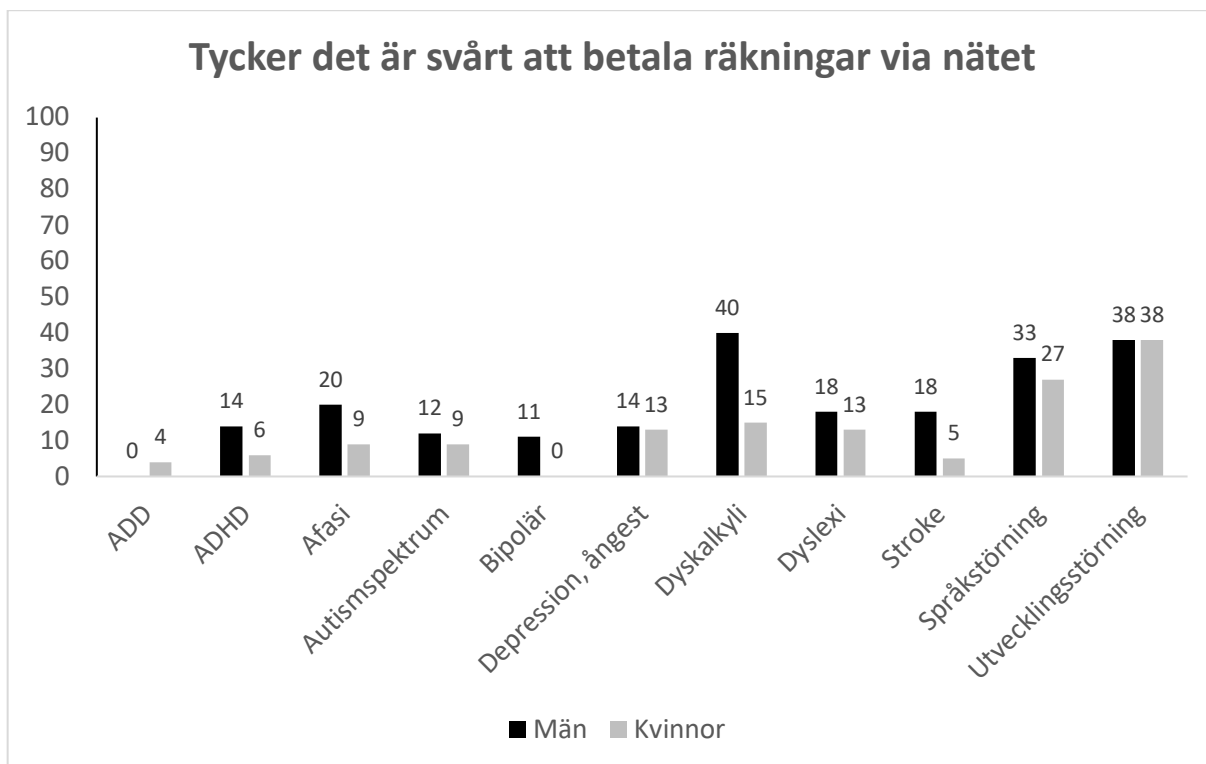


Diagram 39: Andel i procent, män och kvinnor med olika diagnoser som tycker det är svårt att betala räkningar via nätet.

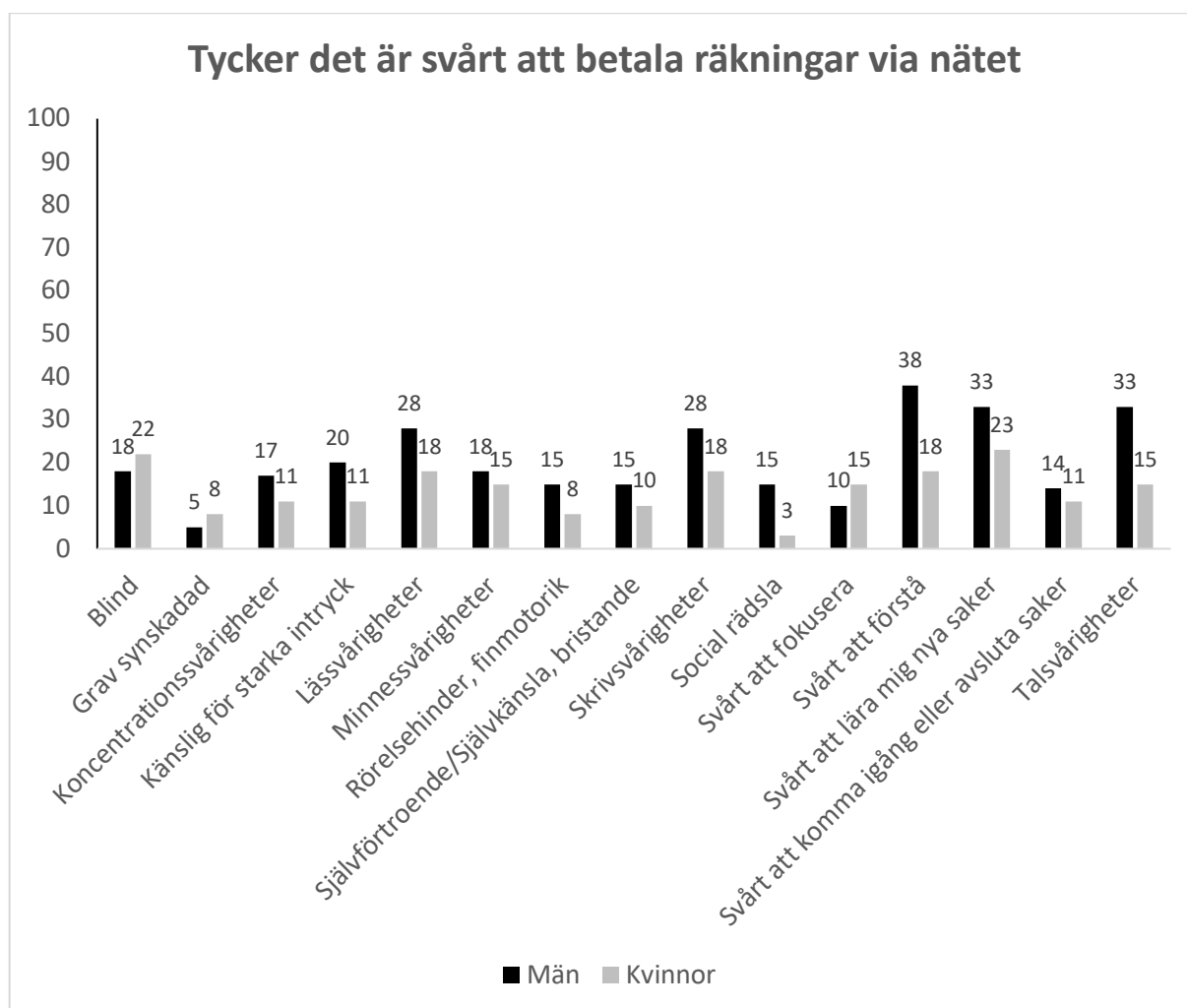


Diagram 40: Andel i procent, män och kvinnor med olika funktionsnedsättningar som tycker det är svårt att betala räkningar via nätet.

Det är fler män än kvinnor som tycker det är svårt att betala räkningar via nätet. Räkne- och skrivsvårigheter, liksom intellektuella svårigheter får stort genomslag och särskilt bland män.

Varken IIS eller SCB frågar om det är svårt att betala räkningar via internet.

E-handla

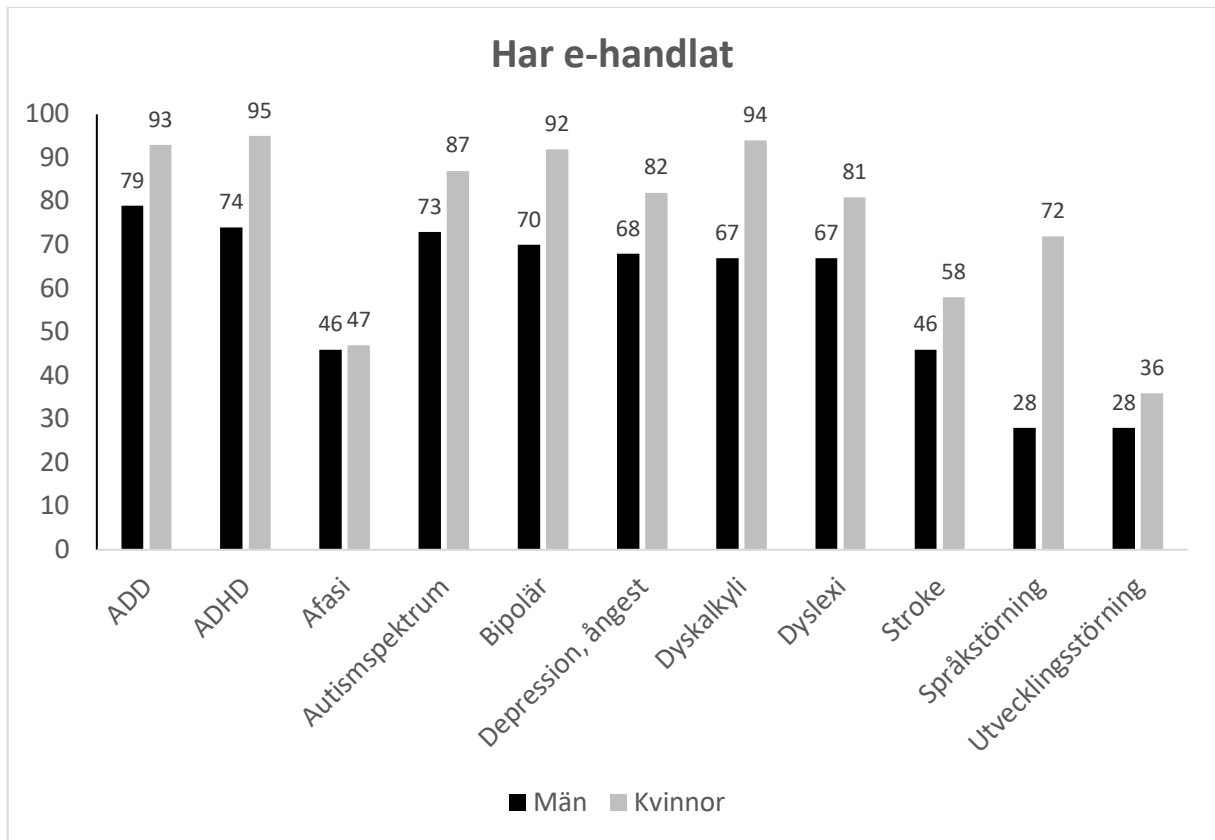


Diagram 41: Andel i procent, män och kvinnor med olika diagnoser som har e-handlat.

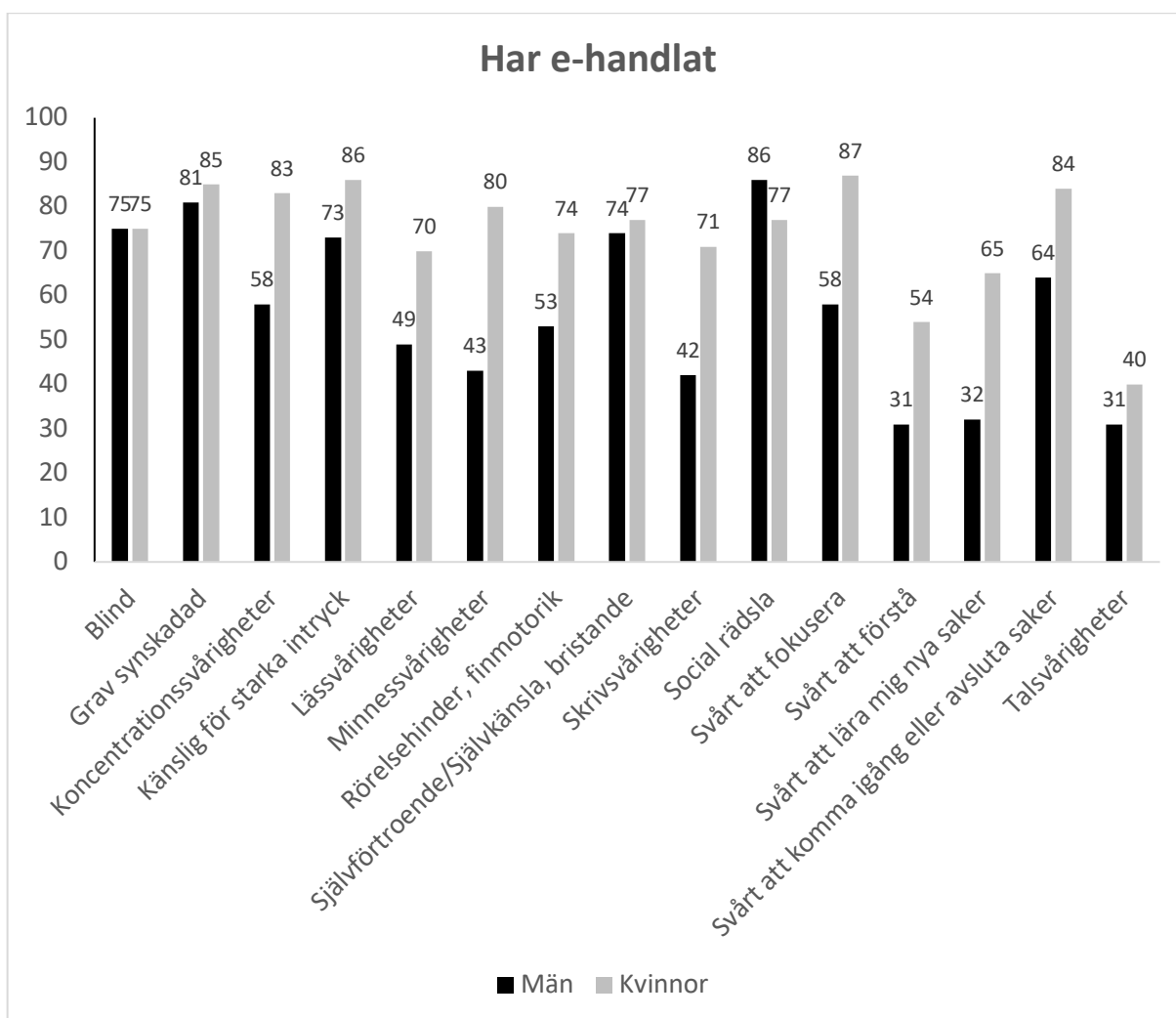


Diagram 42: Andel i procent, män och kvinnor med olika funktionsnedsättningar som e-handlat.

I de flesta grupperna är det betydligt fler kvinnor än män som har e-handlat. I flera grupper ligger andelen män som har e-handlat runt 30 procent och i två av grupperna ligger andelen kvinnor som e-handlat under 50 procent.

IIS (2017) frågor

- hur ofta man använder internet för att köpa saker/tjänster som levereras över internet (t ex program, biljetter, filmer). 81 procent av männen och 79 procent av kvinnorna gör det.
- hur ofta man använder internet för att köpa saker/tjänster som levereras med posten. 89 procent av männen respektive kvinnorna gör det.
- hur ofta man använder internet för att köpa saker/tjänster som hämtas upp i butik. 71 procent av männen och 66 procent av kvinnorna gör det.

SCB frågar inte om detta.

Jämfört med IIS så är andelen män med funktionsnedsättning som e-handlar mycket lägre är för männen i befolkningen.

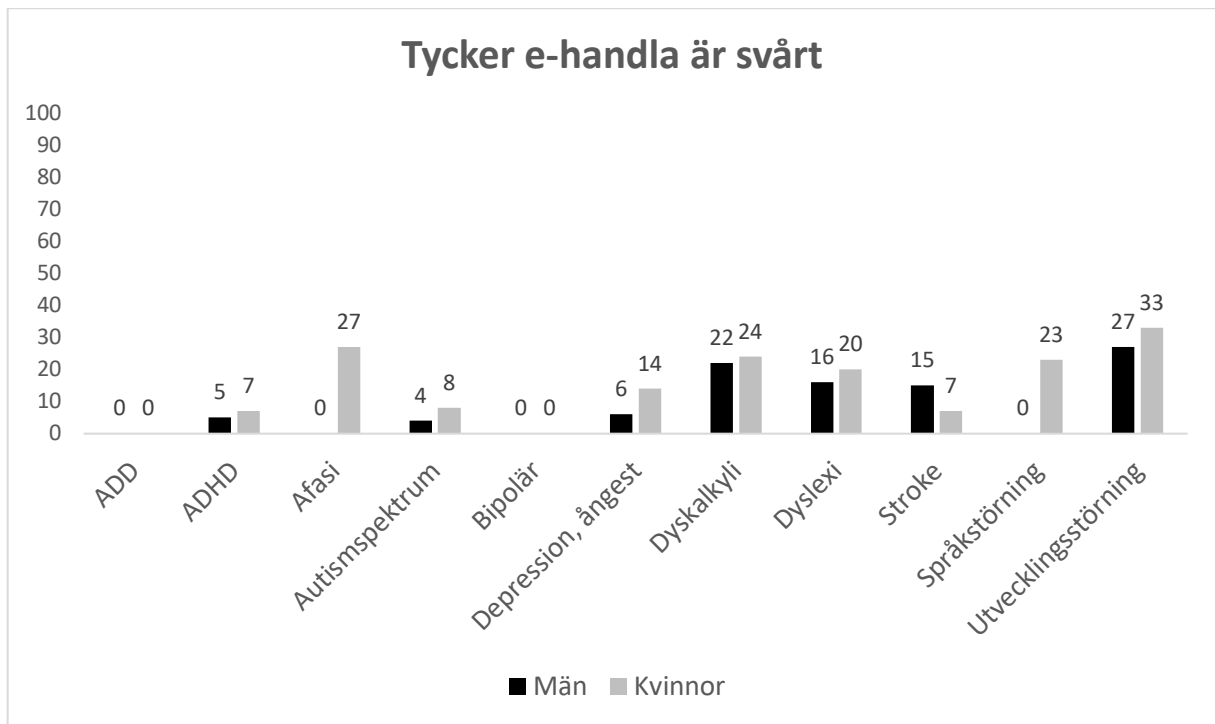


Diagram 43: Andel i procent, män och kvinnor med olika diagnoser som tycker att det är svårt att e-handla.

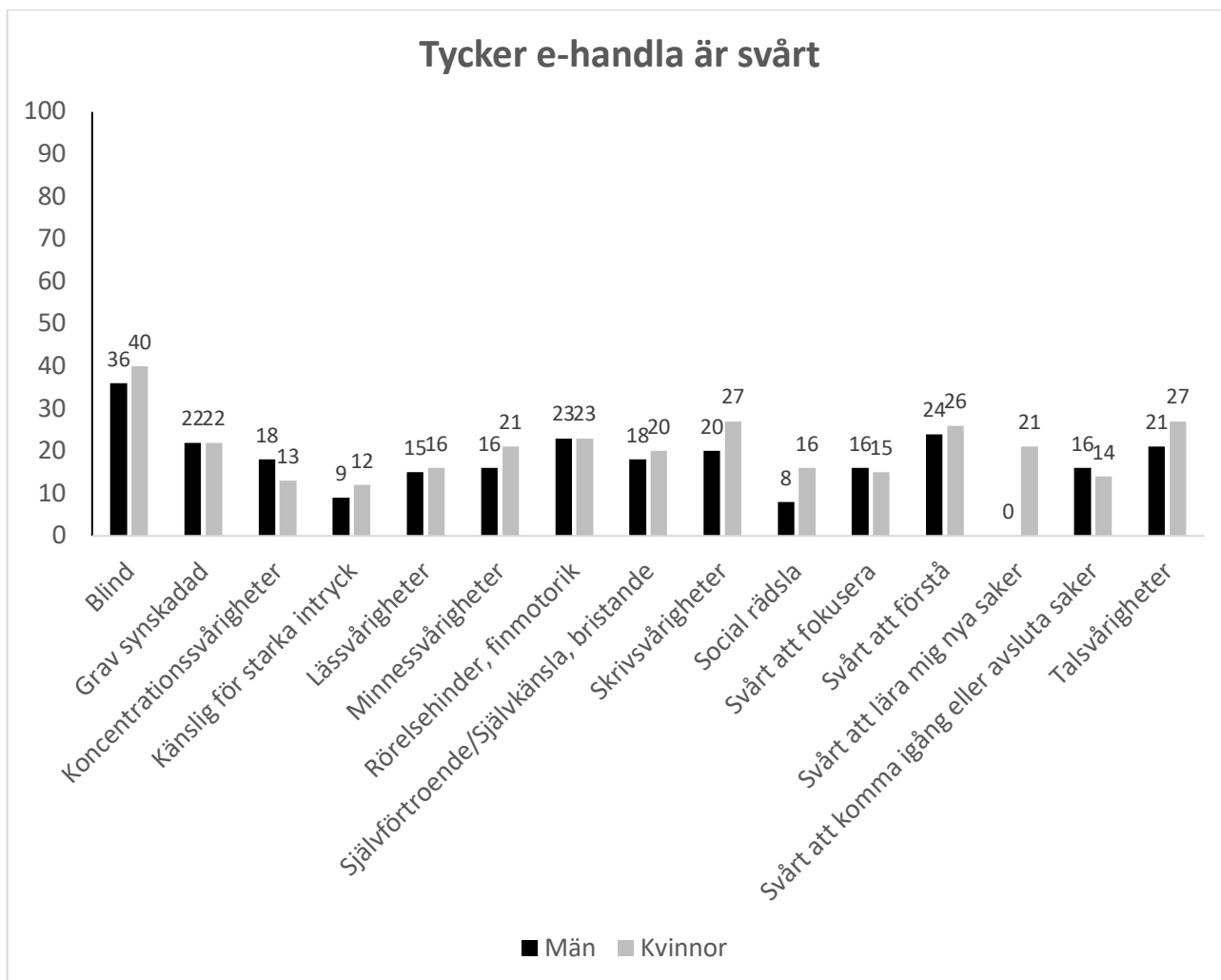


Diagram 44: Andel i procent, män och kvinnor med olika funktionsnedsättningar som tycker det är svårt att e-handla.

Till de personer som har e-handlat har vi ställt frågor om hur de tycker det fungerar. Här ser vi att andelen män och kvinnor i de olika grupperna som tycker att det är svårt att e-handla oftast är ungefär lika stor. Det finns några undantag: I grupperna Afasi, Språkstörning och Svårt att lära mig nya saker är det betydligt fler kvinnor än män som tycker det är svårt.

Oroad att bli lurad

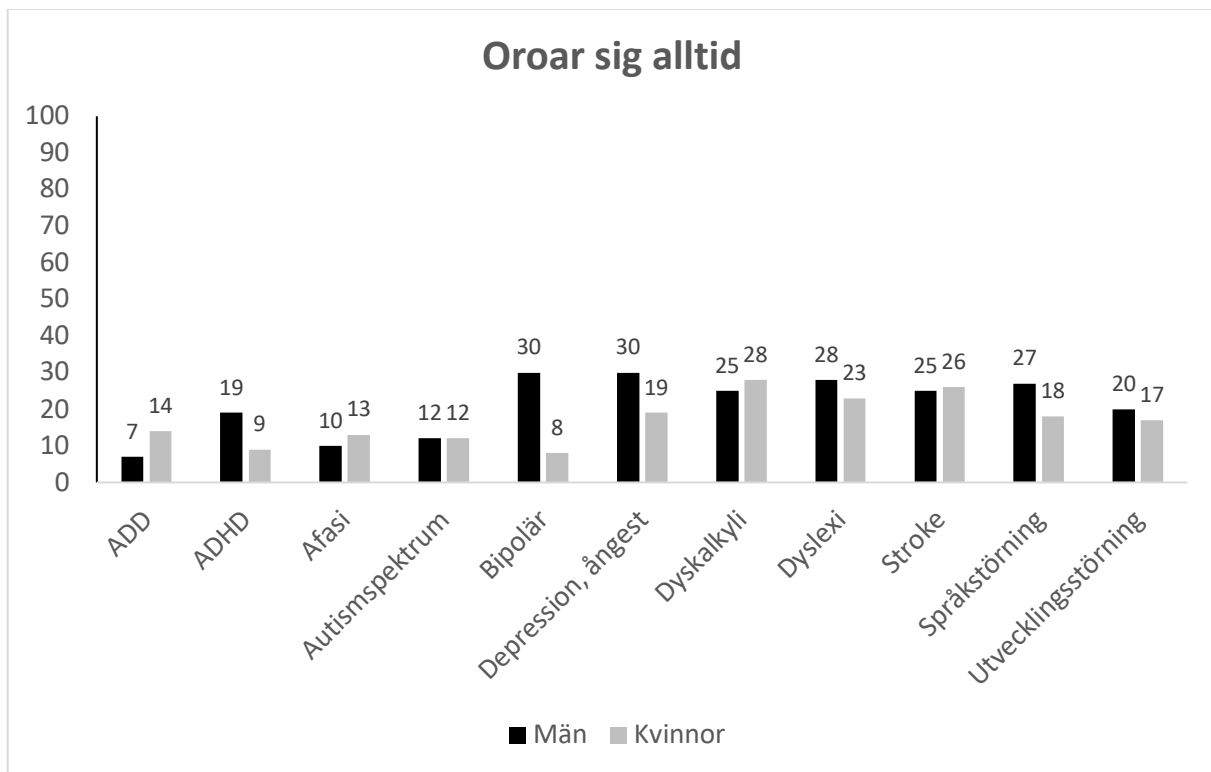


Diagram 45: Andel i procent, män och kvinnor med olika diagnoser som alltid är oroade när de använder internet.

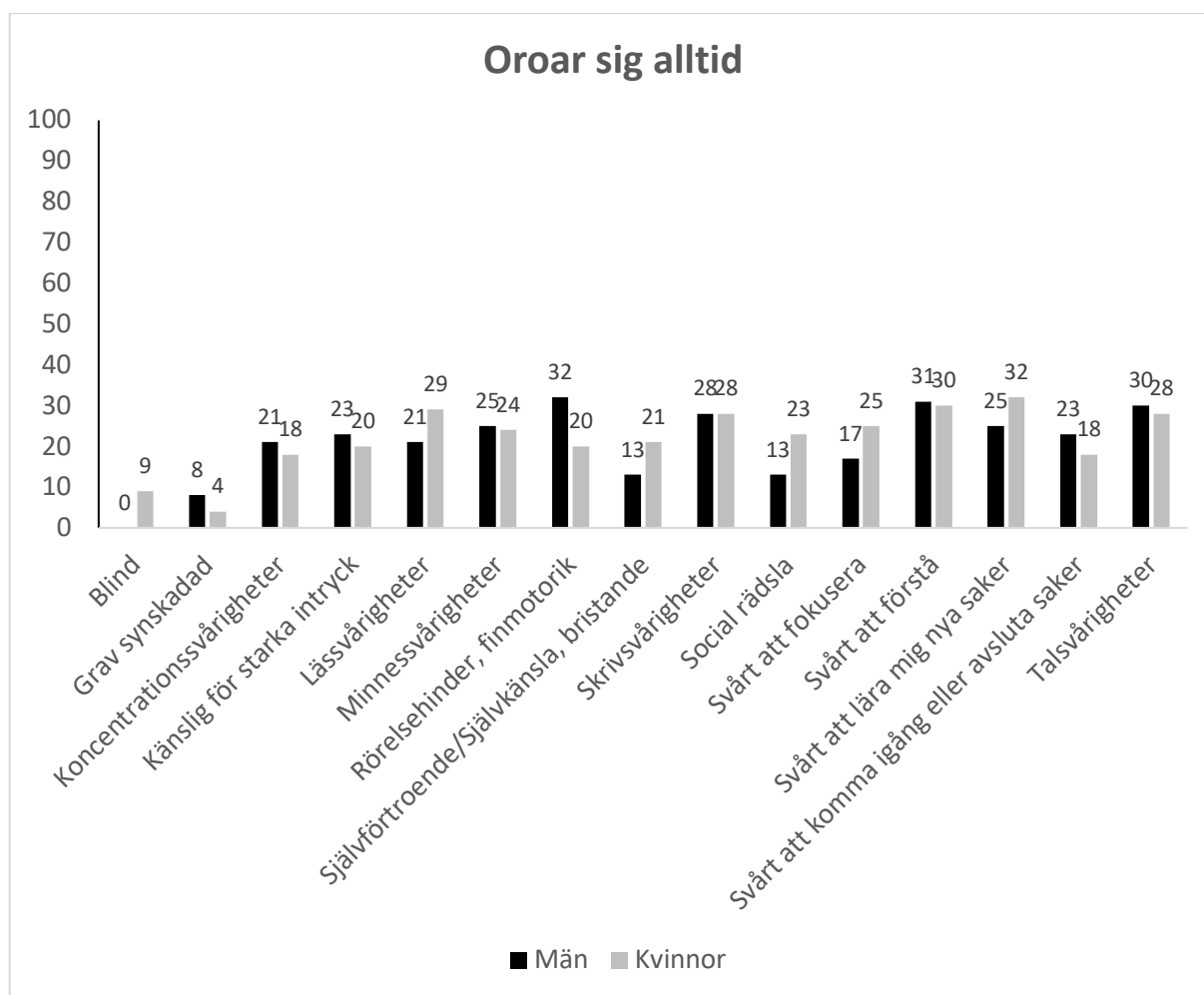


Diagram 46: Andel i procent, män och kvinnor med olika funktionsnedsättningar som alltid är oroade när de använder internet.

När vi tittar på vilka som alltid oroar sig när de använder internet är det ganska små skillnader mellan män och kvinnor. Män med psykiska svårigheter hör till dem som oroar sig mest och där är det relativt stor skillnad mellan män och kvinnor. Även män med rörelsehinder oroar sig mycket mer än kvinnorna inom samma grupp. Minst oroar sig personer med olika synskador.

Delaktighet i det digitala samhället

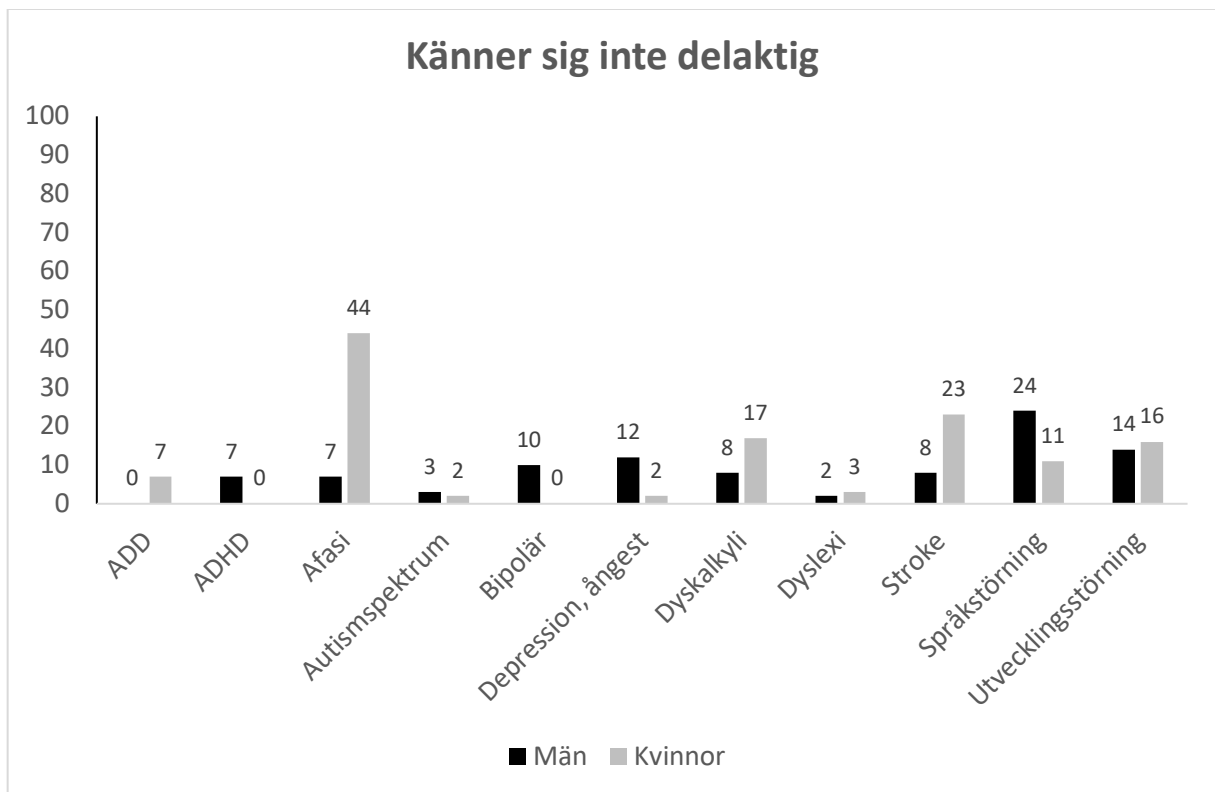


Diagram 47: Andel i procent, män och kvinnor med olika diagnoser som inte känner sig delaktiga i det digitala samhället.

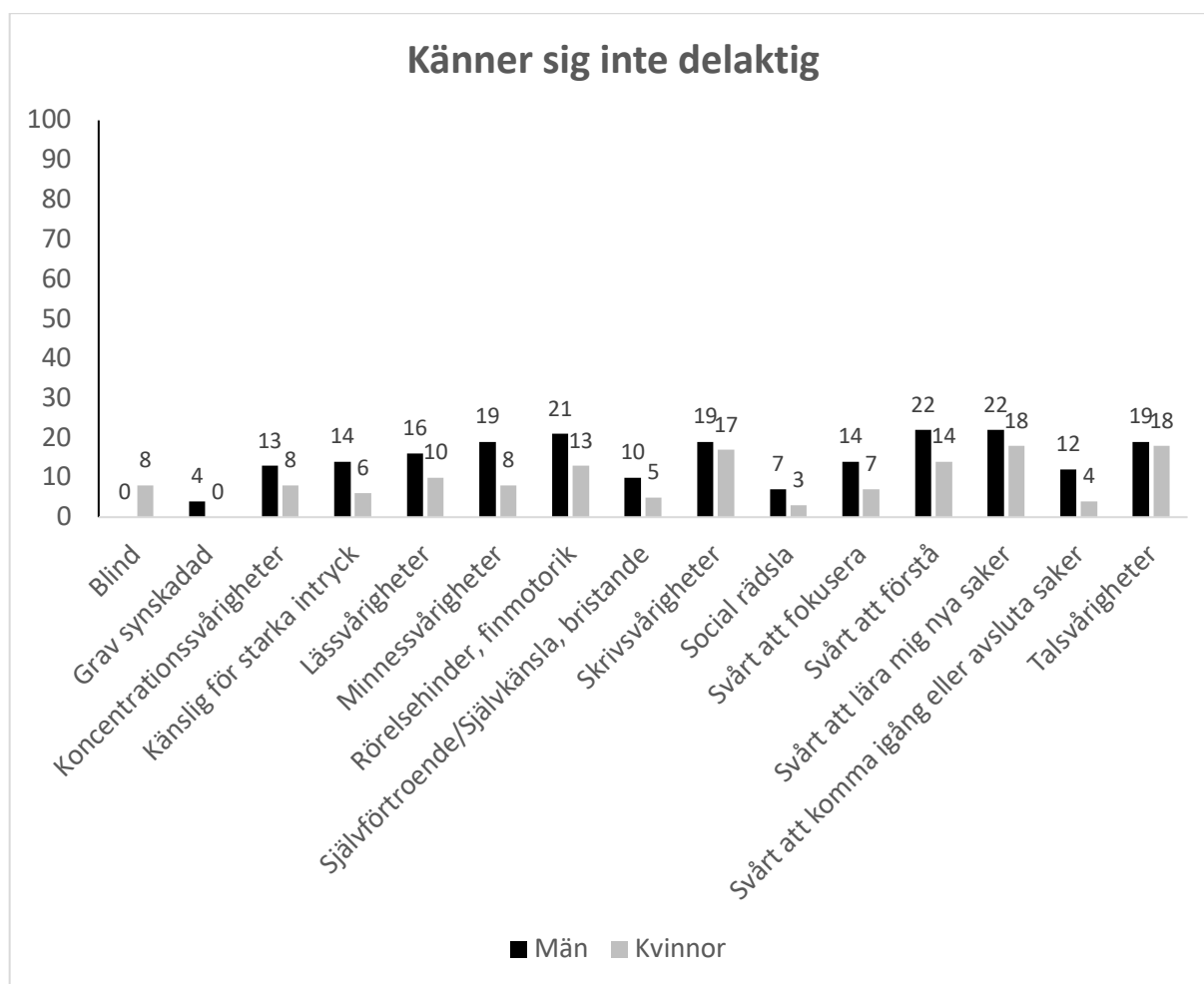


Diagram 48: Andel i procent, män och kvinnor med olika funktionsnedsättningar som inte känner sig delaktiga i det digitala samhället.

Klart minst delaktiga i det digitala samhället känner sig kvinnor med afasi. Det är relativt stora skillnader mellan könen inom många av grupperna. I de flesta grupper är det män som känner det största utanförskapet men bilden är inte entydig. Det finns också flera grupper där det är kvinnorna som känner det största utanförskapet. Det är svårt att utifrån detta resultat se tydliga mönster. Eftersom män med olika funktionsnedsättningar verkar vara mindre aktiva på nätet än kvinnor så är det möjligt att det också leder till större känslor av utanförskap. Vi ser genomgående i materialet att just kvinnor med afasi rapporterar stora svårigheter och det tycks återspeglas i ett ökat utanförskap.

Smarta telefoner

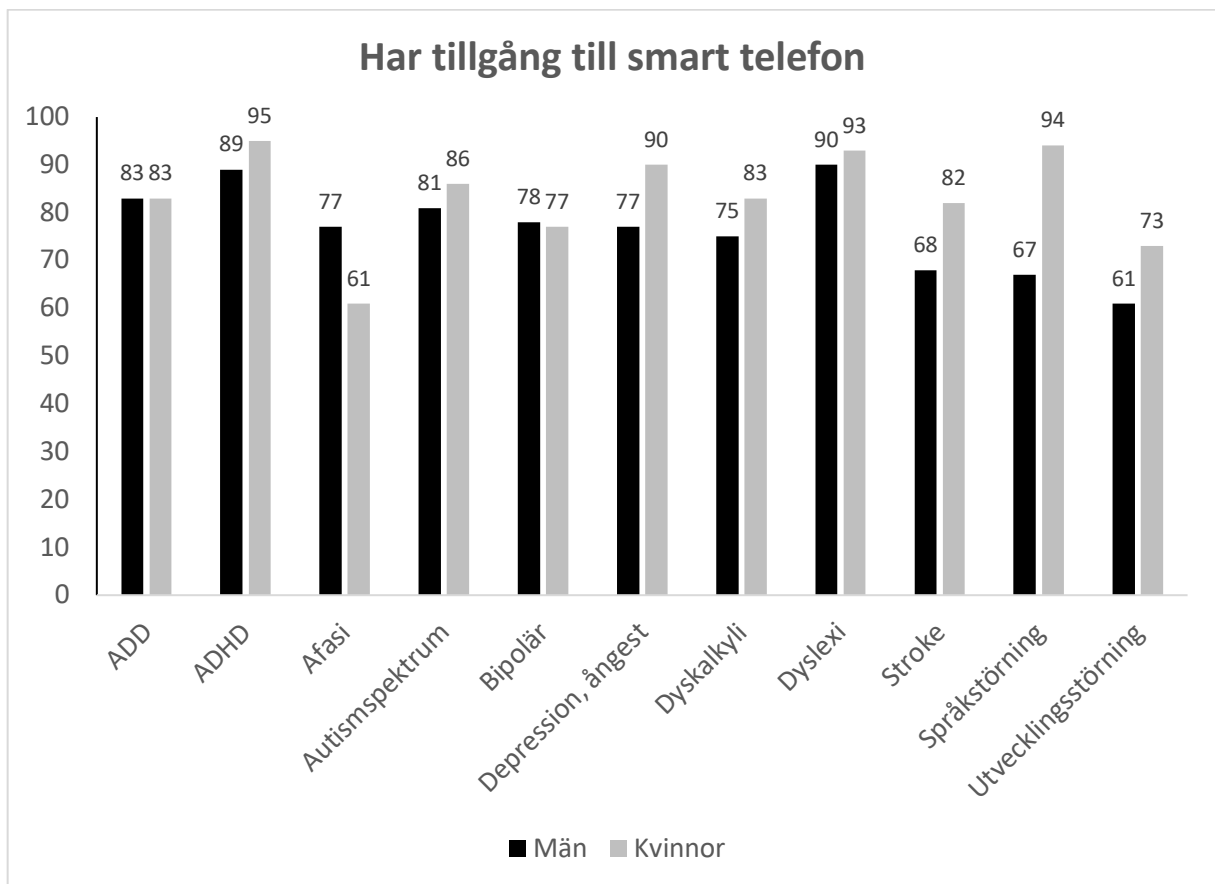


Diagram 49: Andel i procent, män och kvinnor med olika diagnoser och tillgång till smarta telefoner.

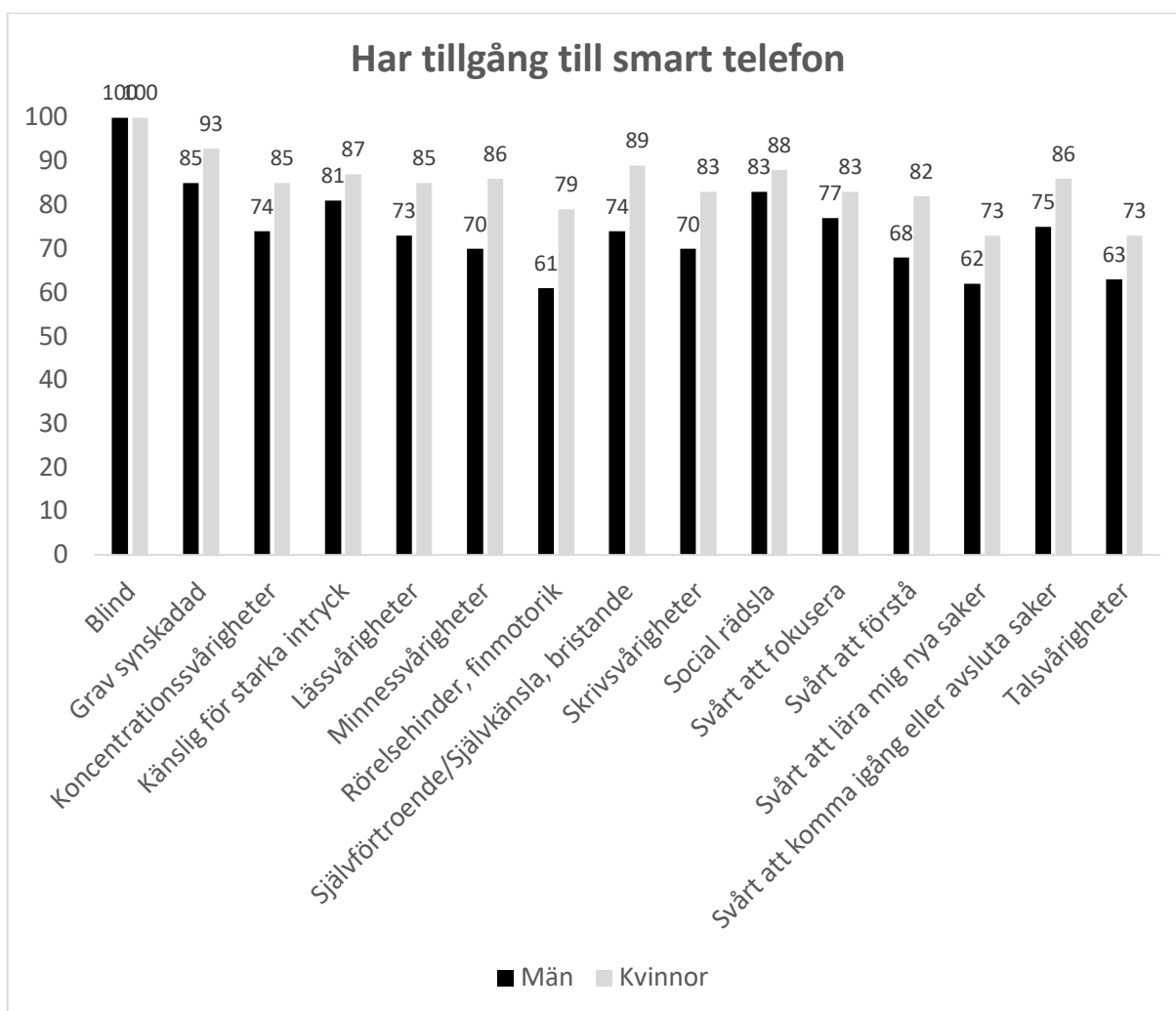


Diagram 50: Andel i procent, män och kvinnor med olika funktionsnedsättningar och tillgång till smarta telefoner.

Fler kvinnor än män har tillgång till en smart telefon. För vissa grupper kan vi se att nästan alla har en smart telefon. Det gäller blinda män och kvinnor men också kvinnor inom grupperna ADHD, Språkstörning och Grav synskada ligger mycket högt.

IIS frågar inte specifikt om smart telefon men uppger att 99 procent av männen och 98 procent av kvinnorna har en mobiltelefon (IIS, 2017). SCB uppger att 75 procent av männen och 72 procent av kvinnorna använt en smart telefon för uppkoppling mot internet under första kvartalet 2016 (SCB, 2016).

De allra flesta tycker att det är ganska enkelt att använda en smart telefon. Men det finns undantag:

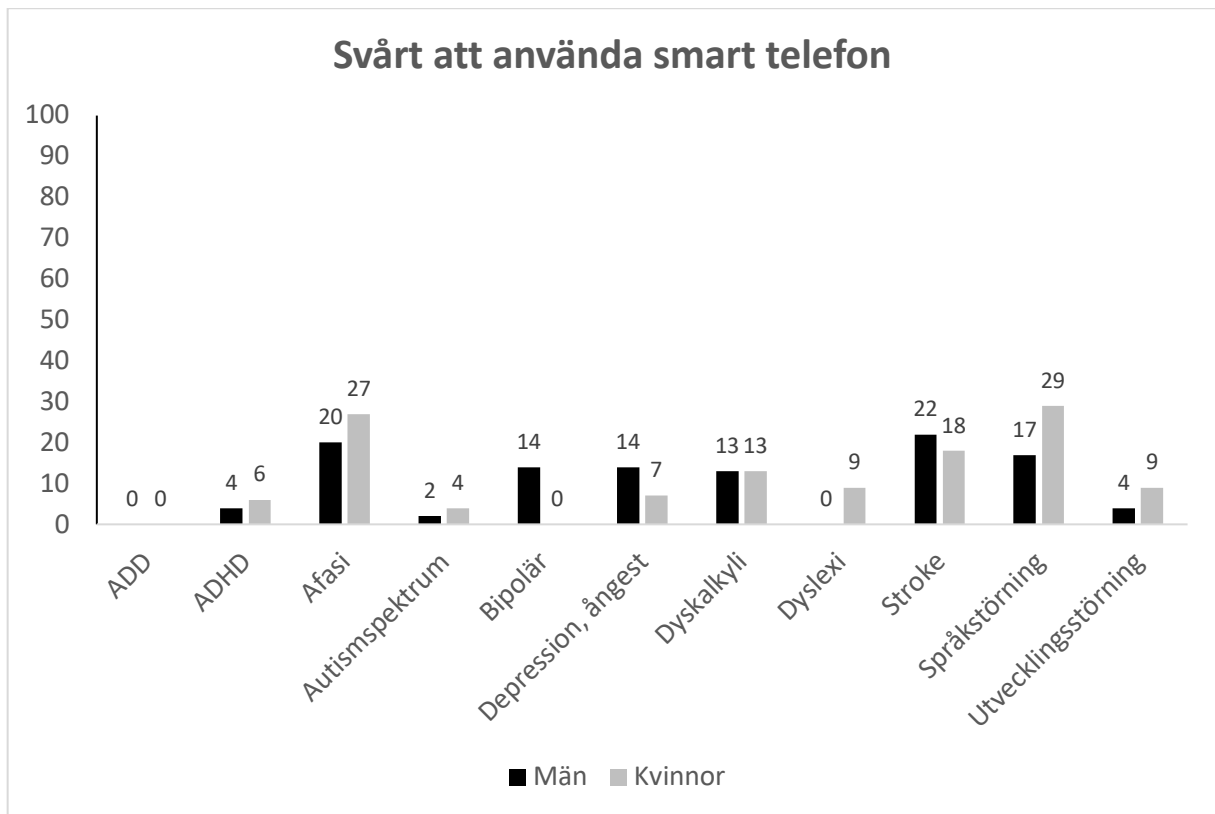


Diagram 51: Andel i procent, män och kvinnor med olika diagnoser som tycker det är svårt att använda smart telefon.

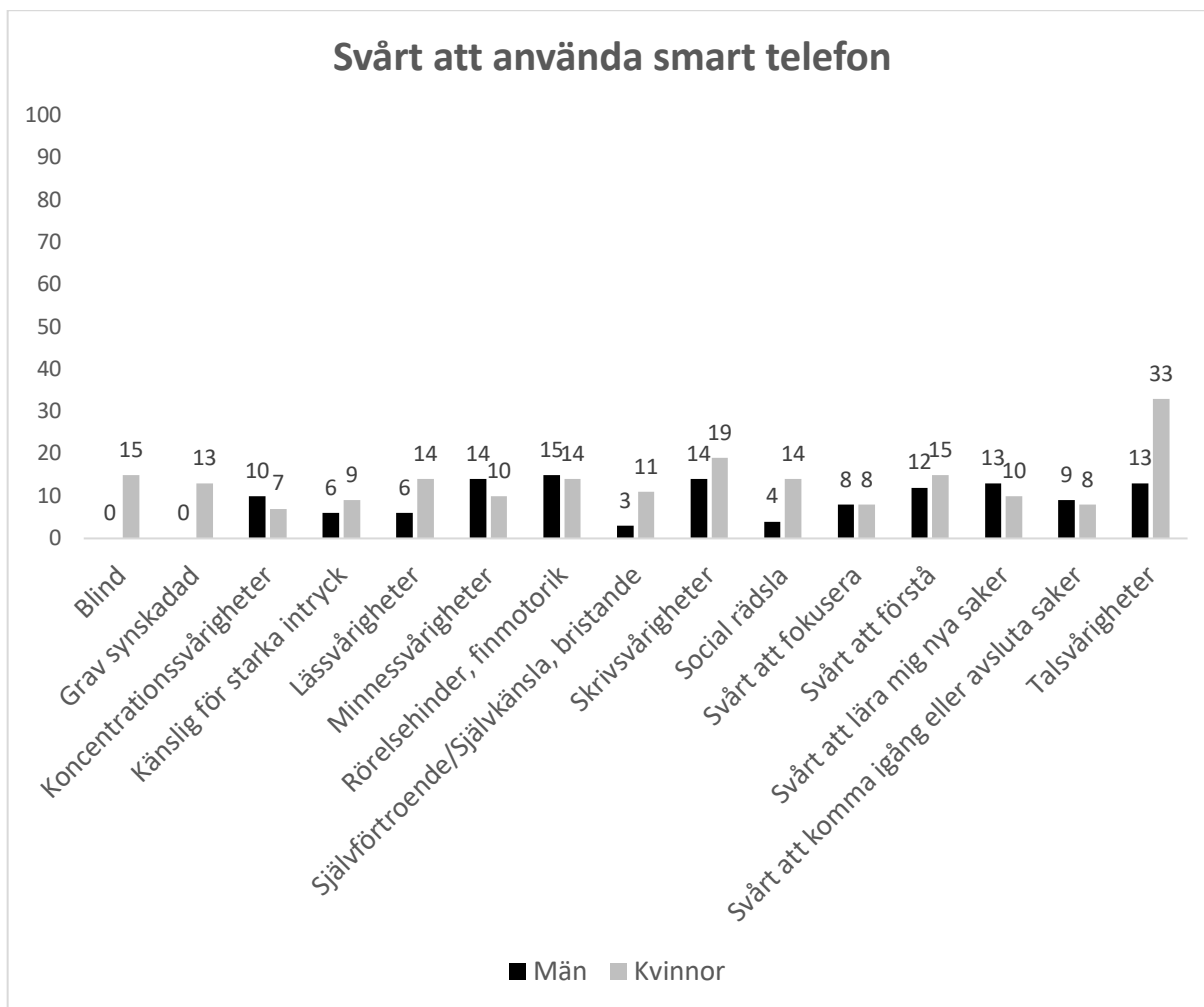


Diagram 52: Andel i procent, män och kvinnor med olika funktionsnedsättningar som tycker det är svårt att använda smart telefon.

Kvinnor rapporterar oftare än män att de tycker det är svårt att använda en smart telefon. Störst svårigheter har kvinnor med talsvårigheter. För personer med psykiska diagnoser är det män som redovisar de största svårigheterna.

Både män och kvinnor efterfrågar hjälpmedel till sina smarta telefoner. Vissa har redan hjälpmedel men ser behov av att få använda fler. Andra har inga hjälpmedel men anser att de behöver sådana. Det är fler män än kvinnor som efterfrågar hjälpmedel. Störst skillnad är mellan män och kvinnor i gruppen Afasi.

Varken IIS eller SCB frågar om det är svårt att använda en smart telefon.

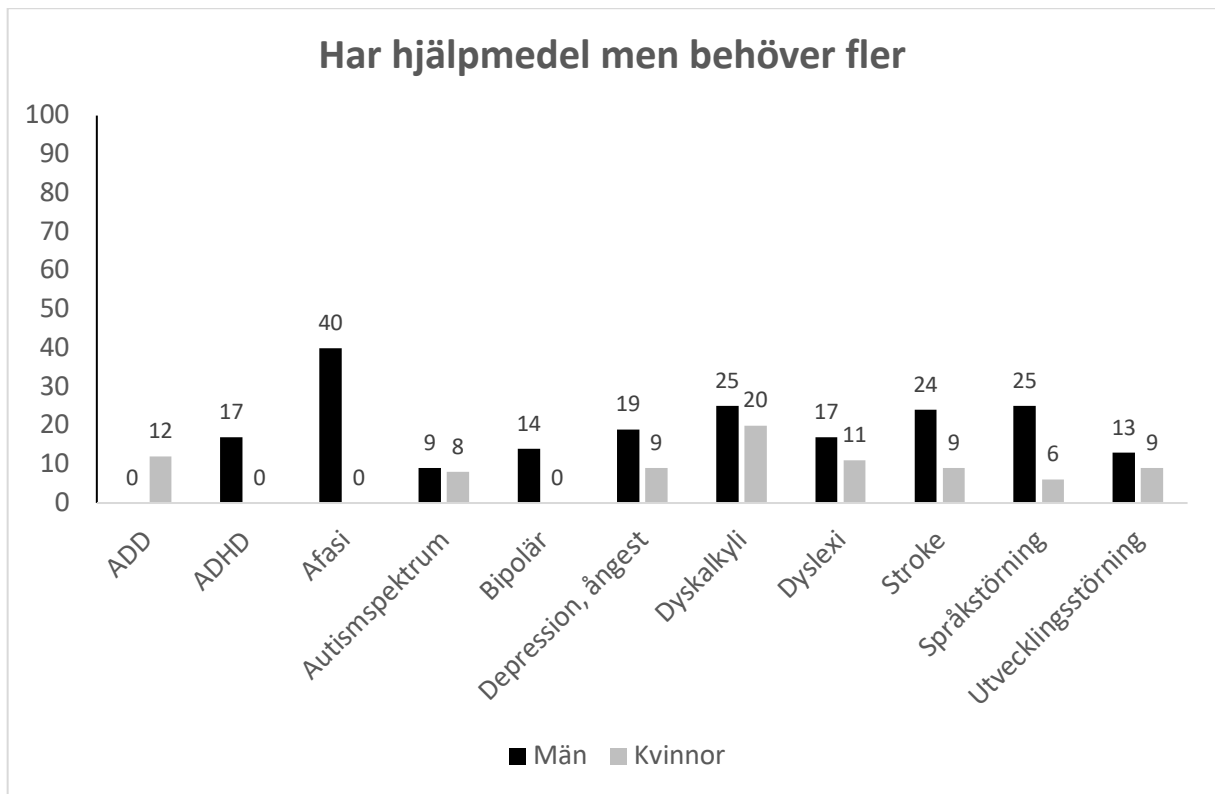


Diagram 53: Andel i procent, män och kvinnor med olika diagnoser som har hjälpmedel men behöver fler.

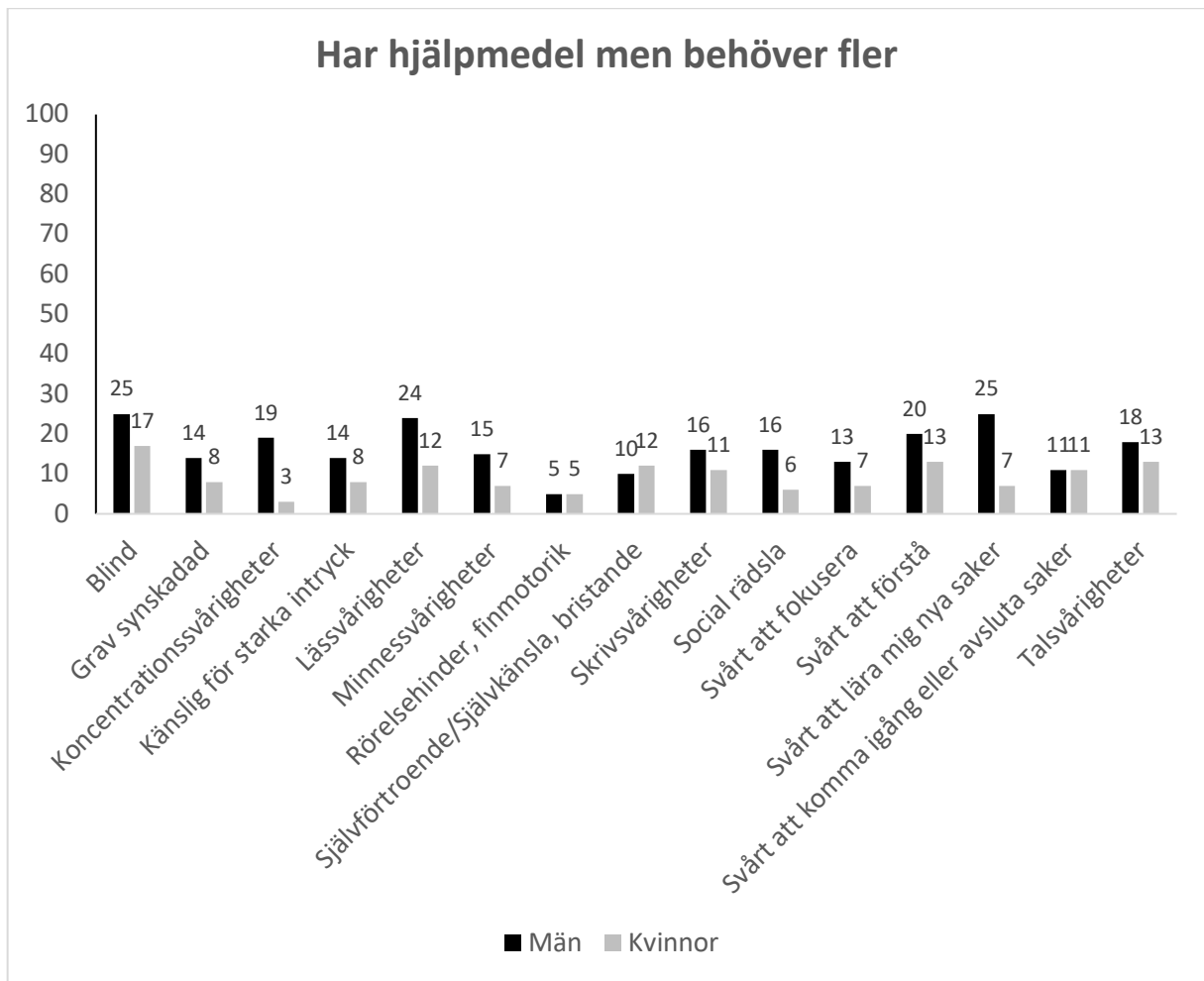


Diagram 54: Andel i procent, män och kvinnor med olika funktionsnedsättningar som har hjälpmedel men behöver fler.

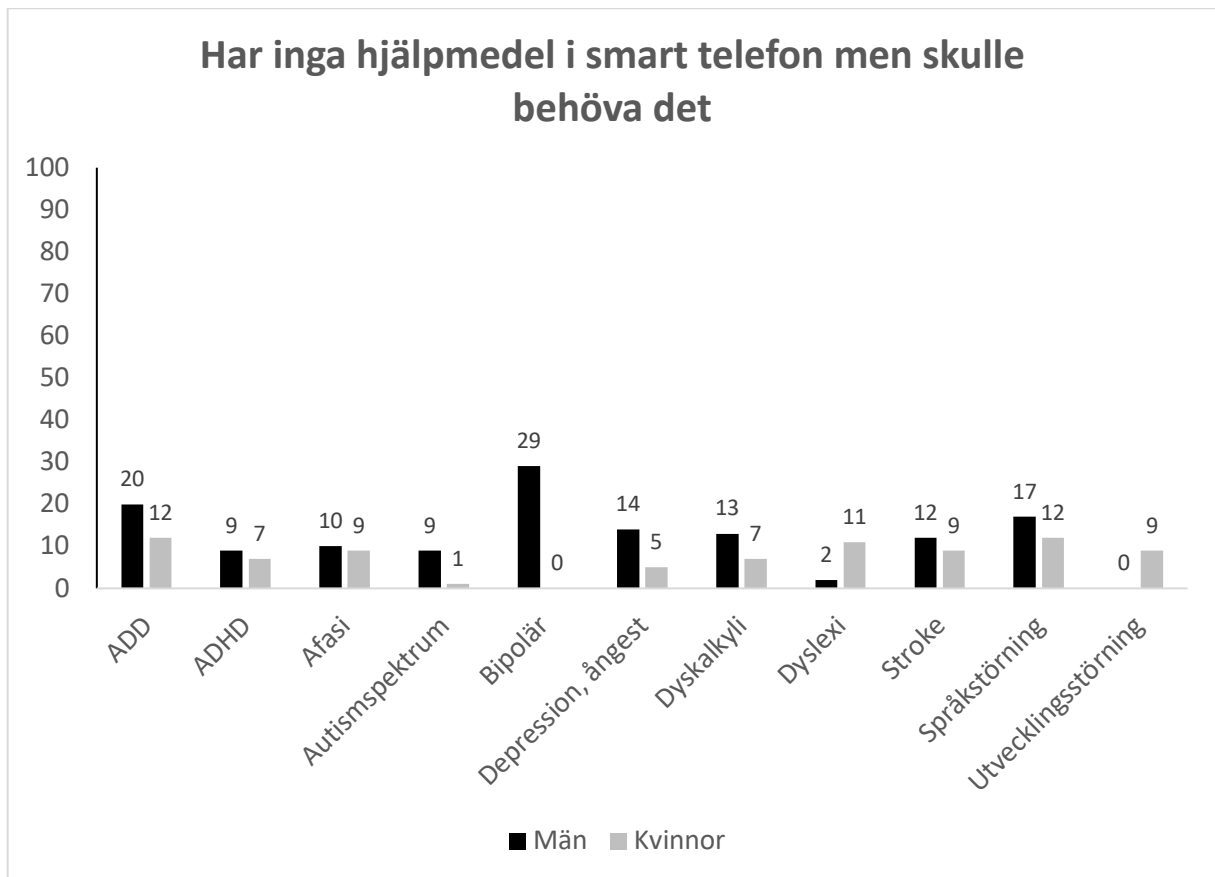


Diagram 55: Andel i procent, män och kvinnor med olika diagnoser som inte har hjälpmedel men skulle behöva det.

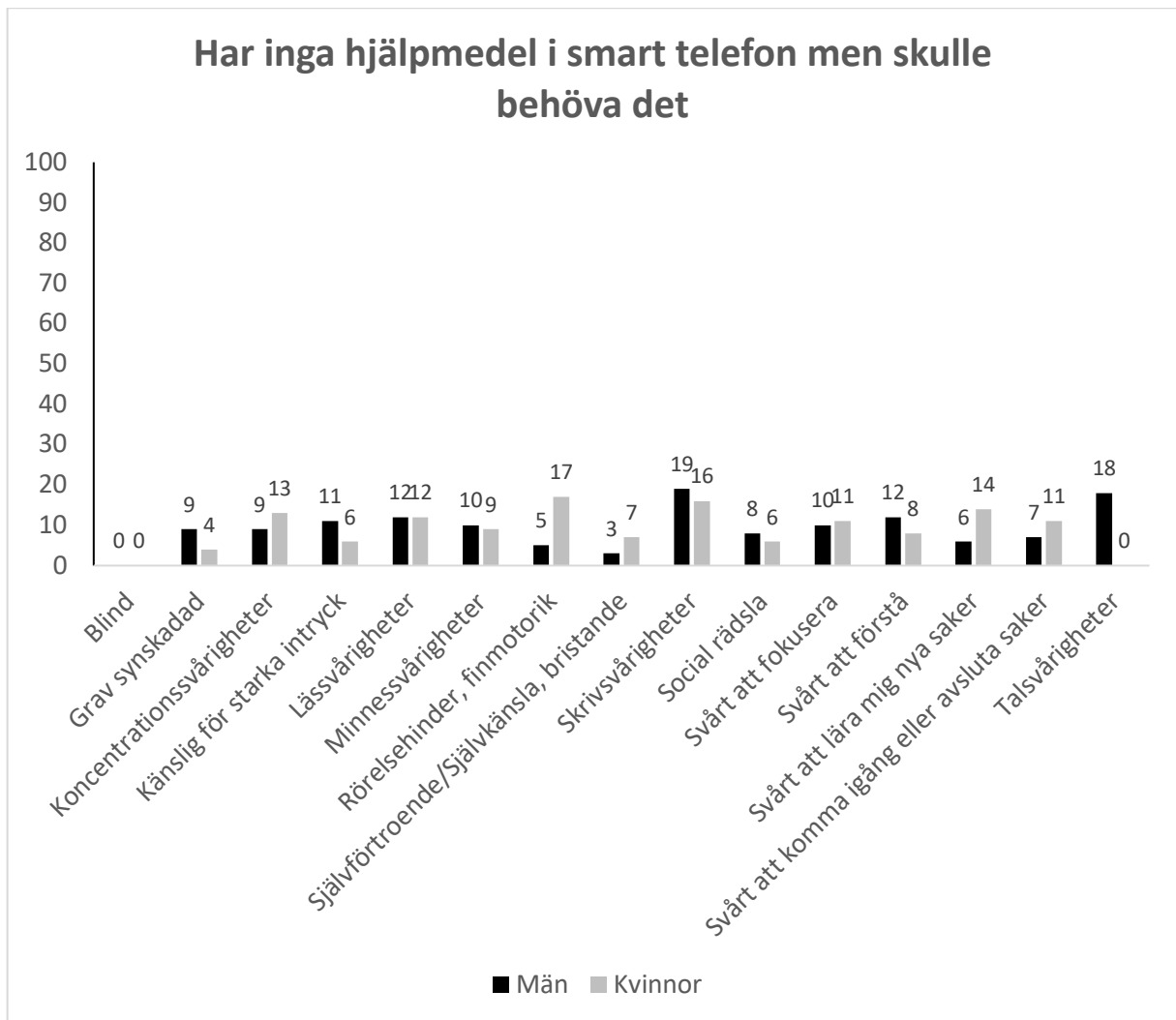


Diagram 56: Andel i procent, män och kvinnor med olika funktionsnedsättningar som inte har hjälpmedel men skulle behöva det.

Varken IIS eller SCB frågar om hjälpmedel till smart telefon.

Datorer

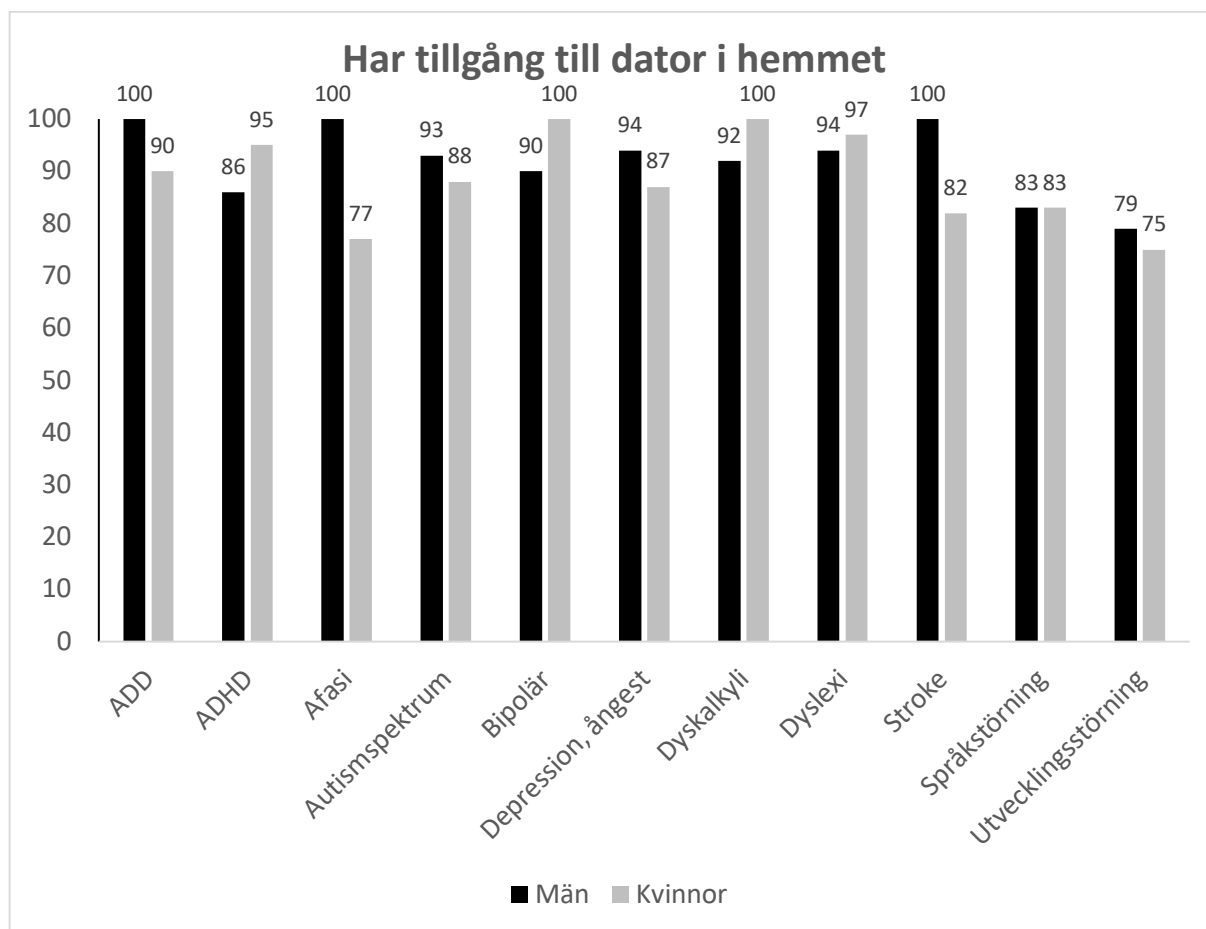


Diagram 57: Andel i procent, män och kvinnor med olika diagnoser som har tillgång till dator i hemmet.

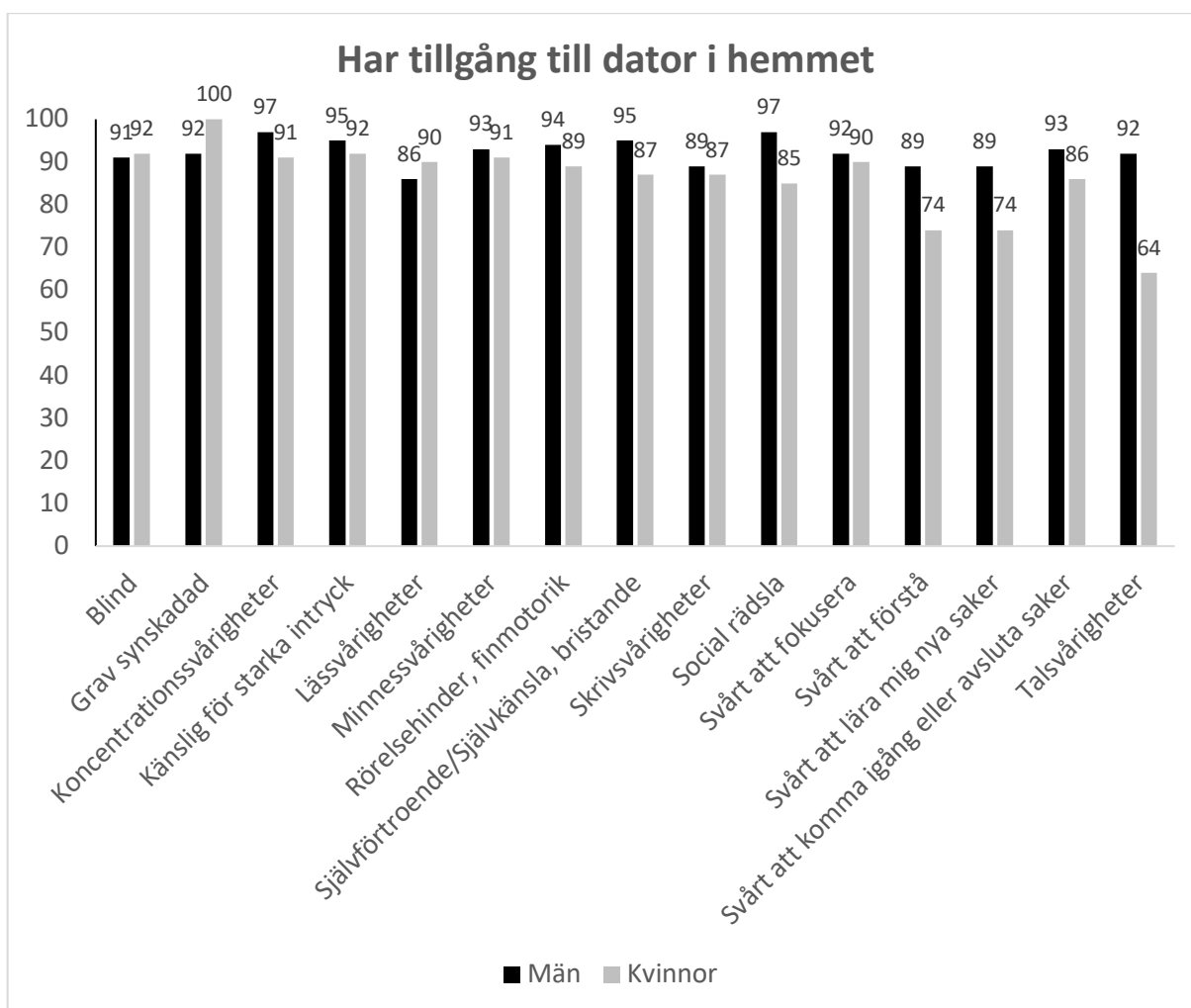


Diagram 58: Andel i procent, män och kvinnor med olika funktionsnedsättningar som har tillgång till dator i hemmet.

Tillgången till dator i hemmet är relativt jämnt fördelad mellan män och kvinnor, förutom i grupperna Afasi, Stroke och Talsvårigheter där män ser ut att ha större tillgång.

IIS uppger att 95 procent av männen och 90 procent av kvinnorna har en dator i hushållet (IIS, 2017). SCB frågar om man har använt en stationär dator/laptop för uppkoppling mot internet under 1 kvartalet 2016, vilket 64 procent av männen och 60 procent av kvinnorna gjort det.

Vår undersökning visar att kvinnor med funktionsnedsättning inte har tillgång till dator i hemmet i samma utsträckning som för genomsnittet för kvinnor i befolkningen.

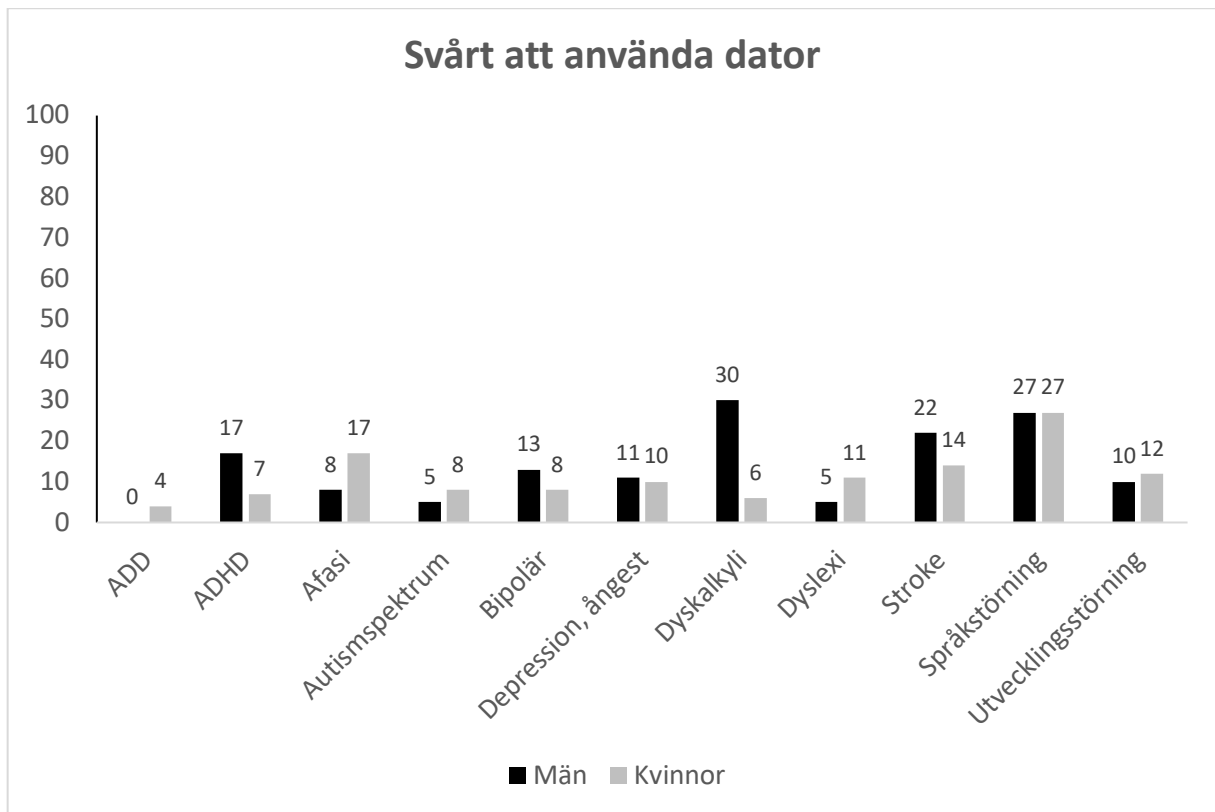


Diagram 59: Andel i procent, män och kvinnor med olika diagnoser som tycker det är svårt att använda dator.

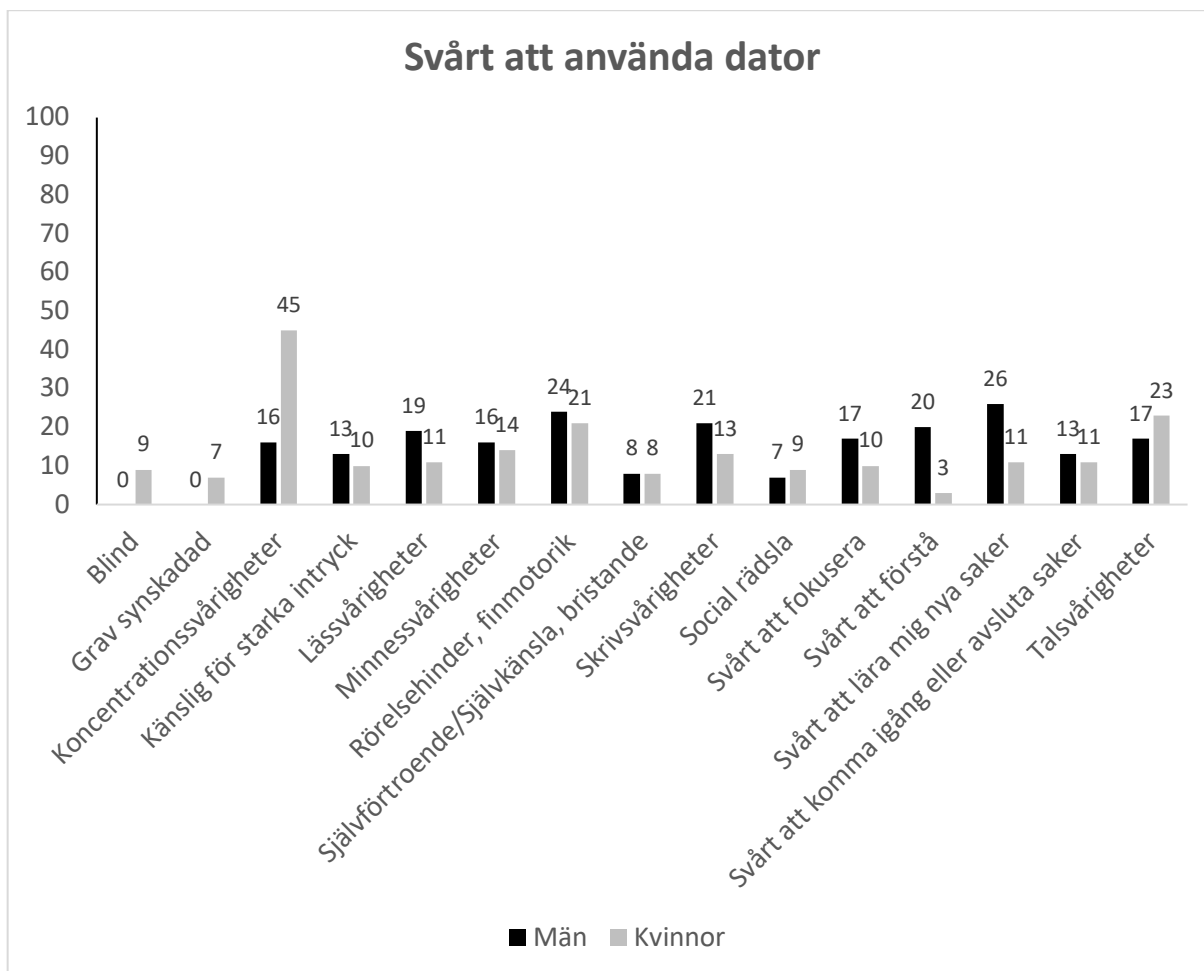


Diagram 60: Andel i procent, män och kvinnor med olika funktionsnedsättningar som tycker det är svårt att använda dator.

Män med dyskalkyli och kvinnor med koncentrationssvårigheter är de grupper som rapporterar störst svårigheter med att använda en dator.

IIS ställer inga frågor kring om det är svårt att använda en dator. SCB frågar om man har svårighet att använda datorer och internet på grund av funktionsnedsättning. 0 procent av männen och 1 procent av kvinnorna uppger att de har stora svårigheter. 2 procent av männen respektive kvinnorna uppger att de har vissa svårigheter. (SCB, 2016)

Vår undersökning visar att andelen män och kvinnor som tycker det är svårt att använda en dator är mycket högre än det resultat som SCB fått fram.

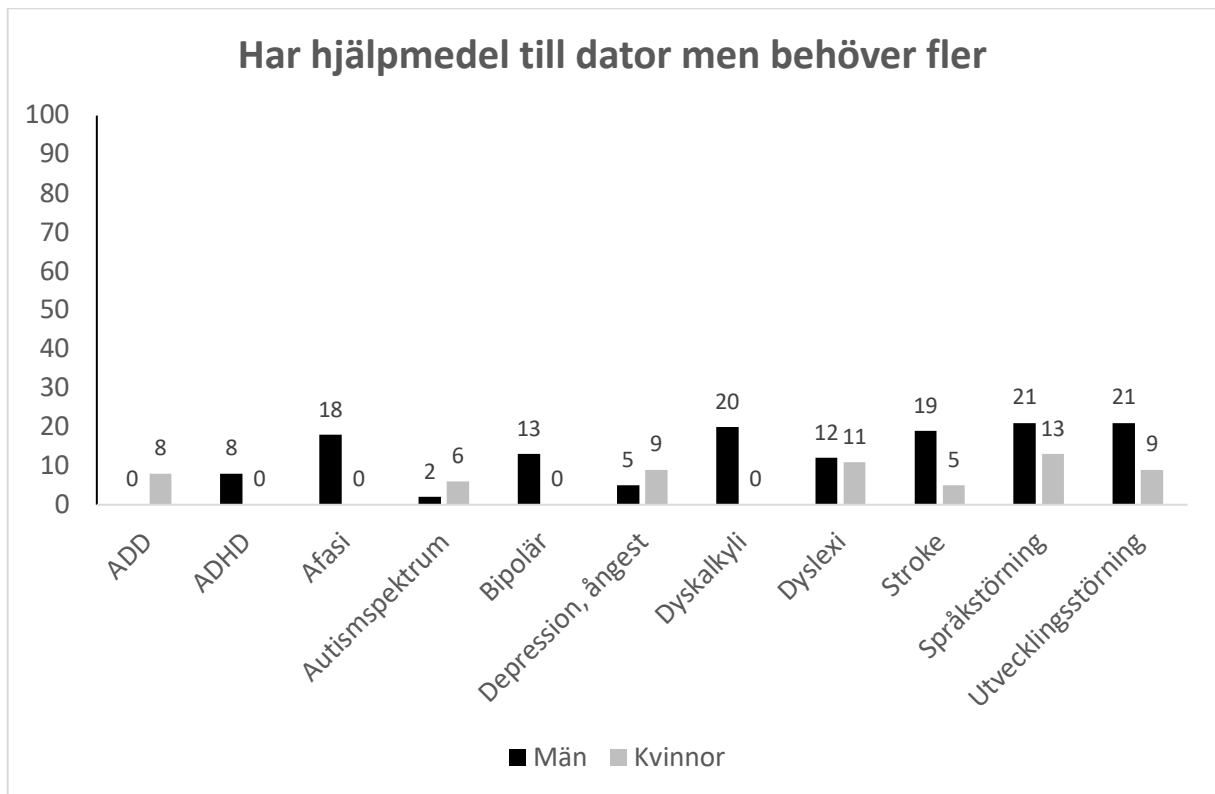


Diagram 61: Andel i procent, män och kvinnor med olika diagnoser som har hjälpmedel i sin dator men skulle behöva fler.

Det är vanligare att män efterfrågar mer hjälpmedel till sin dator, oavsett om de redan har hjälpmedel och behöver fler eller om de inte har några hjälpmedel men anser att de behöver det.

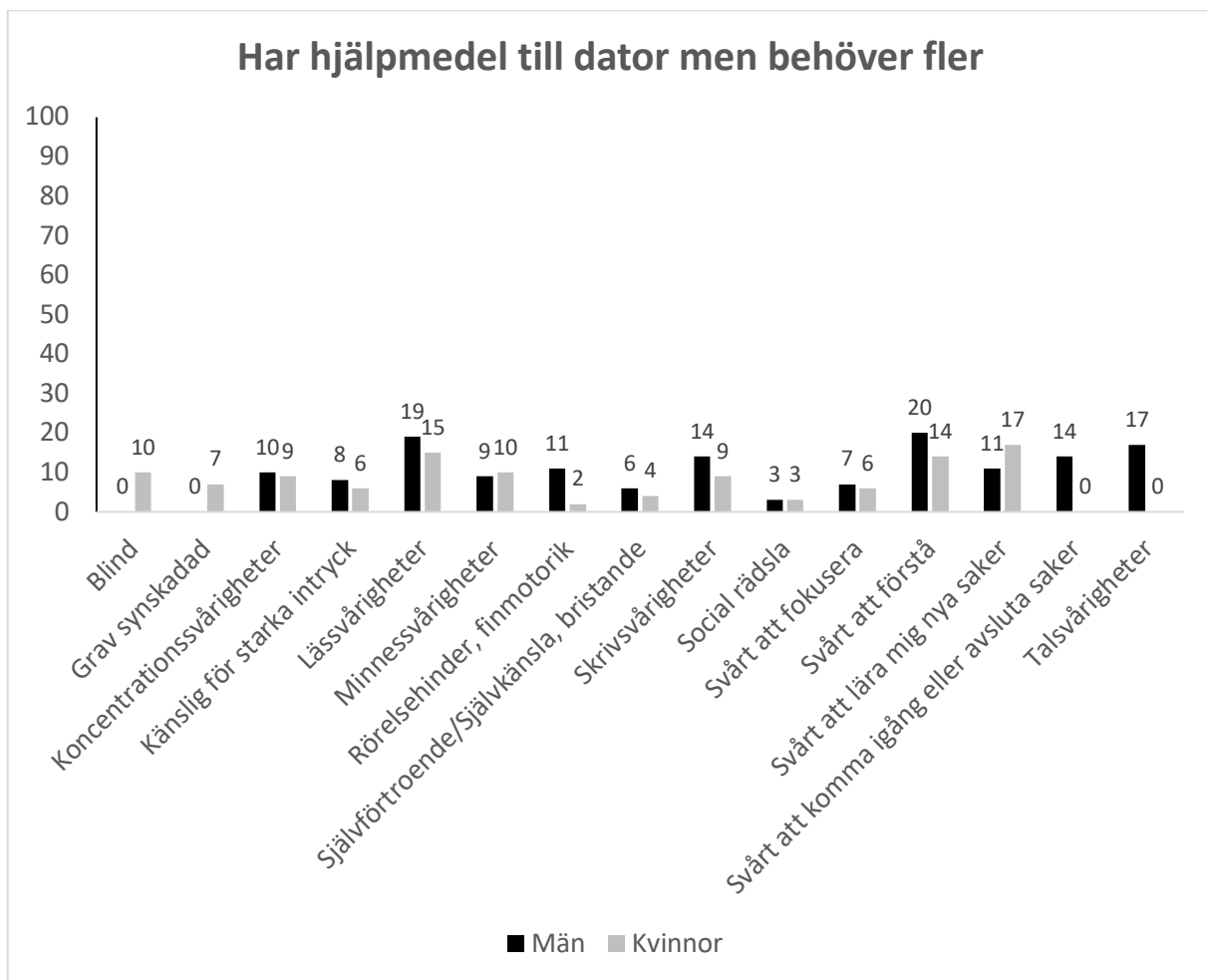


Diagram 62: Andel i procent, män och kvinnor med olika funktionsnedsättningar som har hjälpmedel i sin dator men skulle behöva fler.

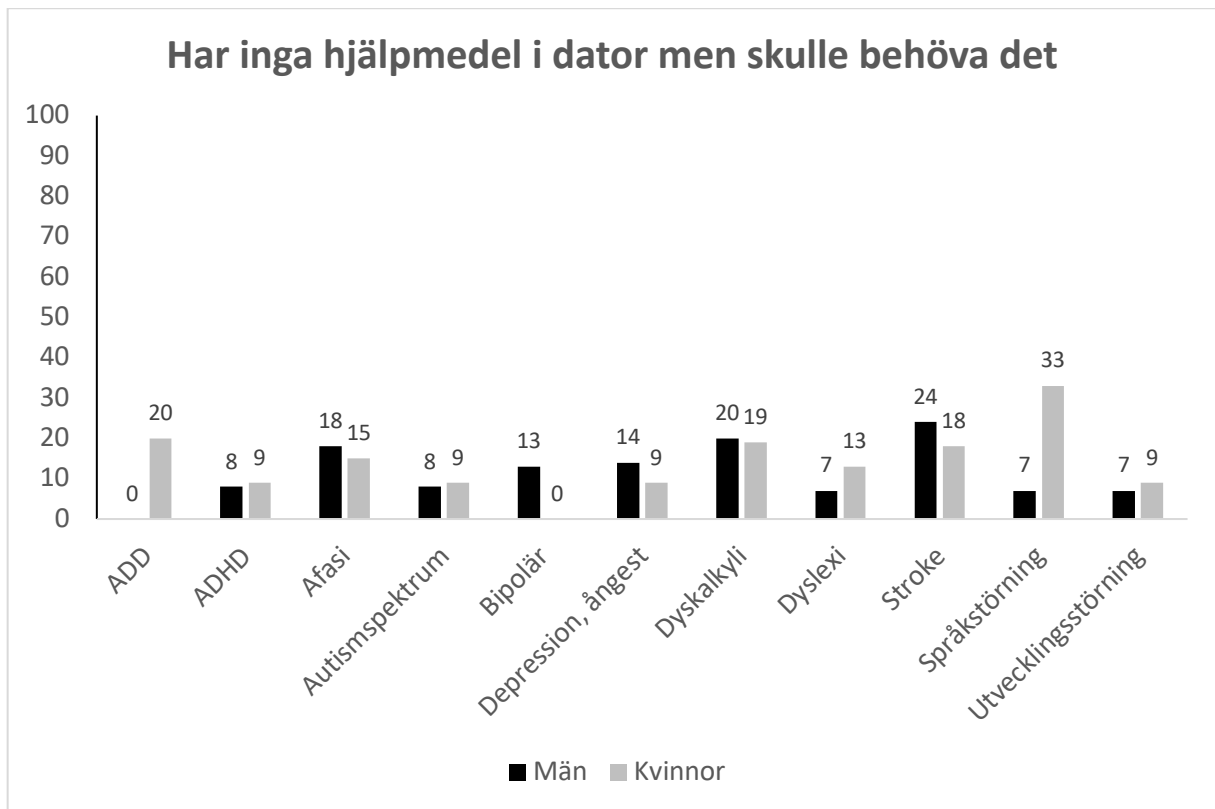


Diagram 63: Andel i procent, män och kvinnor med olika diagnoser som inte har hjälpmedel i sin dator men skulle behöva det.

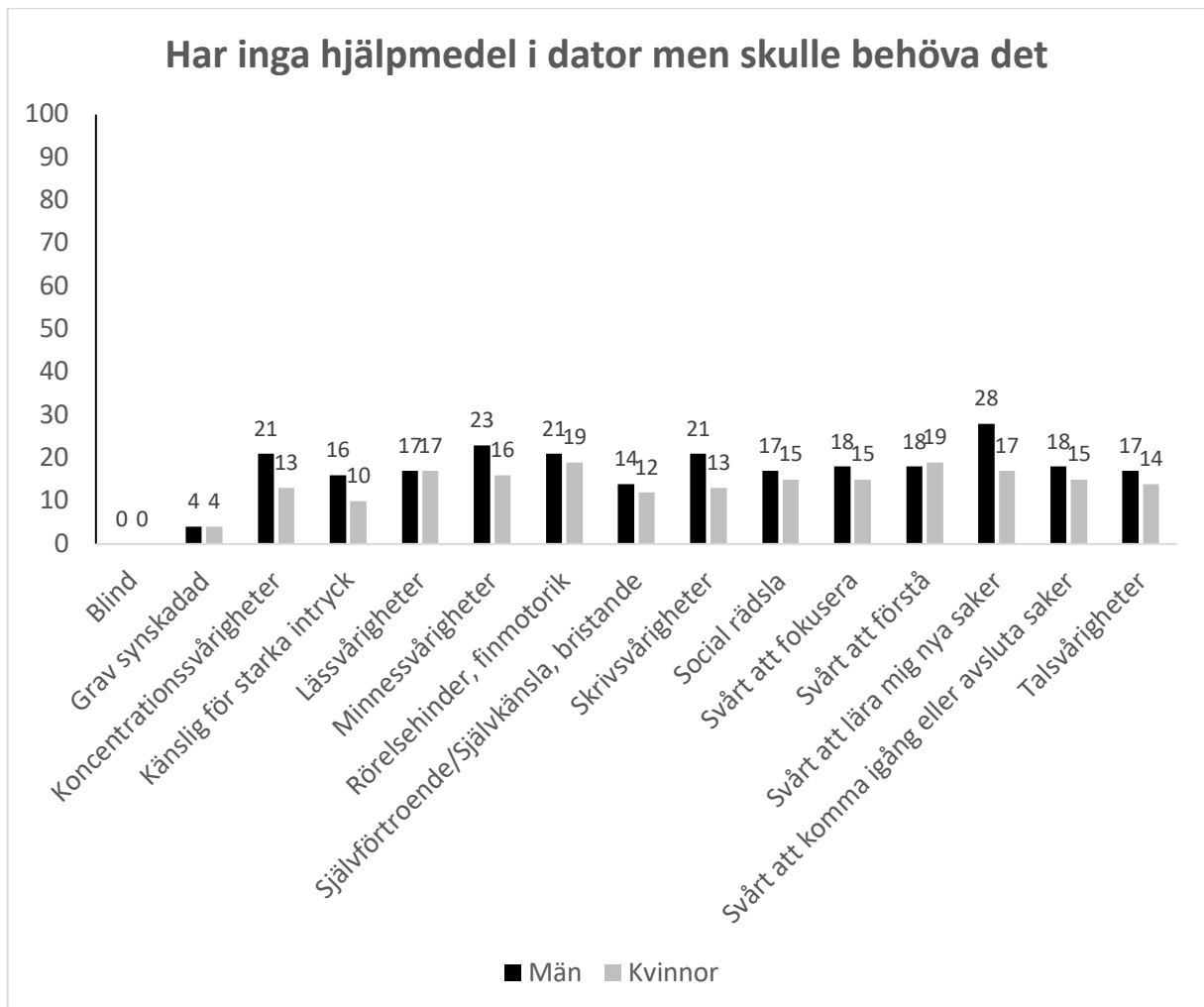


Diagram 64: Andel i procent, män och kvinnor med olika funktionsnedsättningar som inte har hjälpmedel i sin dator men skulle behöva det.

Varken IIS eller SCB ställer frågor om hjälpmedel till dator.

Surfplattor

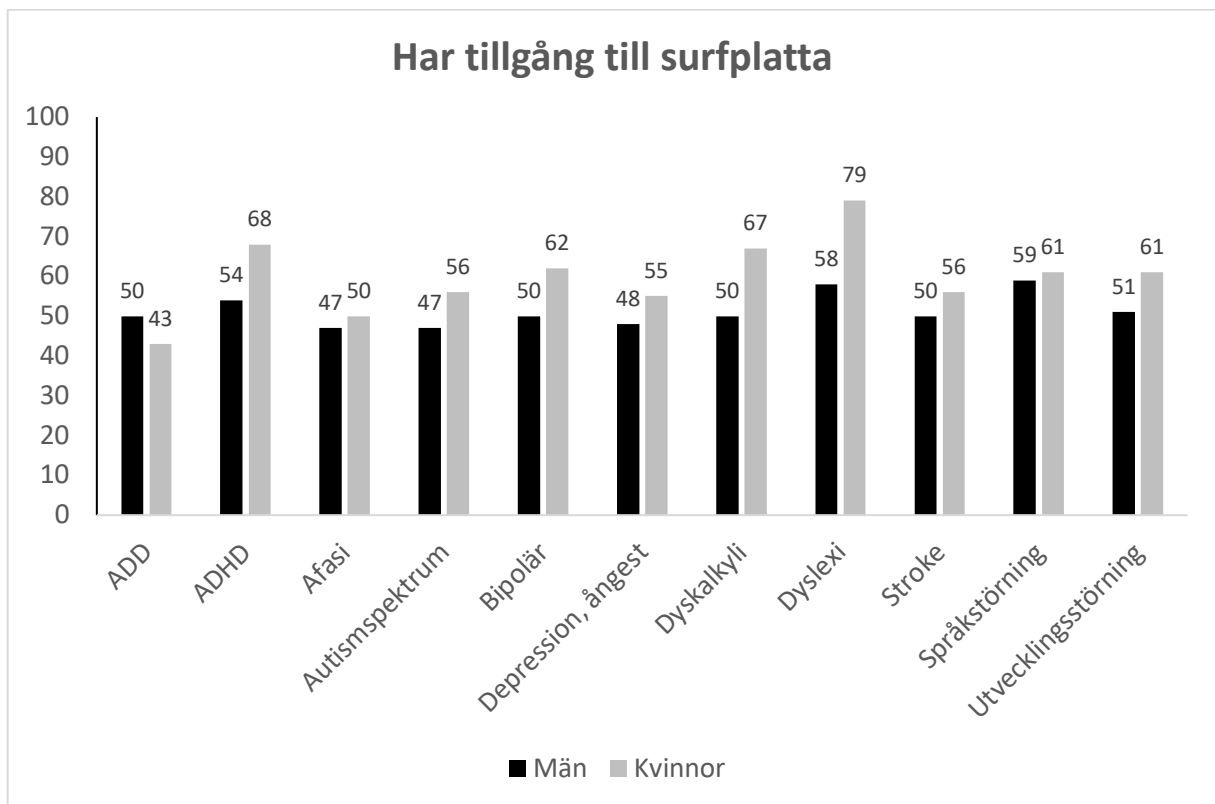


Diagram 65: Andel i procent, män och kvinnor med olika diagnoser som har tillgång till surfplatta.

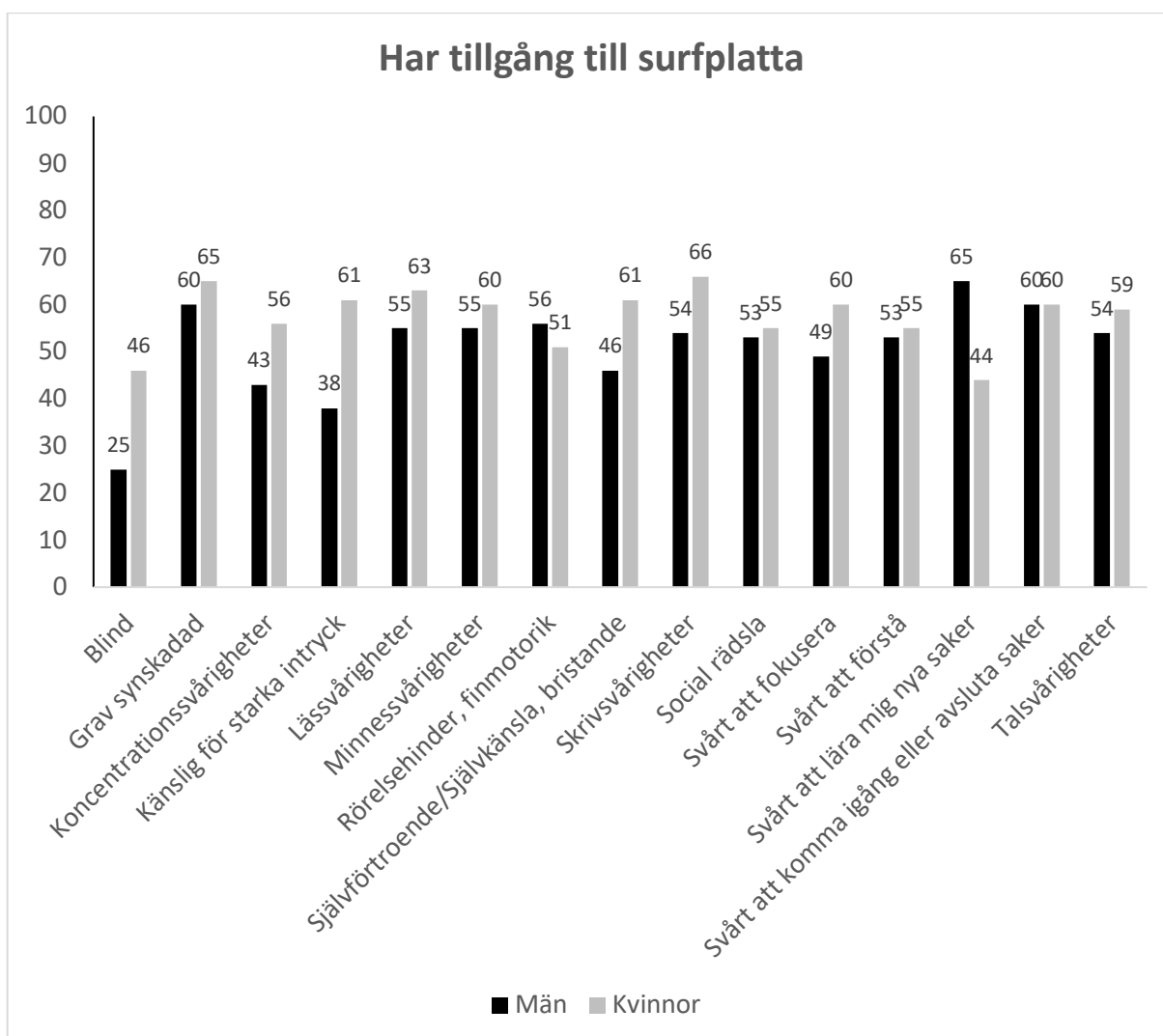


Diagram 66: Andel i procent, män och kvinnor med olika funktionsnedsättningar som har tillgång till surfplatta.

Kvinnor med olika funktionsnedsättningar verkar ha tagit till sig möjligheten att använda surfplattor snabbare än män. Det kan möjligen bero på att kvinnor istället för att skaffa en dator väljer att skaffa en surfplatta.

IIS uppger att 71 procent av männen och 68 procent av kvinnorna har en surfplatta i sitt hushåll. SCB frågar om man använt surfplatta för uppkoppling mot internet under kvartal 1 2016, vilket 44 procent av männen och respektive kvinnorna gjort.

Jämfört med IIS ligger andelen personer med funktionsnedsättningar generellt något lägre. För män i grupperna Blind, Koncentrationssvårigheter och Känslig för starka intryck samt för kvinnor i grupperna ADD, Afasi, Blind och Svårt att lära mig nya saker är andelen mycket lägre. I tre grupper är andelen högre än för befolkningen och det gäller kvinnor i grupperna ADHD, Dyskalkyli och Dyslexi.

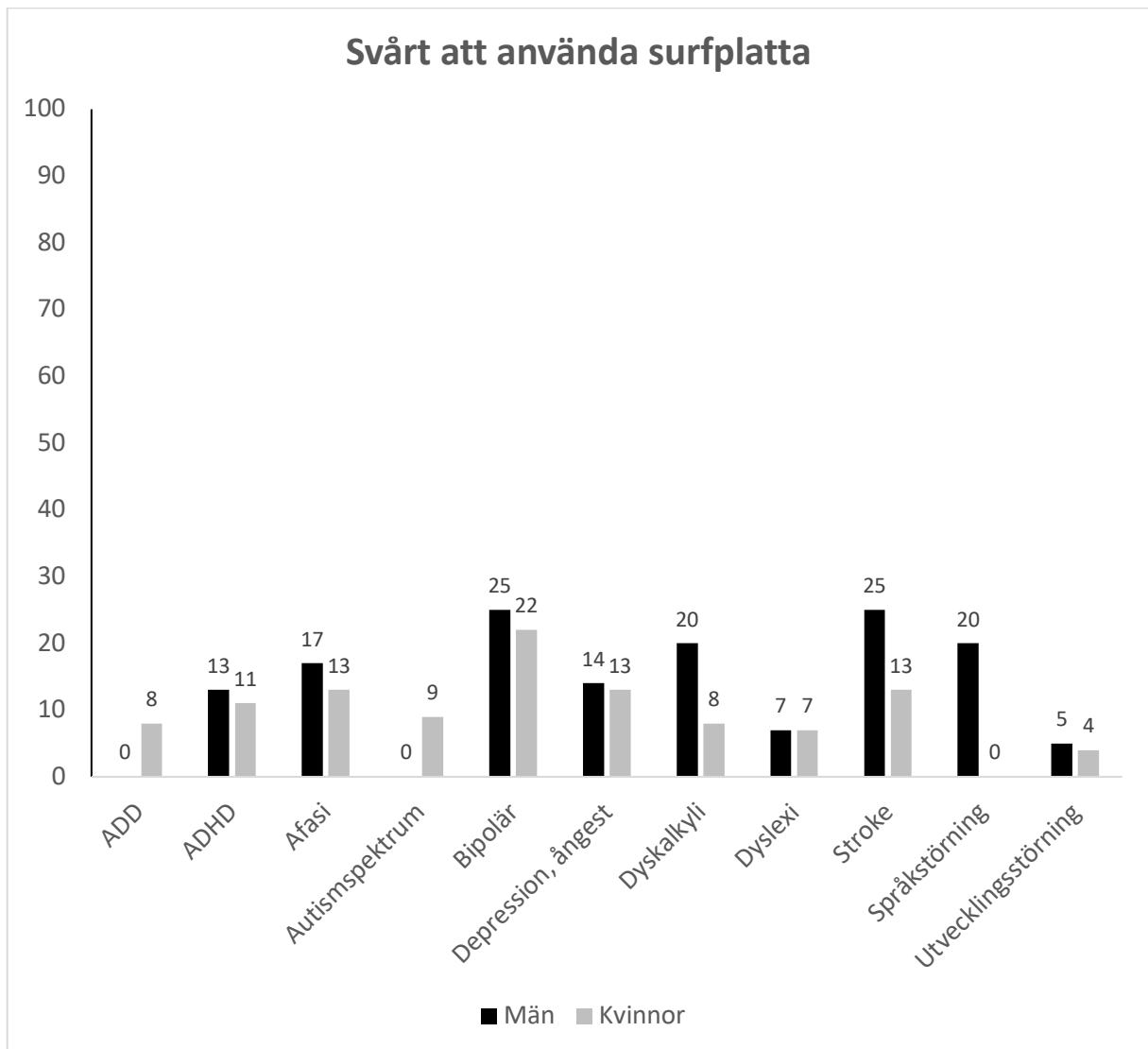


Diagram 67: Andel i procent, män och kvinnor med olika diagnoser som tycker att det är svårt att använda surfplatta.

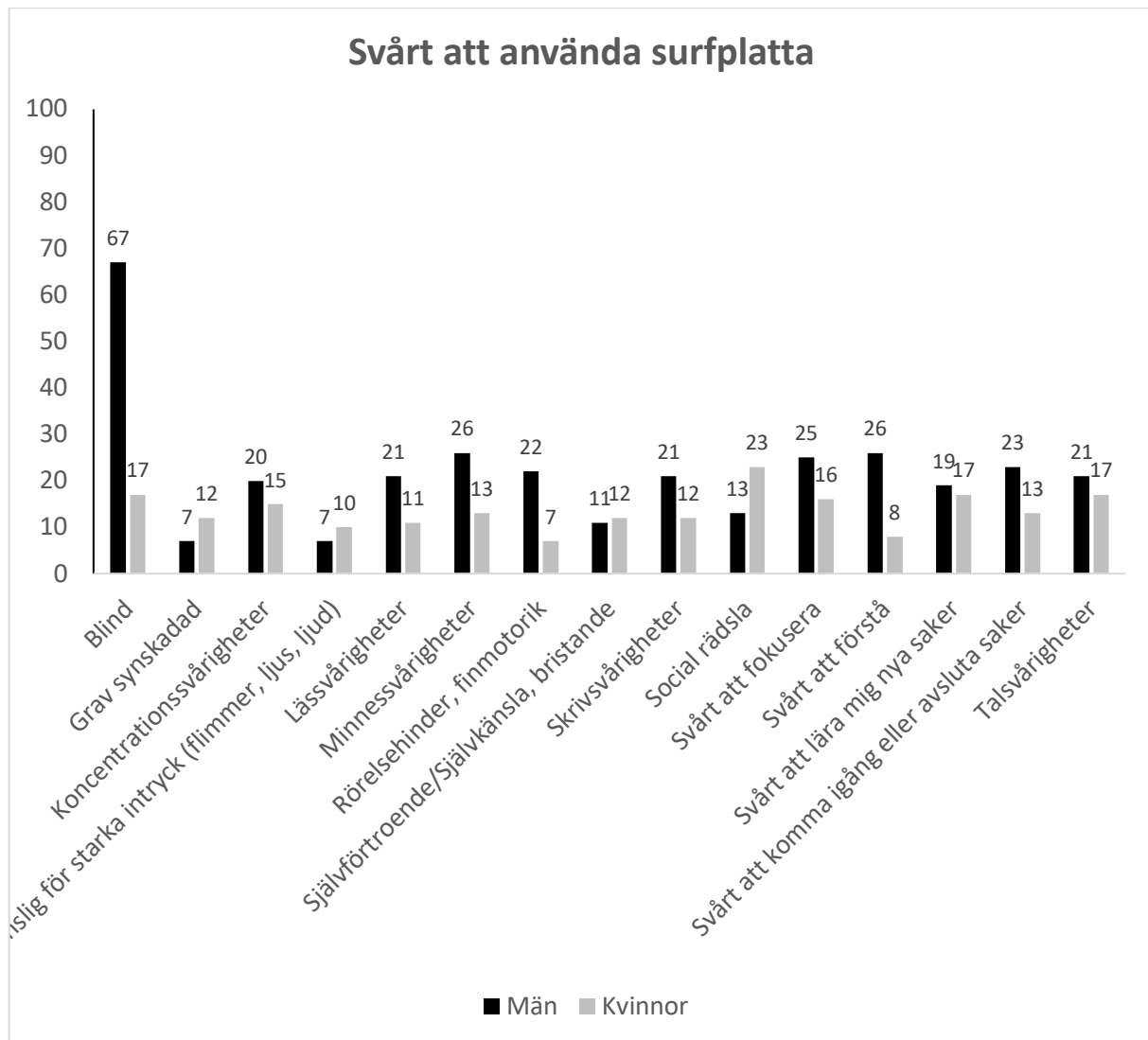


Diagram 68: Andel i procent, män och kvinnor med olika funktionsnedsättningar som tycker att det är svårt att använda surfplatta.

Män har större svårigheter att använda surfplattor än kvinnor. Behovet av hjälpmedel är lägre för surfplattor än för smarta telefoner och datorer. Det tycks gälla både män och kvinnor. Behoven av hjälpmedel är störst hos personer som har svårigheter relaterade till syn och till läsning.

Varken IIS eller SCB ställer frågor kring om det är svårt att använda en surfplatta.

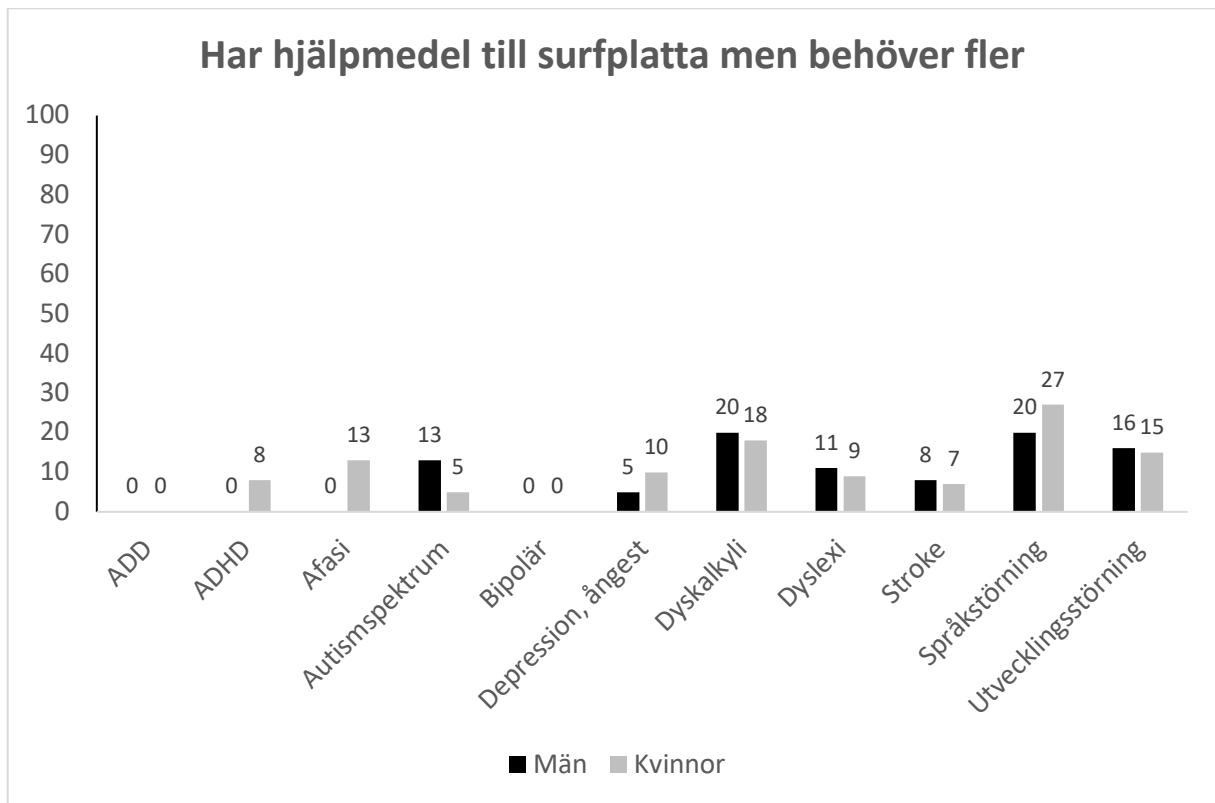


Diagram 69: Andel i procent, män och kvinnor med olika diagnoser som har hjälpmedel till sin surfplatta men som behöver fler.

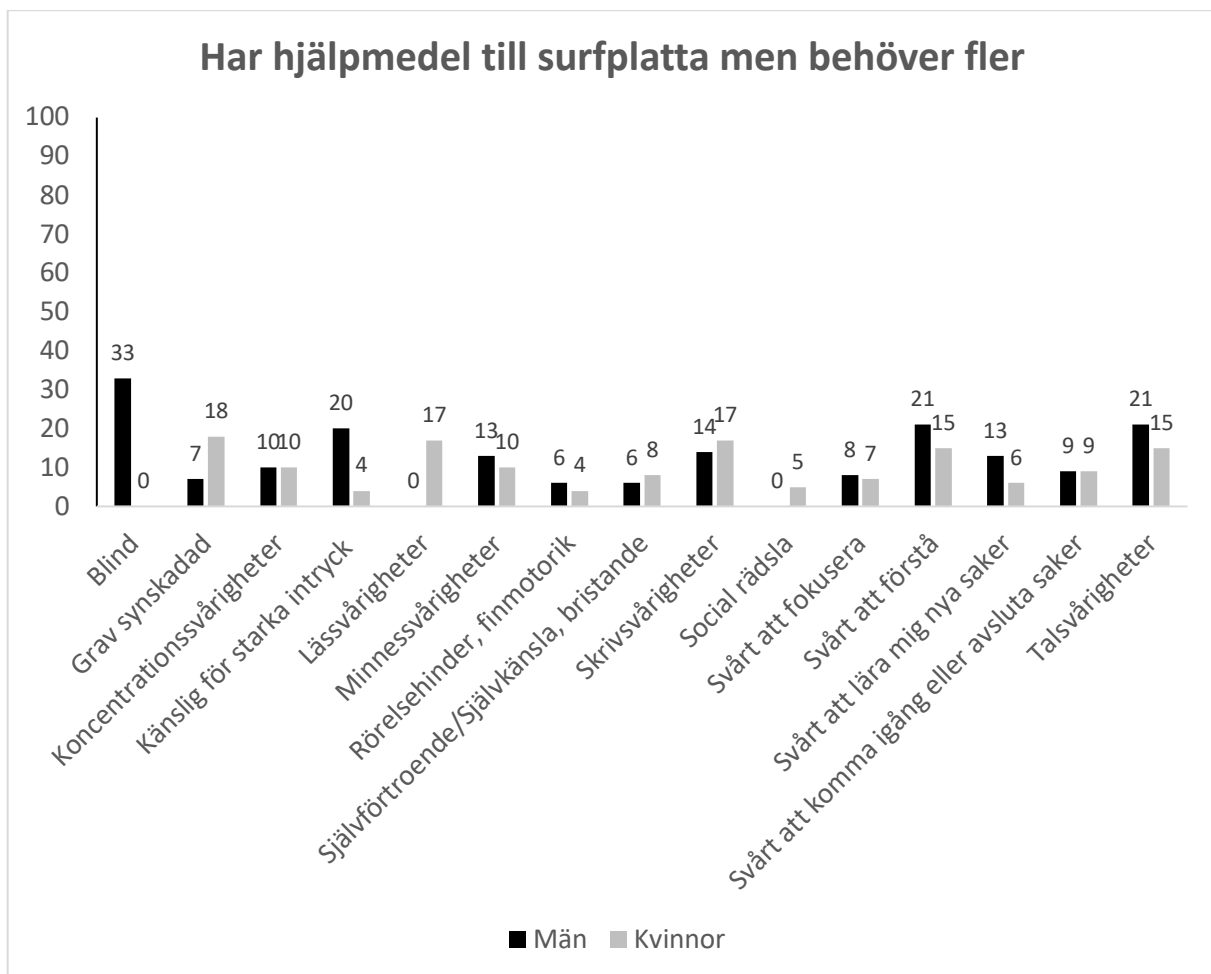


Diagram 70: Andel i procent, män och kvinnor med olika funktionsnedsättningar som har hjälpmedel till sin surfplatta men som behöver fler.

Varken IIS eller SCB ställer frågor kring hjälpmedel till surfplattor.

Socio-ekonomiska faktorer

Ålder

I forskning om internet är det känt att det finns ett samband mellan stigande ålder och lägre användning av internet. När vi försöker förstå de ofta ganska stora skillnaderna mellan män och kvinnor i vårt material så skulle en tänkbar förklaring kunna vara att vi råkat rekrytera en stor andel äldre män och en stor andel yngre kvinnor. Men så är inte fallet. Den procentuella fördelningen mellan män och kvinnor är relativt jämn fördelad.

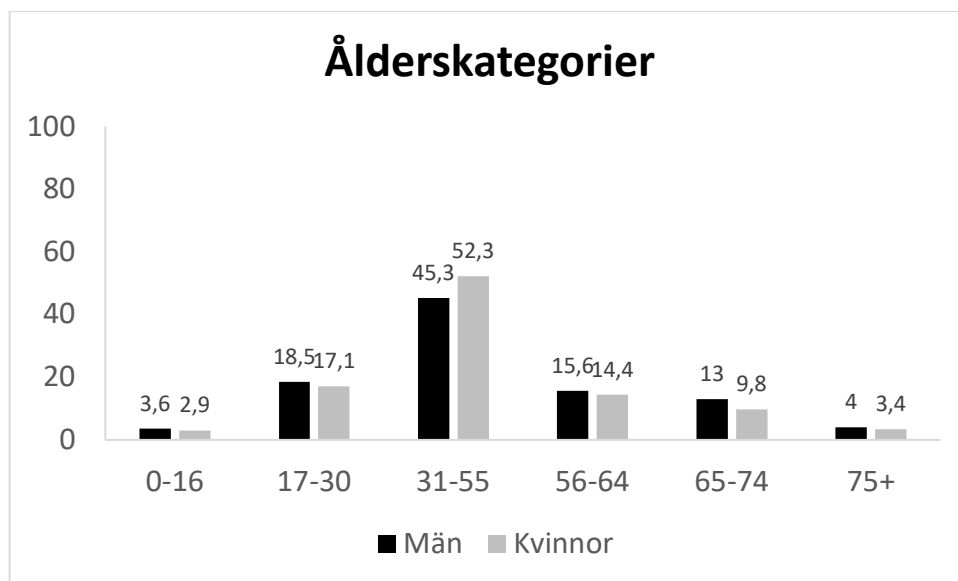


Diagram 71: Andel i procent, män och kvinnor fördelade på sex olika ålderskategorier.

Utbildning

Det är känt att i hela befolkningen är det fler kvinnor än män som har en högre utbildning. Det mönstret går också igen bland personer med funktionsnedsättning². Vi ser samma mönster i vårt material. Möjligen kan den högre utbildningsnivån förklara delar av de skillnader vi kan se mellan kvinnor och män.

² SCB, Situationen på arbetsmarknaden för personer med funktionsnedsättning, 2017. Tabell B11

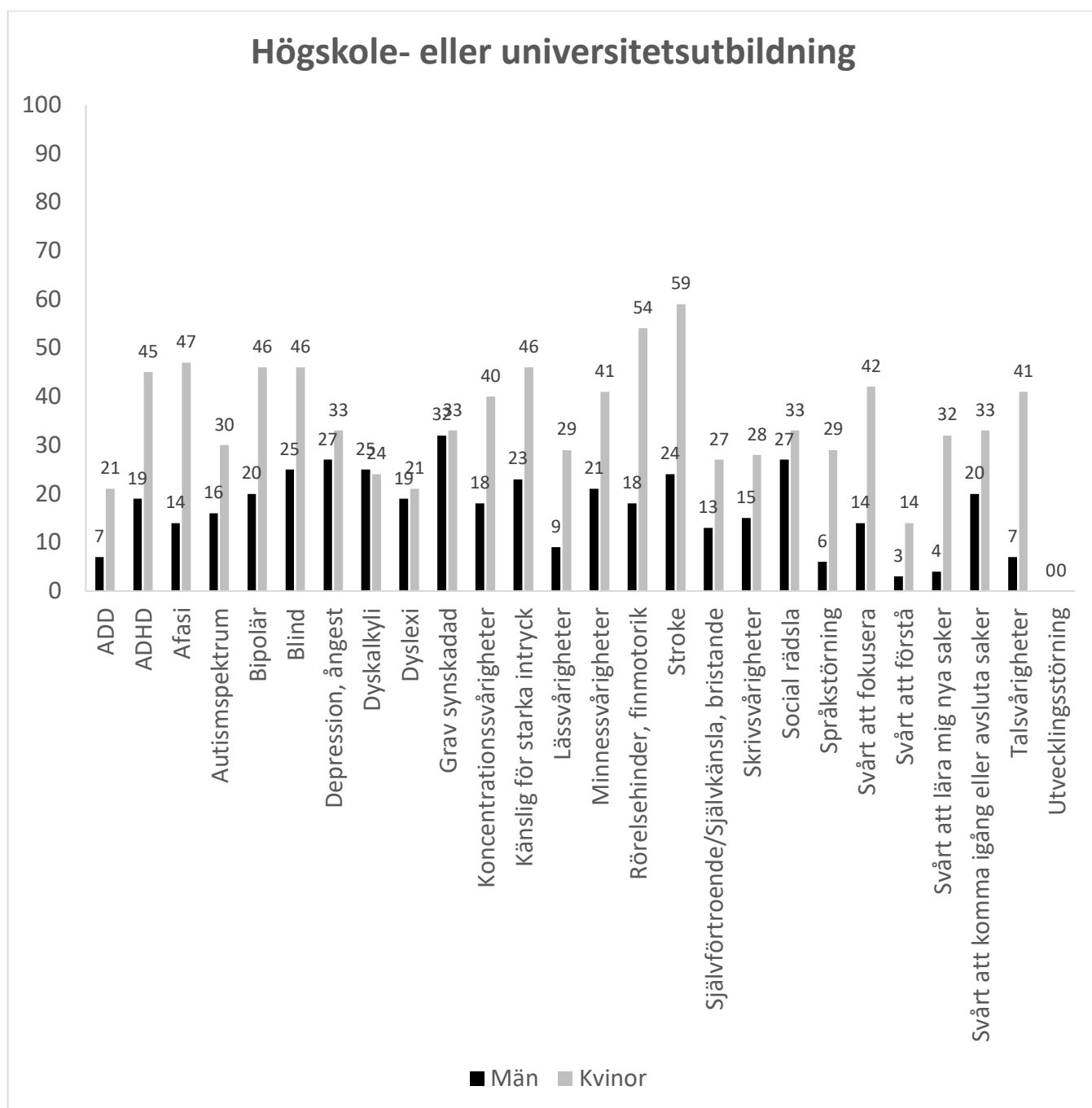


Diagram 72: Andel i procent, män och kvinnor som har högskole- eller universitetsutbildning.

Enligt SCB är skillnaderna i eftergymnasial utbildning mellan män och kvinnor med funktionsnedsättning ungefär 13 procentenheter, där fler kvinnor än män har eftergymnasial utbildning. I SCBs undersökning har 38% av kvinnor med funktionsnedsättning sådan utbildning jämfört med 25% av männen. Men deras mätning rör bara personer i arbetsför ålder och i deras definition av funktionsnedsättning finns inte kognitiva funktionsnedsättningar och utvecklingsstörning med som exempel, vilket gör det svårt att jämföra våra siffror rakt av. Vi har i diskussion med medlemmar från föreningen Begripsam, som har kognitiva svårigheter, förstått att man då inte identifierar sig som att man har en funktionsnedsättning enligt SCB:s definition. Vad vi kan se är att i vårt material varierar det

kraftigt mellan de olika grupperna. För 10 av våra granskade grupper är skillnaderna i utbildningsnivå mellan könen betydligt större än SCB:s genomsnitt.

Sysselsättning

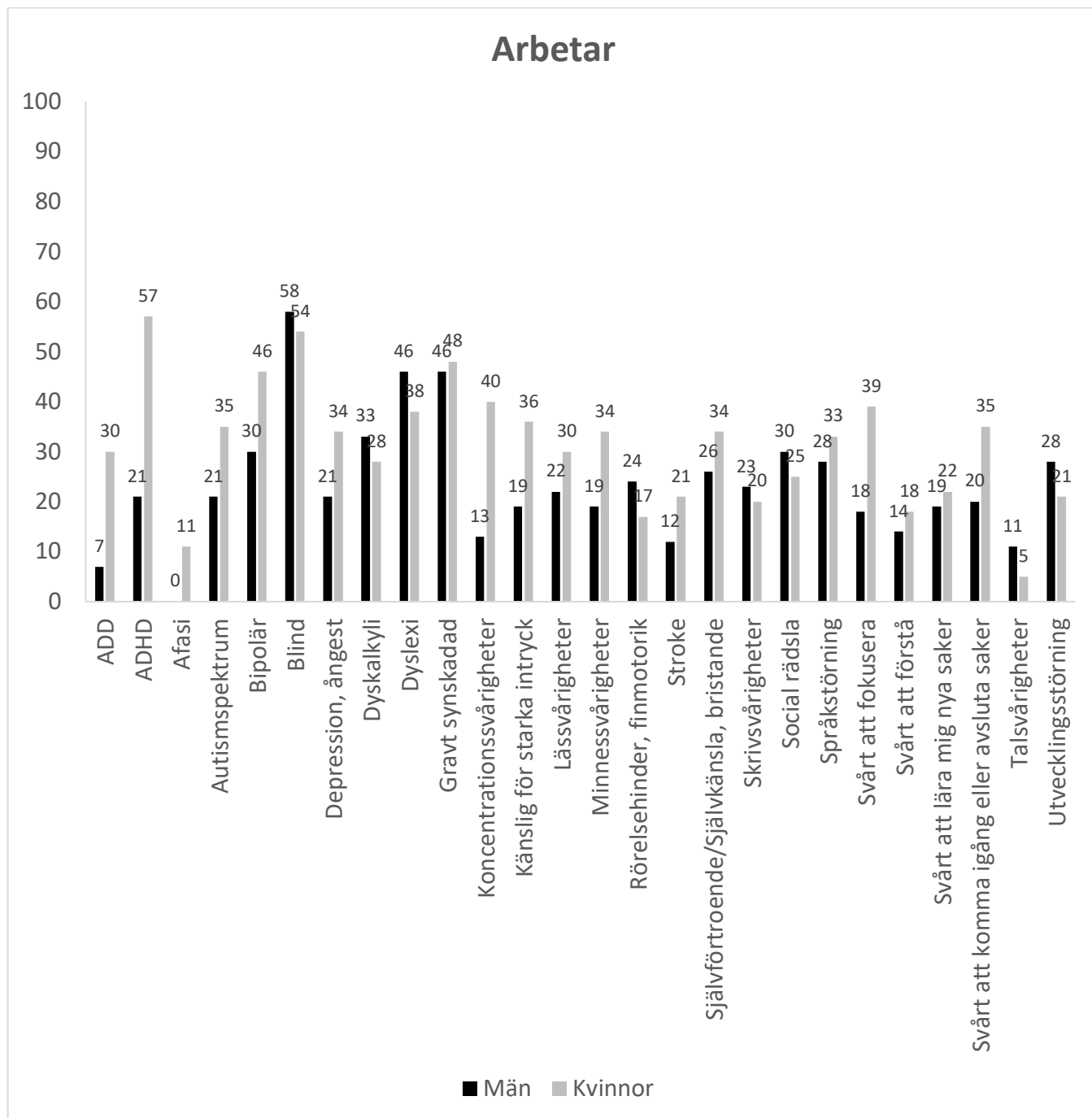


Diagram 73: Andel i procent, män och kvinnor med olika diagnoser och funktionsnedsättningar som har ett arbete.

Det är fler kvinnor än män i vår undersökning som har ett arbete. Att arbeta kan vara ett sätt att komma i kontakt med den digitala tekniken och där kan man få lära sig hur det fungerar

och ofta finns både formella och informella supportnätverk. Det kan vara en delförklaring till varför kvinnorna i vår undersökning använder internet mer.

Och enligt IIS är andelen kvinnor som använder internet på jobbet högre än för männen (96 respektive 94 procent) (IIS, 2017).

Inkomst

Den bättre utbildningsnivån för kvinnor och att fler har arbete återspeglas inte i högre inkomster. Överlag gäller att deltagarna i denna undersökning har låga inkomster.

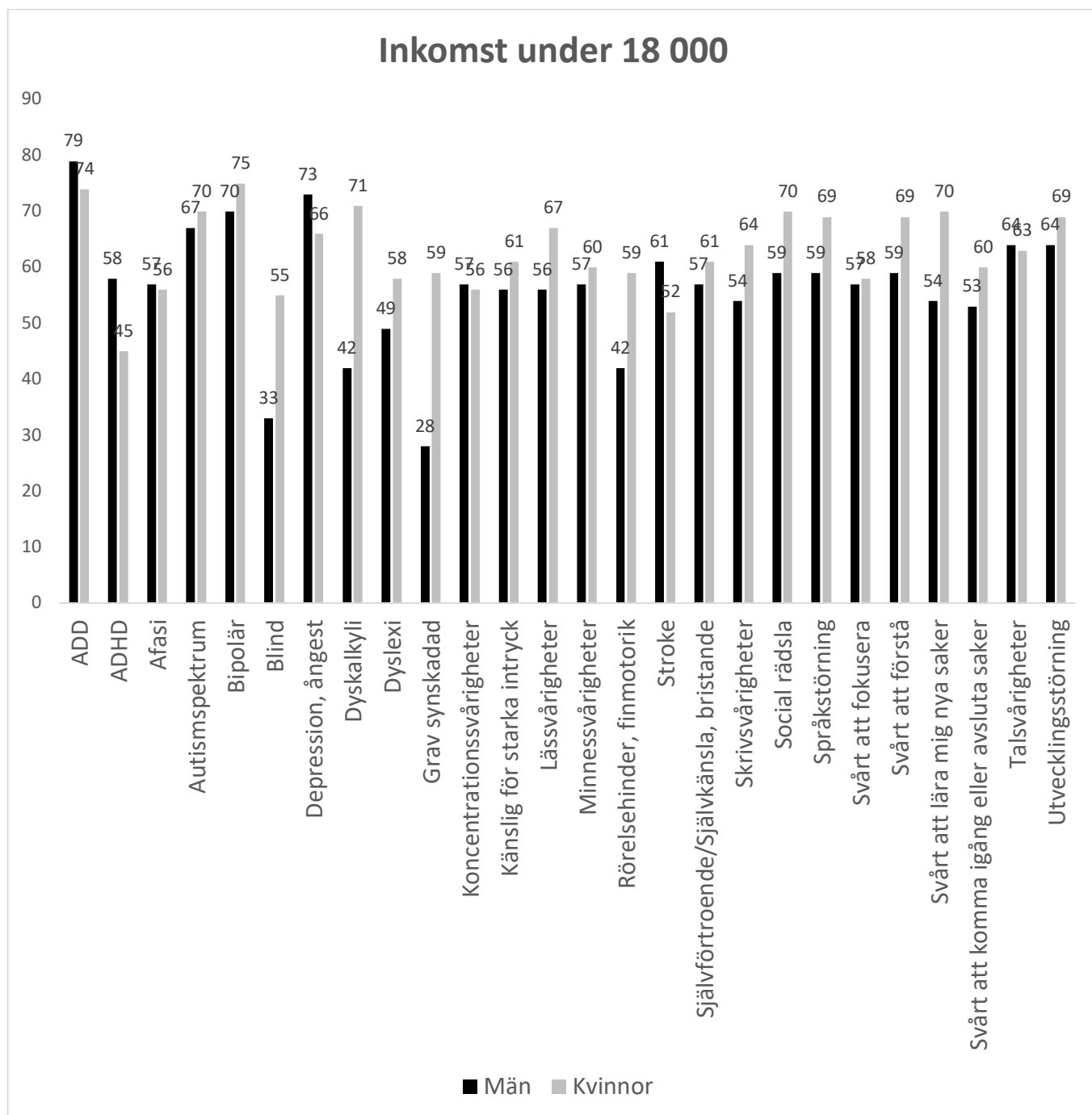


Diagram 74: Andel i procent, män och kvinnor med inkomster under 18 000 kronor per månad.

IIS frågar om ungefärlig hushållsinkomst. SCB ställer inga frågor om inkomst.

Kommentarer och slutsatser

Är våra uppgifter representativa?

I den här undersökningen har vi hittat skillnader mellan män och kvinnor med olika diagnoser och funktionsnedsättningar som så vitt vi vet inte tidigare publicerats. Det är kvinnorna som använder internet mest och till de mest komplicerade sakerna. När vi tittar på hur de olika personerna använder nätet för att hantera sin ekonomi, beställa och handla saker så är det med undantag för några få grupper kvinnorna som är mest aktiva i att använda nätet. Skillnaderna är i många fall mycket stora. I studier av hur hela befolkningen använder nätet finns oftast inte stora sådana skillnader och om de finns så är det oftast män som använder internet mest.

Vi ser att kvinnor i betydligt högre utsträckning använder internet för att kommunicera och för socialt umgänge. Det var mer väntat eftersom många andra undersökningar av hela befolkningen säger samma sak men även här är skillnaderna mycket stora.

Våra siffror är så anmärkningsvärda att vi måste fundera på om vi har någon form av snedrekrytering i vårt material. Den frågan ska man alltid ställa sig. Metoderna för vårt sätt att genomföra undersökningen presenteras mer i detalj i undersökningens huvudrapport. Vi har inte hittat någon lika stor och bred undersökning någonstans i världen och det är första gången vi genomför den här undersökningen. Det gör att vi inte har relevant material att jämföra med.

När vi kontrollerar vårt material mot tänkbara felkällor kan vi inte hitta några uppenbara sådana. Det första vi gjorde var att kontrollera mot ålder. Om det hade varit så att vi fått tag i många yngre kvinnor och många äldre män så hade dessa åldersskillnader varit den egentliga förklaringen. Men vi har en jämn åldersmässig fördelning mellan kvinnor och män i vårt material. En annan tänkbar förklaring är utbildningsbakgrund och om individerna har arbete eller inte. Helt enligt förväntningarna ser vi i vårt material att kvinnor har högre utbildning än män. Här finns troligen åtminstone en delförklaring till skillnaderna mellan män och kvinnor. När vi tittar på sysselsättning så är det fler kvinnor än män i vårt material som arbetar. Att ha ett arbete betyder ofta att man befinner sig i en miljö där internet används och där det finns datorer, smarta telefoner och kanske även surfplattor. Där finns ofta både formella och informella supportsystem och som anställd får man ofta chansen att använda digitala lösningar. En ytterligare tänkbar förklaring av skillnader skulle kunna vara inkomst. Om det är stora skillnader i inkomst mellan män och kvinnor är det tänkbart att den grupp som har högst inkomst har bättre förutsättningar att hänga med i utvecklingen. I vårt material har en mycket stor andel av både män och kvinnor låga inkomster. Trots att kvinnorna har betydligt högre utbildning får det inte genomslag när vi tittar på inkomst. En majoritet i vårt material har inkomster under 18 000 kronor i månaden.

Vad vi kan se i den här undersökningen är att på i stort sett alla granskade områden så är det kvinnor som använder internet mer, har tillgång till fler apparater och gör mer komplexa saker på internet. Det tycks också som om kvinnor oftare kan peka ut mer nyanserade och genomtänkta förklaringar till vad som är svårt på nätet. Kvinnor har också mer utvecklade

strategier för att hantera svårigheter. De har i högre utsträckning än män tillgång till hjälpmedel och de ber oftare andra om hjälp.

En viktig fråga är om dessa skillnader i sig förstärks av användningen av internet? Alltså om det inom en viss grupp av ekonomiskt och socialt utsatta personer kan vara så att den del av gruppen som kommer igång och nyttjar internet på det sättet kan skapa sig fördelar jämfört med individer ur exakt samma grupp som inte använder internet. Vi kan inte dra några slutsatser om det men det är en viktig fråga att granska framöver.

Jämförelser med resultat från IIS och SCB

Vår undersökning "Svenskarna med funktionsnedsättning och internet" har delvis mätt samma saker som Internetstiftelsen i Sveriges undersökning "Svenskarna och internet" samt Statistiska Centralbyråns undersökning "Privatpersoners användning av datorer och internet". Av flera skäl anser vi oss inte kunna använda exakt samma frågor eller svarsalternativ. Vår enkät ställer höga krav på kognitiv tillgänglighet. Det gör att vi har valt att begränsa antalet frågor. Vi har också formulerat om frågor och svarsalternativ så att de blir enklare att förstå. Vi valde ut några frågor vi tyckte var viktiga och där vi ville kunna göra en jämförelse mellan hela befolkningen och personer med olika funktionsnedsättningar och la sedan till några egna frågor, som vi saknade i de två andra undersökningarna. Detta gör att frågorna i vår undersökning inte exakt överensstämmer med eller är jämförbara med de två andra undersökningarnas frågor. Där de har gått att jämföra svar har vi gjort det.

Det vi ser är att svaren från personer med funktionsnedsättningar skiljer sig från den övriga befolkningen. Personer med funktionsnedsättningar är inte lika digitaliserade som befolkningen. Vi ser detta till exempel vad gäller användning av Mobilt BankID eller om man betalar räkningar via internet. Bryter vi ner vårt resultat på män och kvinnor med funktionsnedsättningar så ser vi att kvinnorna inte ligger så väldigt långt efter befolkningen. Men vår undersökning visar att många män med olika diagnoser och funktionsnedsättningar hamnat på efterkälken när det gäller att använda internet. Även om vi kan visa att stora grupper hamnat efter finns det samtidigt, inom alla granskade grupper, individer som väl hänger med i utvecklingen. Det pekar på att det finns komplexa orsakssamband bakom vem som hänger med och vem som inte gör det. Det är inte så enkelt som att om en individ har en viss diagnos eller en viss funktionsnedsättning så är den individen automatiskt mindre delaktig i det digitala samhället än en jämförbar person i befolkningen som inte har någon diagnos eller funktionsnedsättning. De områden där det är mindre skillnader mellan könen är mediekonsumtion och att spela spel, men även när det gäller spel är det fler kvinnor än män som dagligen spelar spel via internet. Vi ser också att det finns områden där kvinnorna med funktionsnedsättning är mycket mer aktiva än kvinnorna i befolkningen och det är till exempel när det gäller att skriva en egen blogg.

De ofta markanta skillnaderna mellan män och kvinnor med olika diagnoser och funktionsnedsättningar som vi ser i vår rapport återspeglas inte av lika generella skillnader i den svenska befolkningen. I några fall verkar vårt material fånga upp samma generella trend som i befolkningen. Ett sådant område är att spela spel via internet. Det är av tradition ett område som har intresserat fler män än kvinnor men nu har kvinnorna kommit ifatt och i vissa fall spelar de oftare spel via internet. Vi kan se det i SOI2017

(<http://www.soi2017.se/spel-sex-och-dejting/spela-spel/>) och vi kan se samma tendens i vårt material.

När det gäller att titta på TV via internet säger SOI2017 att det är något vanligare att kvinnor gör det jämfört med män (<http://www.soi2017.se/titta-lyssna-och-lasa/titta-pa-tv-kanalernas-playtjanster/>). I vårt material varierar tv-tittandet mellan grupperna men tendensen är att män tittar mer på TV via internet än kvinnor och i vissa grupper tittar män betydligt mer på Tv på det här viset jämfört med kvinnorna.

När det gäller att läsa eller lyssna på e-böcker kommer SOI2017 fram till att det är ingen skillnad mellan män och kvinnor (<http://www.soi2017.se/titta-lyssna-och-lasa/lasa-och-lyssna-pa-e-bocker/>). I vårt material är det stora skillnader mellan män och kvinnor på så sätt att kvinnor är mer aktiva än män när det gäller att lyssna på böcker.

Enligt SCB:s IT bland individer 2017 är det inga större skillnader vad gäller om män och kvinnor använder datorer (Tabell 14). I vissa av våra granskade grupper är skillnaderna relativt stora på så sätt att män har större tillgång till dator än kvinnor medan det i andra grupper är tvärtom. För många av grupperna gäller samma bild som hos SCB, skillnaderna mellan könen är små.

Enligt SCB:s IT bland individer 2017 är det inga större skillnader vad gäller om män och kvinnor vad gäller att e-handla på nätet (Tabell 71). I vårt material är det relativt stora skillnader. Kvinnor e-handlar i betydligt större utsträckning än män.

Enligt SCB:s IT bland individer 2017 är det inga större skillnader vad gäller om män och kvinnor köper biljetter via nätet (Tabell 83). I vårt material finns stora skillnader mellan män och kvinnor där män utnyttjar denna möjligt betydligt mindre än kvinnor.

Enligt SCB:s IT bland individer 2017 är det inga större skillnader vad gäller om män och kvinnor när det gäller att använda en internetbank (Tabell 49). I vårt material finns stora skillnader på så sätt att betydligt fler kvinnor än män betalar sina räkningar via internet.

Det kan noteras av SOI, Svenskarna och internet i många fall har slutat att generellt dela upp sitt material efter kön. Vi tolkar det som att skillnaderna mellan könen nu är så liten att det i de fallen inte är meningsfullt att redovisa män och kvinnor separat. Vår undersökning har visat att när det gäller män och kvinnor med olika diagnoser och funktionsnedsättningar verkar det mycket viktigt att göra en sådan uppdelning då skillnaderna mellan könen ofta är mycket stora. Det är också relevant att göra denna uppdelning per granskad grupp då skillnaderna mellan män och kvinnor i olika grupper kan variera betydligt.

Referenser

Dobransky, K., & Hargittai, E. (2016). Unrealized potential: Exploring the digital disability divide. *Poetics*, 58(November), 18–28. <https://doi.org/10.1016/j.poetic.2016.08.003>

Internetstiftelsen i Sverige. Svenskarna och internet 2017 - en årlig studie av svenska folkets internetvanor. https://www.iis.se/docs/Svenskarna_och_internet_2017.pdf

Robinson, L., Cotten, S. R., Ono, H., Quan-Haase, A., Mesch, G., Chen, W., ... Stern, M. J. (2015). Digital inequalities and why they matter. *Information Communication and Society*, 18(5), 569–582. <https://doi.org/10.1080/1369118X.2015.1012532>

Statistiska Centralbyrån. IT bland individer 2017. <https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/levnadsforhallanden/levnadsforhallanden/it-bland-individer/pong/statistiknyhet/it-bland-individer-2017/>

Statistiska Centralbyrån. Pivatpersoners användning av datorer och internet 2016. https://www.scb.se/Statistik/_Publikationer/LE0108_2016A01_BR_00_IT01BR1601.pdf